

การศึกษาผลการใช้รายการวิดิทัศน์ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปริญญานิพนธ์

ของ

ผจณ มุกดา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา

มีนาคม 2542

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชุติ วงศ์รัตน์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชุติ วงศ์รัตน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ งาม งาม จริยะจันทร์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ ๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิตประธาน กรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ งามอาจ จิยะจันทน์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิลาศ เกื้อมี กรรมการที่ แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้คำแนะนำรวมทั้งข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็น ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พินิต วัฒนโธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเกื้อ ควรหาเวช ที่ให้ความกรุณาในการให้ความรู้ คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์หมวดภาษาไทย อาจารย์ฝ่ายวัดผล โรงเรียนโคกเกาะเทียม วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ที่ให้คำแนะนำเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัย และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองในครั้งนี้ ตลอดจนความสะดวกในด้านต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ทำการทดลอง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 และขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจและให้การช่วยเหลือให้การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนสนับสนุนช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน และผู้วิจัยได้รับกำลังใจจาก นางพรนิภา มุกดา เด็กหญิงจิตฐิตา มุกดา และคนในครอบครัวมุกดาทุกคนอย่างดียิ่งที่ช่วยให้การวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

ผจญ มุกดา

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	8
	โทรทัศน์เพื่อการศึกษา.....	8
	คุณค่าโทรทัศน์การศึกษา.....	9
	บทบาทของโทรทัศน์ต่อการเรียนการสอน.....	10
	เทปโทรทัศน์.....	12
	ประเภทของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา.....	14
	รูปแบบรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา.....	16
	การผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา.....	18
	การสอนภาษาไทย.....	23
	การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....	28
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
	งานวิจัยในประเทศ.....	30
	สรุปงานวิจัยในประเทศ.....	34
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	35
	สรุปงานวิจัยต่างประเทศ.....	38
	สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	39

3	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	40
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	40
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	41
	การดำเนินการทดลอง.....	44
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4	การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	56
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	56
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	56
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	58
	อภิปรายผล.....	59
	ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	60
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	60
	บรรณานุกรม.....	61
	ภาคผนวก.....	69
	ภาคผนวก ก.	70
	ภาคผนวก ข.	95
	ภาคผนวก ค.	103
	ภาคผนวก ง.	117
	ภาคผนวก จ.	121
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	123

1 ผลการประเมินรายการวิดิทัศน์ เรื่อง ตาลโตนด เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ เรื่อง วัฒนธรรม.....	47
2 ผลการหาประสิทธิภาพขั้นที่ 1 เรื่อง ตาลโตนด เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ เรื่อง วัฒนธรรม.....	49
3 ประสิทธิภาพรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง ตาลโตนด ในขั้นที่ 2	50
4 ประสิทธิภาพรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับ ชีวิตมนุษย์ ในขั้นที่ 2	51
5 ประสิทธิภาพรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง วัฒนธรรม ในขั้นที่ 2	51
6 ประสิทธิภาพรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง ตาลโตนด ในขั้นที่ 3	52
7 ประสิทธิภาพรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับ ชีวิตมนุษย์ ในขั้นที่ 3	52
8 ประสิทธิภาพรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง วัฒนธรรม ในขั้นที่ 3	53
9 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยรายการ วิดิทัศน์กับการสอนปกติ เรื่อง ตาลโตนด	54
10 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยรายการ วิดิทัศน์กับการสอนปกติ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์	54
11 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยรายการ วิดิทัศน์กับการสอนปกติ เรื่อง วัฒนธรรม	55

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าเทียบเท่ากับนานาประเทศได้นั้น รัฐจะต้องกำหนดแนวนโยบายในการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน ซึ่งการพัฒนาทางการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ การศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานที่จะอบรมบ่มนิสัยให้คนในชาติมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตลอดจนสามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้

การเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาให้คนในชาติได้ศึกษาหาความรู้ในวิชาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งวิชาความรู้นั้นมีมากมายหลายวิชา วิชาภาษาไทยเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อคนไทยทุกคน เพราะภาษาไทยคือภาษาประจำชาติที่คนไทยทุกคนจะต้องศึกษา และภาษาจะเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน การเรียนภาษาไทยจึงต้องเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็กเพราะภาษาไทยจะแทรกอยู่ในเนื้อหาความรู้ทุกวิชา การเรียนการสอนจึงต้องมีการปลูกฝังการเรียนรู้ตามทักษะการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตามทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้เรื่องภาษานั้นจะต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนเพื่อเป็นรากฐานในการเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ ต่อไป

และจากนโยบายการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในข้อที่ 9 คือส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นรวมทั้งประชาชนโดยทั่วไปมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการสื่อสาร การสร้างสรรค์และพัฒนาความคิดและองค์ความรู้ เพื่อธำรงรักษาวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ยังได้กำหนดในเนื้อหาสาระของหลักสูตรทุกระดับการศึกษา โดยให้ความสำคัญแก่ภาษาไทย และให้มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 8-24)

ดังนั้น วิชาภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อคนไทยเพราะนอกจากเป็นเครื่องสื่อความรู้สึกนึกคิดของคนในชาติแล้ว ภาษายังเป็นเครื่องบันทึกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันประณีตของคนในสังคมที่สามารถถ่ายทอดจากบรรพชนรุ่นหนึ่งไปสู่บรรพชนอีกรุ่นหนึ่ง (ชาญชัย ยมดิษฐ์. 2532 : 35) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนและสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตามวัยและศักยภาพของตน (ทักษิณี สุกเมธี. 2533 : 133) และในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้นจะต้องให้นักเรียนเกิดทักษะจากการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องมีเทคนิควิธีการสอนและใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการอันจะส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ (รัตนา ถินขาว. 2535 : 62)

แต่เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยจากรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการในปีการศึกษา 2535 ของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าผลการเรียนวิชาภาษาไทยยังอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุงแก้ไข คือร้อยละ 14.68 (กรมวิชาการ. 2538 : 21) นอกจากนี้ในปีการศึกษา 2537 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ได้ทำการวิจัยสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ภายในเขตการศึกษา 6 ซึ่งมีจังหวัดต่าง ๆ รวม 7 จังหวัด ดังนี้ ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และอุทัยธานี ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นรวมทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 6 มีคุณภาพในเกณฑ์การปรับปรุงคือ ร้อยละ 28.80 (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2538 : 36) เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่พอใจนั้นมีสาเหตุหลายอย่าง แต่ที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก คือการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพราะครูยังใช้รูปแบบการสอนที่ยึดตัวครูเป็นหลัก และปัญหาการสอนของครูวิชาภาษาไทยนั้นเมื่อนักเรียนเรียนโดยขาดสิ่งจูงใจในการเรียน และรวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ประกอบกับครูภาษาไทยบางคนที่มีประสบการณ์การสอนมายาวนานไม่ยอมเปลี่ยนแปลงและคิดหาเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้สอน (ม.ล.อจจิมา เกิดผล. 2536 : 9-10) ซึ่งสอดคล้องกับสุจริต เพียรชอบ (2536 : 11-12) ที่กล่าวถึงวิธีสอนของครูว่าครูเองมักจะใช้สื่อการสอนเฉพาะกระดานดำหรือรูปภาพเพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูภาษาไทยบางคนไม่ได้เล็งเห็นถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ครูจึงใช้วิธีสอนวิธีเดียวเหมือนกันหมดทั้งชั้นเรียน ดังนั้นในการเรียนวิชาภาษาไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะกับเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนตรงตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้สามารถช่วยแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนและยังเป็นการพัฒนาการเรียนในวิชาภาษาไทยได้เป็นอย่างดีเพราะเทคโนโลยีทางการศึกษาทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายจำได้นาน และยังเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้มากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการนำสื่อมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนนั้นในด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาได้จำแนกสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. อุปกรณ์ หรือเครื่องมือ (Equipment หรือ Hardwares) สื่อพวกนี้จะต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุ (Softwares) เพื่อนำสารใน Softwares ออกไปยังผู้รับสารได้แก่ เครื่องฉายต่าง ๆ เครื่องวิทยุโทรทัศน์ เครื่องบันทึกเทป วิดิทัศน์

2. วัสดุ (Softwares) หรือสื่อเล็ก (Small Media) สื่อพวกนี้บางอย่างทำงานในตัวของมันเอง เช่น ภาพหุ่นจำลอง แผนที่ แผนภูมิ เป็นต้น และบางอย่างก็ต้องใช้ร่วมกับอุปกรณ์ (Hardwares) เช่น फिल्मภาพยนตร์ फिल्मสไลด์ แผ่นโปร่งใส แผ่นเสียง ม้วนเทปโทรทัศน์ สื่อประเภทวัสดุนี้ทำหน้าที่ประการสำคัญก็คือ การเก็บสารเอาไว้ในรูปต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

3. วิธีการ สื่อประเภทนี้อาจเป็นการกระทำ เป็นการปฏิบัติการกระทำหรือการปฏิบัติ อาจใช้ Softwares กับ Hardwares ด้วยก็ได้ เช่น การสาธิต นิทรรศการ และอื่น ๆ (ชม ภูมิภาค. ม.ป.ป. : 238)

ซึ่งจะเห็นได้ว่าสื่อการสอนนั้นเป็นอุปกรณ์ที่สามารถช่วยเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ดี (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 202) ด้วยคุณสมบัติและคุณค่าของสื่อการสอนพอสรุปได้ว่าสื่อการเรียนการสอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้โดยใช้เวลาเรียนน้อยลง เรียนรู้ประสบการณ์ที่มีความหมายในรูปแบบต่าง ๆ เกิดความประทับใจ มั่นใจ และจดจำได้นานสามารถเอาชนะข้อจำกัดต่าง ๆ ในการเรียนรู้ได้ เช่น ทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น นำสิ่งที่อยู่ไกลมาศึกษาในห้องเรียนได้ และลดการบรรยายของผู้สอนลง แต่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น (สมบูรณ์ สงวนญาติ. 2534 : 44) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสื่อการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดความเข้าใจในความหมายของบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการ ไม่ว่าสื่อเหล่านั้นจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม ล้วนแต่เป็นทรัพยากรที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น (กิดานันท์ มลิทอง. 2531 : 75) ในการจัดการศึกษานั้นสื่อการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน การนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนได้พัฒนาเรื่อยมาตามลำดับ โดยพัฒนาจากตำรามาเป็นสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาทิ เช่น เสียง ภาพ ภาพและเสียง เช่น สไลด์ เทป วิทยุ โทรทัศน์ จนกระทั่งถึงเทปโทรทัศน์ (คณะนิติศตปริญาโท. 2526 : 1) ดังนั้นในการนำเอาสื่อมาประกอบประกอบการเรียนการสอนจึงต้องพิจารณาถึงประสิทธิภาพของสื่อเหล่านั้น ด้วยว่าสื่อที่นำมาใช้สามารถทำให้ผลการเรียนรู้ตรงตาม

จุดประสงค์ได้ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งสื่อการสอนที่มีคุณสมบัติสามารถส่งผลต่อการรับรู้ของบุคคล ได้ดีคือโทรทัศน์ เพราะโทรทัศน์สามารถเห็นทั้งภาพและเสียง (อาทิตย์ สุดาจันทร์. 2534 : 13) กล่าวคือโทรทัศน์เป็นสื่อที่ให้ผลทางด้านการรับรู้สูงมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยเหตุผลที่ว่า การรับรู้ของคนเราเกิดจากการเห็น 75% การได้ยิน 13% การสัมผัสถูกต้อง 6% กลิ่น 3% และ รส 3% (Dale. 1956 : 134) จะเห็นได้ว่าโทรทัศน์สามารถเสนอได้ทั้งการเห็นและการได้ยิน รวมกันแล้วได้ผลของการรับรู้ถึง 88% ของประสาทสัมผัสรับรู้ของมนุษย์ (ชัชวาลย์ วัดอักษร. 2528 : 1) แต่ในการใช้โทรทัศน์เป็นสื่อในการเรียนการสอนจะต้องมีอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกันเพื่อบันทึกภาพและเสียงให้เหมือนกับต้นฉบับและใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุดคือ เทปโทรทัศน์ (อนันต์นพ นิรมล. 2531 : 8) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ในการเรียนการสอนตามสถานศึกษาต่าง ๆ ได้นำเอาเทปโทรทัศน์มาใช้กันอย่างแพร่หลาย (สุรัชย์ สิกขามันจิต. 2528 : คำชี้แจง) ซึ่งจากประโยชน์ที่จะได้จากการใช้เทปโทรทัศน์ในการเรียนการสอนก็คือ นักเรียนได้เห็นทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียง ซึ่งจะเป็นสิ่งจูงใจและเร้าใจ ทำให้สามารถเข้าใจในเนื้อหาได้มากกว่าฟังครูบรรยาย เพราะภาพและเสียงที่ปรากฏทำให้นักเรียนสนใจไม่เบื่อหน่าย ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น (ไพศาล ช่วยชูหนู. 2528 : 97)

ดังนั้น จากคุณค่าและคุณสมบัติของโทรทัศน์และเทปโทรทัศน์ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างได้ผลนี้เอง จึงมีผู้นำเอาโทรทัศน์ เทปโทรทัศน์ และรูปแบบของรายการเทปโทรทัศน์มาทำการศึกษาวิจัย เช่น บุญชู ใจชื้อกุล. 2526 : 99; ชัชวาล วิริยะกุล. 2527 : 79; อภิชาติ พุทธเจริญ. 2527 : 38; ไพศาล ช่วยชูหนู. 2528 : 31; หนูม้วน ร่มเกล้า. 2528 : 64; บังเอิญ โอวาท. 2528 : 103; ครื้น มณีโชติ. 2529 : 51; จิรศักดิ์ ศรีประเสริฐ. 2532 : 34; วิจิตร ตรา วงศ์ทรัพย์สกุล. 2536 : 49 โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับการสอนปกติแล้ว ปรากฏว่าผลการเรียนจากโทรทัศน์การสอนหรือเทปโทรทัศน์จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ฉะนั้นจากผลการวิจัยที่ผ่านมาทั้งโทรทัศน์และเทปโทรทัศน์ หรือปัจจุบันเรียกเทปโทรทัศน์ตามศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานว่า เทปวีดิทัศน์ นับว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ เดล(Dale. 1963 : 29) ได้กล่าวสรุปถึงประโยชน์ของเทปโทรทัศน์ว่าเราไม่สามารถหาครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนที่ดีมาสอนนักเรียนได้ทุกห้องเรียนในเวลาเดียวกันได้แต่นักเรียนมีโอกาสดูเรียนจากครูได้เหมือน ๆ กันคือเรียนจากครูโทรทัศน์ เพราะว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลทำให้เด็กสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการศึกษาและบุคลิกภาพ นั่นคือทำให้รู้จักแสดงความคิดเห็นในการวิจารณ์และทำให้การเรียนดีขึ้น

วิดิทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีบทบาทและมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะวิดิทัศน์เป็นสื่อที่ใช้ได้ง่าย สะดวก และประหยัด ดังนั้นจึงมีการนำเอาวิดิทัศน์มาใช้อย่างแพร่หลาย และโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาทุกโรงจะมีเครื่องเล่นวิดิทัศน์อย่างน้อยโรงเรียนละหนึ่งเครื่อง เพื่อใช้ในการเรียนการสอนหรือใช้บันทึกการที่น่าสนใจ แต่ในการผลิตรายการวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา หรือรายการวิดิทัศน์เพื่อการเรียนการสอนนั้นยังมีไม่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ภายในเขตการศึกษา 6 สื่อการสอนประเภทวิดิทัศน์ยังไม่มีการผลิตรายการวิดิทัศน์ขึ้นมาเพื่อสนับสนุนครูผู้สอนเท่าที่ควรอาจจะเป็นเพราะว่าขั้นตอนการผลิตหรือวิธีการใช้กล้องวิดิทัศน์เป็นสิ่งที่ยุ่งยากต่อครูผู้สอน และครูเองก็ไม่มี ความชำนาญพอที่จะผลิตรายการขึ้นมาเพื่อใช้สอนได้ เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ตลอดทั้งมีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะศึกษาผลิตรายการวิดิทัศน์ขึ้นมาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยและเป็นสื่อสำหรับครูผู้สอน ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถสอนได้ตรงตามจุดประสงค์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษายิ่งอย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรายการวิดิทัศน์ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอนด้วยรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องตาลโตนด, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์, วัฒนธรรม กับ การสอนปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนารายการวิดิทัศน์ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เนื้อหาอื่นต่อไป
2. เป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้นำบทเรียนที่ผลิตเป็นรายการวิดิทัศน์ ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้เกิดประโยชน์ต่อไป
3. เป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจได้ศึกษาค้นคว้าในการผลิตรายการวิดิทัศน์สำหรับรายวิชาอื่น ๆ อีกต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกกระเทียมวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในปีการศึกษา 2541 จำนวน 11 ห้องเรียนมีนักเรียน 500 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนโคกกระเทียมวิทยาลัย จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียน 180 คน แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้นักเรียนจำนวน 108 คน โดยนำมาแบ่งเป็นกลุ่มในการวิจัย ดังนี้

2.1 กลุ่มแรกให้นักเรียน 48 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิดีโอทัศน์

ชั้นที่ 1 จำนวน 3 คน ชั้นที่ 2 จำนวน 15 คน ชั้นที่ 3 จำนวน 30 คน

2.2 กลุ่มที่สองให้นักเรียน 60 คน โดยเป็นกลุ่มทดลองที่เรียนจากการสอนด้วยรายการวิดีโอทัศน์จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมที่เรียนจากการสอนปกติจำนวน 30 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอนซึ่งแบ่งเป็น

3.1.1 การสอนด้วยรายการวิดีโอทัศน์

3.1.2 การสอนปกติ

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. ระยะเวลาในการทดลอง ดำเนินการทดลอง 12 คาบ ใช้เวลาคาบละ 50 นาที

5. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 เรื่อง คือ

5.1 ตาลโตนด

5.2 สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

5.3 วัฒนธรรม

6. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

6.1 บทเรียนรายการเทปวิดีโอทัศน์

6.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. รายการวิดิทัศน์ หมายถึง รายการวิดิทัศน์ที่ผลิตโดยการนำเอาเนื้อหาวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ตาลโตนด สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ และวัฒนธรรม มาผลิต โดยทำการถ่ายทำและตัดต่อแล้วนำไปใส่เสียงบรรยายและเสียงดนตรีประกอบตามความเหมาะสม

2. การพัฒนารายการวิดิทัศน์ หมายถึง รายการวิดิทัศน์ที่ผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้เรียน และมีการประเมินคุณภาพของรายการ เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 ซึ่งเกณฑ์ 90 ตัวแรก คือ คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งกลุ่มทำแบบฝึกหัดในรายการวิดิทัศน์ เรื่อง ตาลโตนด, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์, และเรื่องวัฒนธรรม แต่ละเรื่องได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 90 และ 90 ตัวหลัง คือ คะแนนที่ผู้เรียนทั้งกลุ่มทำแบบทดสอบหลังเรียนจากรายการวิดิทัศน์ เรื่อง ตาลโตนด, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์, และวัฒนธรรมแต่ละเรื่องได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 90

3. ชุดทักษะสัมพันธ์ หมายถึง หนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้เป็นแบบเรียนสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งคัดเลือกเนื้อหาที่ได้คัดตัดตอนจากหนังสือไทยหลายประเภทเพื่อใช้เป็นแกนกลางสำหรับสร้างเสริมทักษะต่าง ๆ โดยมุ่งให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่ประสานสัมพันธ์กัน

4. การสอนปกติ หมายถึง การสอนโดยมีครูผู้สอนทำหน้าที่บรรยายเนื้อหาวิชาหลักสูตร รวมถึงการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน และให้คำแนะนำช่วยเหลือในขณะเรียนตามแผนการสอนของครู

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนโคกกระทิงวิทยาลัย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง ตาลโตนด, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ และวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ เพื่อสะดวกในการศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของเอกสารและงานวิจัยออกเป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

1. โทรทัศน์เพื่อการศึกษา
2. คุณค่าโทรทัศน์การศึกษา
3. บทบาทของโทรทัศน์ต่อการเรียนการสอน
4. เทปโทรทัศน์
5. ประเภทรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา
6. รูปแบบรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา
7. การผลิตรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา
8. การสอนภาษาไทย
9. การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ

โทรทัศน์เพื่อการศึกษา

เอกสารที่เกี่ยวกับโทรทัศน์ศึกษานั้นในช่วงแรก ๆ นั้นยังไม่ได้แยกองค์ประกอบของการใช้โทรทัศน์ในการศึกษาว่าในการออกอากาศหรือการบันทึกรายการมีลำดับขั้นตอนเป็นอย่างไร ซึ่งในช่วงหลังเริ่มมีการค้นคว้ากระบวนการในการนำเสนอสิ่งต่าง ๆ โดยผ่านทางสื่อโทรทัศน์อย่างจริงจัง ตลอดถึงส่วนประกอบของการนำเสนอ เช่นเทคนิคในการผลิตรายการ รูปแบบรายการ หรือขั้นตอนของการนำเสนอ จะเห็นได้ว่าในการที่นำเอาวิทยุทัศน์มาใช้นั้นมีการพัฒนามาตลอด ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจพื้นฐานและความเป็นมาของโทรทัศน์การศึกษา ซึ่งมีเอกสารและงานวิจัยที่นักการศึกษาได้ทำการศึกษาและรวบรวมไว้ดังนี้

เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต (2530 : 262 - 263) ได้กล่าวถึงโทรทัศน์ว่าเป็นสื่อมวลชนที่ได้เริ่มมีวิวัฒนาการมาจากความพยายามของมนุษย์ในการติดต่อข่าวสารซึ่งกันและกัน โดยใช้โทรทัศน์ส่งสัญญาณภาพและเสียงด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากเครื่องส่งไปยังเครื่องรับ โดยใช้สาย(Cable television) หรือไม่ใช้สาย (Broadcasting television) ก็ได้ เป็นการส่งภาพและเสียงจากสถานีส่งไปยังผู้รับซึ่งเป็นมวลชนในที่ต่างๆ ที่สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ได้ให้ชมไปพร้อม ๆ กันเมื่อมี

การนำโทรทัศน์มาใช้ในการศึกษาจึงทำให้เกิดคำว่า“โทรทัศน์การศึกษา”(Educational Television) ตามความหมายของคำนี้โทรทัศน์เป็นเพียง “สื่อหรือช่องทาง” เพื่อนำความรู้มายังผู้เรียน มิใช่เป็นตัวของ “การศึกษา” หรือบรรจุความรู้ไว้ในตัวเอง แต่เป็นการใช้โทรทัศน์เพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่าโทรทัศน์การศึกษาเป็นผลของการนำรูปแบบและเทคนิคของสื่อโทรทัศน์มาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อธุรกิจทางการศึกษา เป็นลักษณะหนึ่งของเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งโทรทัศน์การศึกษาจะแพร่ภาพการทั้งในระบบวงจรเปิดและในระบบวงจรปิด โดยรายการเหล่านั้นจะมีเนื้อหาอย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลส่งเสริมทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรม และมีได้ออกแบบมาโดยเฉพาะเพื่อการเรียนการสอน แต่ก็สามารถนำมาใช้ประกอบการสอนได้

กิดานันท์ มลิทอง (2536 : 141 - 142) ได้ให้ความหมายสำหรับคำว่า “โทรทัศน์เพื่อการสอน”(Instructional Television) หมายถึงการใช้โทรทัศน์เป็นสื่อเพื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะโดยอาจจะเป็นการสอนตามหลักสูตรให้ผู้เรียนเรียน หรือเพื่อเป็นการสอนเสริมรายวิชาที่เรียน การเสนอรายการทางโทรทัศน์เพื่อการสอนนี้จะเป็นการแพร่ภาพทั้งในระบบวงจรเปิดและในระบบวงจรปิดเช่นกัน แต่รายการที่เสนอได้รับการออกแบบมาโดยเฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเรียนการสอน ตามปกติแล้วรายการเหล่านี้จะเข้าร่วมในแต่ละวิชาหรือเป็นบทเรียนเฉพาะแต่ละเรื่องเลยก็ได้

✓ จากความหมายดังกล่าวอาจสรุปได้ว่าโทรทัศน์เพื่อการศึกษา หมายถึงการนำเอาโทรทัศน์ซึ่งมีคุณสมบัติสามารถสื่อสารไปยังผู้รับ โดยให้ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และมีเสียงประกอบ ทำให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ และเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

คุณค่าโทรทัศน์การศึกษา

นักการศึกษาได้สรุปคุณค่าของโทรทัศน์การศึกษาไว้ ดังเช่น

วาสนา ชาวหา (2533 : 203) ได้กล่าวถึงคุณค่าโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนการสอนดังนี้

1. เป็นสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี เนื่องจากให้ทั้งภาพและเสียงมีสีสันเหมือนธรรมชาติ
2. ช่วยแก้ปัญหาจำนวนผู้เรียนมากแต่ผู้สอนมีจำนวนจำกัด เพราะสามารถแพร่ภาพและเสียงไปยังห้องเรียนต่าง ๆ หรือในที่พักอาศัยได้ในเวลาเดียวกัน
3. สามารถแสดงสิ่งที่สำคัญ ๆ เพื่อให้ทุกคนได้เห็นอย่างชัดเจน โดยใช้เทคนิคการ

ถ่ายใกล้ (Close up) ซึ่งในสภาพความเป็นจริงไม่สามารถกระทำได้ ถ้าจำนวนผู้เรียนมีจำนวนมาก และสิ่งที่ต้องการแสดงมีขนาดเล็ก จึงควรใช้โทรทัศน์เป็นสื่อเพื่อการสาธิต

4. ช่วยปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยใช้เป็นเครื่องมือในการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อประเมินผลการสอนของตนเอง ซึ่งเรียกวิธีการนี้ว่า การสอนจุลภาค (Micro Teaching)

5. ทำให้มีความรู้ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพราะโทรทัศน์สามารถแพร่ภาพและเสียงจากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นหรือที่อยู่ไกล ๆ มาให้ชมได้

และนอกจากนี้ วสันต์ อดิศักดิ์ (2526 : 5 - 6) ได้กล่าวถึงคุณค่าของโทรทัศน์ ในด้านการศึกษาและการเรียนการสอนว่า

1. สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในห้องบรรยายขนาดใหญ่ได้ดี ช่วยให้ผู้เรียนเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น เช่น การทดลอง สาธิต นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนเรียนได้เป็นจำนวนมาก โดยการเพิ่มมอนิเตอร์ให้มากขึ้น

2. สามารถนำเอาเทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ภาพถ่าย สไลด์ ฯลฯ มาประกอบเป็นสื่อในรายการได้เป็นอย่างดี

3. สามารถนำเอาสื่อที่อยู่ไกลตัวผู้เรียนมาสู่ผู้เรียนได้ง่าย

4. จัดดูสรุปครกในเรื่องเวลา ระยะทางออกไป เพราะการส่งโทรทัศน์เป็นสื่อในระบบที่เปิดไปได้ไกล ยิ่งระบบเทปโทรทัศน์แพร่หลายยิ่งทำให้ความรู้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวางขึ้นโดยผ่านทางเทปโทรทัศน์ด้วยแทนการส่งออกอากาศเพียงอย่างเดียว

5. ประหยัดค่าใช้จ่ายในแง่การศึกษาทางไกล

6. เทคนิคทางภาพพิเศษจะช่วยให้การผลิตรายการส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

7. รายการโทรทัศน์เป็นสื่อในการสร้างความนิยม ทักษะคติได้เป็นอย่างดี เพราะภาพและเสียงและการแสดงที่ออกมาย่อมเข้าถึงใจคนได้ง่ายกว่าเรื่องอย่างอื่น

ดังนั้น โทรทัศน์การศึกษาจึงเป็นสื่อการศึกษาที่มีบทบาทและมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่งสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และยังเป็นสื่อที่หาได้ง่าย ประหยัด สามารถเสนอเนื้อหาทั้งที่เป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ได้เป็นอย่างดี

บทบาทของโทรทัศน์ต่อการเรียนการสอน

บทบาทของโทรทัศน์ที่มีต่อการเรียนการสอน นับว่ามีความสำคัญมาก เพราะสามารถให้เห็นภาพและได้ยินเสียง จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ง่าย ๆ ไปหากระบวนการที่ยาก ซับซ้อนได้ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมาย

ซึ่งชาวลัย วัดอักษร (2528 : 11) ได้อธิบายถึงบทบาทของโทรทัศน์การสอนไว้ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มพูนความสมบูรณ์แก่กระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น ให้ตัวอย่างหรือแนะนำเรื่องใหม่ที่ไม่อยู่ในตำราเรียนเป็นการเชื่อมโยงห้องเรียนกับโลกภายนอก
2. สอนวิชาโดยตรง โดยใช้วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอยู่จำกัด
3. เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการสอนของครู - อาจารย์
4. เป็นโรงเรียนทางอากาศในกรณีที่ท้องถิ่นนั้นขาดแคลนบุคลากร และอุปกรณ์ทางการศึกษา

วิจิตร ภักดีรัตน์ (2529 : 220) กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญของโทรทัศน์ต่อการศึกษา มีดังนี้

1. แพร่กระจายความรู้ต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันเป็นยุคของการจัดการผูกขาดความรู้ เฉพาะกลุ่ม โทรทัศน์จะเป็นเครื่องมือที่แพร่กระจายความรู้ไปสู่คนทุกกลุ่ม ทุกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจุบันเราอยู่ในยุคของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อจะให้มนุษย์เข้าใจเหตุการณ์ของโลกที่เราอยู่อาศัย อีกทั้งให้ความรู้และเทคโนโลยีแพร่ไปสู่คนทุกกลุ่ม จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องนำเอาสื่อโทรทัศน์มาช่วยในการค้นคว้าทดลองทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเกษตรกรรม ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก หากไม่มีการแพร่กระจายไปยังคนหมู่มากก็ย่อมจะได้ผลไม่คุ้มค่า ซึ่งโทรทัศน์จะช่วยแพร่กระจายการค้นพบใหม่ ๆ ไปยังหมู่ประชากร ทำให้ประชาชนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้

2. การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดี โทรทัศน์จะช่วยทำให้ประชาชนคุ้นเคยและรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศชาติตลอดจนกิจการต่าง ๆ นับเป็นการกระตุ้นให้คนในชาติมีความสามัคคีกัน และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะอย่างมีระเบียบแบบแผน

3. ส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ดีกินดี โดยการเรียนรู้จากโทรทัศน์ในเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี แล้วนำไปประยุกต์เข้ากับตนเองเพื่อเพิ่มพูนรายได้และความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

ไพโรจน์ ติรณานกุล และนิพนธ์ สุขศรี (2528 : 3) ยังได้สรุปการใช้โทรทัศน์ในการพัฒนาการศึกษาว่าโทรทัศน์นั้น

1. มีประสิทธิภาพในการสื่อสารกัน มีทั้งภาพ (สี) และเสียงในเวลาเดียวกัน
2. สามารถต่อขยายให้นักเรียนดูครั้งละหลาย ๆ คนได้ กล่าวคือสามารถให้ดูได้ครั้งละมากถึงเป็นพัน ๆ คนได้
3. สามารถหยุดดูภาพนิ่งบางจุด หรือดูซ้ำอีก หรือดูภาพซ้ำโดยไม่ทำให้เนื้อเรื่องเสียไป
4. ใช้ประกอบการเรียนซ่อมเสริม (Remedial) รายบุคคลหรือรายกลุ่ม ใช้ได้ทั้งผู้ที่เรียนช้าหรือผู้ที่เรียนเร็ว โดยให้เรียนไปตามความสามารถของบุคคลได้
5. ใช้ในการฝึกทักษะการแสดงหรือการสอน (Microteaching) ของครูได้

6. ครูสามารถสร้างวิดีโอเทปขึ้นเอง เพื่อให้ได้วิดีโอเทปการศึกษาตามที่ครูต้องการได้ไม่ยากนัก

ดังนั้น บทบาทของโทรทัศน์จึงมีอิทธิพลทางสังคมเป็นอย่างมาก เช่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาก่อสังคม เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ช่วยขยายตัวทางวัฒนธรรม เป็น “โรงเรียนแบบที่ไม่มีการจำกัดกีดกัน” (School without Walls) เป็นอุปกรณ์ที่เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนแก่โรงเรียน

โดยสรุปแล้วบทบาทของโทรทัศน์นั้นมีผลต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างสูง เพราะว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถให้ผลการเรียนรู้ได้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งโทรทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ต่อเนื้อหาวิชาอันจะส่งผลถึงการบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดได้ไม่ยาก

เทปโทรทัศน์

เทปโทรทัศน์หรือเทปวิดีโอ (Videotape) ตามปกติเรามักจะเรียกทับศัพท์ว่า “วิดีโอเทป” หรือ ตามศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน เรียกว่า “วิดีโอทัศน์” โดยแบ่งเป็นวัสดุ คือ แถบวิดีโอทัศน์ และอุปกรณ์ เครื่องเล่นวิดีโอทัศน์ แถบวิดีโอทัศน์ เป็นวัสดุที่สามารถใช้บันทึกภาพและเสียงไว้ได้พร้อมกันในแถบเทปซึ่งอยู่ในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และยังสามารถลบแล้วบันทึกใหม่ได้เช่นเดียวกันกับเทปบันทึกเสียง

อุดม จะโนภาษ (2531 : 104) กล่าวถึงเทปโทรทัศน์ไว้ว่า หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้บันทึกภาพและเสียง ซึ่งบันทึกไว้ในรูปเส้นแรงแม่เหล็กและเมื่อบันทึกเสร็จก็สามารถกรอกลับ แล้วเปิดดูได้ทันที และถ้าไม่พอใจก็สามารถที่จะลบแล้วบันทึกใหม่ได้

บุญธรรม คำสมหมาย (2531 : 6) อธิบายไว้ว่า เทปบันทึกภาพหรือเทปโทรทัศน์ซึ่งอาจหมายถึง 2 กรณี คือ

1. เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ หมายถึง เครื่องเล่นวิดีโอเทป ที่ใช้ได้ทั้งบันทึก (Record) และเล่นเทป (Play back) ออกทางเครื่องรับโทรทัศน์ (TV Receiver) หรือทีวีมอนิเตอร์ (TV Monitor) ไม่ว่าจะเป็นระบบ VTR (Video Tape Recorder) ซึ่งใช้เทปชนิดม้วนเปิด (Open reel) หรือแบบ VCR (Video Cassette Recorder)

2. เทปภาพ หมายถึง วิดีโอเทปหรือเทปบันทึกภาพ หรือเทปโทรทัศน์ทั้งชนิดม้วน และชนิดตลับ (Cassette)

วิจิตรตรา วงศ์ทรัพย์สกุล (2536 : 6) ได้อธิบายคำว่าเทปโทรทัศน์ไว้ว่า หมายถึง แถบบันทึกภาพและเสียงที่ผลิตขึ้นมา โดยมีจุดประสงค์ที่ใช้ในการบันทึกภาพและเสียงสำหรับการนำ

เสนอเพื่อความบันเทิง ข่าวสาร หรือการศึกษาหาความรู้ได้ มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์และเครื่องรับโทรทัศน์

ดังนั้นพอสรุปได้ว่า เทปวิดีโอหมายถึงอุปกรณ์ที่มีลักษณะเป็นเส้นแถบแม่เหล็กสามารถใช้บันทึกภาพและเสียงโดยสามารถใช้บันทึกหรือใช้ถ่ายทำเป็นรายการต่าง ๆ ซึ่งเส้นแถบแม่เหล็กมีขนาดและลักษณะการใช้งานแตกต่างกันออกไป

ดังนั้นการแบ่งประเภทของเทปวิดีโอสามารถจะแบ่งออกได้ ดังนี้ (อุดม จะโนภาย. 2531 : 111)

1. แบ่งตามคุณภาพของเทป
2. แบ่งตามความกว้างของม้วนเทป
3. แบ่งตามประเภทของเครื่องบันทึกเทป
4. แบ่งตามลักษณะของม้วนหรือกล่องเทป
5. แบ่งตามลักษณะของสารแม่เหล็กที่ฉาบทา

สุรัชย์ สิกขามันต (2528 : 102 - 103) ได้กล่าวถึง เทปโทรทัศน์ว่าเป็นผลของการประสบความสำเร็จในการบันทึกภาพ และเสียงลงบนแถบเทป ในยุคแรก ๆ ของ การบันทึกภาพนั้นภาพจะออกมาเป็นภาพขาว - ดำ และเทปที่ใช้เป็นแบบเทปม้วน (Open reel) ซึ่งต่อมาได้มีการบรรจุเทปโทรทัศน์ลงในตลับ (Magazine) เพื่อความสะดวกของผู้ใช้ บริษัทฟิลลิปส์ได้บรรจุเทปลงในตลับคาสเซตคล้ายเทปเสียงได้รับความนิยมมากและเป็นต้นแบบของเทปโทรทัศน์ในปัจจุบัน การพัฒนาเทปโทรทัศน์มีการพัฒนาตลอดมา โดยแต่ละบริษัทก็ผลิตเทปโทรทัศน์ในแต่ละแบบแต่ละระบบ การบันทึกแตกต่างกันออกไป เช่น แบบระบบวี - คอร์ด (V - Cord) ของบริษัทซันโย ระบบวีเอ็กซ์ 1000 (VX -1000) ของบริษัท มัทสุชิตา (Matsushita) แบบเบต้า (Beta) ของบริษัทโซนี่ แบบวีเอชเอส(VHS - Video Home System) ของบริษัทเจวีซี (JVC-Japan Victor Company)

บุญธรรม คำสมหมาย (2531 : 10) ได้แบ่งเทปโทรทัศน์ตามชนิดของเครื่องบันทึกได้เป็น 4 ประเภทย่อย ดังนี้

1. แบบ U - Vision หรือที่เรียกว่ายูแมติก (U - matic) เป็นแบบกึ่งอาชีพมีความกว้างของเส้นเทป 3/4 นิ้ว บรรจุในตลับ เป็นม้วนเทปที่ใช้ในสถานีโทรทัศน์ โดยเป็นเทปที่มีมาตรฐานสูง นอกจากนี้ยังใช้ได้ดีในวงการศึกษา การบันทึกรายการบันเทิงต่าง ๆ สารคดีความรู้เพื่อออกรายการทางสถานีโทรทัศน์ ทั้งนี้เพราะเทปชนิดนี้สามารถนำไปตัดต่อได้โดยสัญญาณภาพดีอยู่ เทปที่ใช้มีความยาวต่างกันไปตามลักษณะการใช้งาน คือ เค ซี เอส - 20 สำหรับใช้กับพอดเทเบิล (Portable) และขนาด เคซี เอ - 30 เคซีเอ - 60 ใช้กับเครื่องชนิดตั้งโต๊ะ (ตัวเลขบอกความยาวเป็นนาที)
2. แบบ VHS หรือ Video Home System เป็นแบบที่ออกมาสำหรับใช้ตามบ้าน ใช้เส้น

เทปกว้าง 1/2 นิ้ว ประหยัดเพราะเล่นได้นาน เช่น อี - 30, อี - 60, อี - 120, อี - 160 เป็นต้น (ตัวเลขบอกความยาวเทปเป็นนาที) บริษัทที่ผลิตแบบวีเอชเอส มีหลายบริษัท ในด้านคุณภาพของภาพจะดีกว่าแบบยูเมติกแต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ดี เหมาะกับการใช้ตามบ้าน และงานที่ไม่ต้องการเน้นคุณภาพมากนัก เช่น สถานศึกษาในประเทศไทยของเราใช้ในรูปแบบนี้มาก

3. แบบ BETA มีรูปแบบของตลับเทปเล็กกว่า วี เอช เอส แต่ขนาดของเส้นเทปเท่ากัน คือขนาด 1/2 นิ้ว (12.5 มม.) จากการที่เมื่อใช้งานการหมุนของหัวเทปจะเร็วและบันทึกสัญญาณลงบนเนื้อเทปได้มากกว่าจึงทำให้คุณภาพและเสียงดี

4. วิดีโอ 8 มม. (8 mm Video) เป็นรูปแบบใหม่จากผู้ผลิตหลายกลุ่มได้ตกลงพื้นฐานร่วมกันตั้งแต่ต้นก่อนจะผลิตออกสู่ท้องตลาดใช้กับเครื่อง Camcorder (กล้องถ่ายวิดีโอที่รวมเอากล้องกับส่วนบันทึกไว้ด้วยกัน)

นอกจากนี้การใช้เทปวิดีทัศน์นั้นได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ซึ่งชลียา ลิ้มปิยากร (2536 : 172) กล่าวถึง การใช้เทปวิดีทัศน์ในการเรียนการสอน ว่า ในปัจจุบันเทปวิดีทัศน์ มีบทบาทมากในการศึกษาเพราะผู้สอนสามารถใช้เทปบันทึกภาพได้อย่างสะดวก และสามารถสรรหาเทปวิดีทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะสอนได้ไม่ยากนัก ซึ่งนอกจากนี้เทปวิดีทัศน์จะช่วยปลูกฝัง และอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลที่ปรารถนาในสังคมได้ เช่น รายการกีฬา ดนตรี ศิลปะ หรือแม้แต่ละครโทรทัศน์ และยังมีประโยชน์ในการวิเคราะห์ปัญหาอภิปราย และหาคำตอบเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้าใจบุคคลอื่นที่ต่างสถานภาพได้ดีขึ้นอีกด้วย

ประเภทของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

สำหรับประเภทของรายการโทรทัศน์นั้น ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้จัดประเภทของรายการโทรทัศน์ที่ใกล้เคียงกัน ดังเช่น ชลียา ลิ้มปิยากร (2536 : 172) ได้อธิบายถึงการจัดรายการโทรทัศน์ ซึ่งอาจจะสรุปรวมได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. รายการโทรทัศน์เพื่อความบันเทิง เป็นรายการที่จัดขึ้นเพื่อความบันเทิง สนุกสนาน เพลิดเพลิน และมักจัดขึ้นเพื่อธุรกิจการค้า เช่น รายการแสดงละคร เกมโชว์ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา เป็นต้น

2. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นรายการที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่สาธารณชน เช่น รายการอาหาร การใช้จ่าย การระวังภัย หรือ อุบัติเหตุ รายการเพื่อเยาวชนการท่องเที่ยว รายการศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้น

3. รายการโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน เป็นรายการโทรทัศน์ที่จัดขึ้นเพื่อประกอบ

การเรียนการสอนโดยเฉพาะ เช่น รายการที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา คหกรรมศาสตร์ เป็นต้น

รายการโทรทัศน์ทั้ง 3 ประเภทนี้ ผู้สอนใช้ประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ทั้งสิ้น เพียงแต่ผู้สอนต้องรู้จักเลือกรายการที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการสอนแต่ละครั้ง เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ อรรถัย ศรีสันติสุข (2529 : 142 - 144) กล่าวว่า การจัดประเภทการให้บริการการศึกษาโดยโทรทัศน์ บางแห่งอาจแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. รายการความรู้ทั่วไป (General Education Program) หมายถึง รายการที่มุ่งให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ชมได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ทางตรงหรือทางอ้อมได้ เกิดแง่คิด คติสอนใจ เพื่อจะเป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิต รายการประเภทนี้มีได้มุ่งหมายเพื่อการสอนในหลักสูตรใดโดยเฉพาะ แต่ก็สามารถทำหน้าที่เสริมหรือประกอบการสอนได้โดยมีแนวการสอนเนื้อหาและรูปแบบรายการ ดังนี้

1.1 รายการสาระบันเทิง หมายถึง การเน้นความสำคัญของการผลิตรายการเพื่อการศึกษาศึกษาซึ่งควรสอดใส่ความบันเทิงไว้ด้วย หรือในทางกลับกันก็คือเพื่อจะให้ความสนุกสนานก็ควรสอดเนื้อหาทางการศึกษาไว้ด้วย ดังนั้นรูปแบบการนำเสนอจึงอาจมีได้หลายรูปแบบ

1.2 รายการส่งเสริมการศึกษาเป็นรายการที่ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ โดยมีเนื้อหาที่เด่นชัดทางด้านการศึกษามากกว่าการบันเทิงมักจัดเนื้อหาเป็นระบบ เช่น แบ่งเป็นชุดเป็นตอน รายการประเภทนี้มีได้ผลิตขึ้นเพื่อประกอบการสอนตามหลักสูตรของแห่งใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ก็สามารถนำไปใช้เพื่อประกอบการสอนได้เช่นกัน

2. รายการเพื่อการสอน (Instructional Program) เป็นรายการที่ผลิตขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการสอน ลักษณะรายการมักจะมีแนวโน้มที่คล้ายกับบทเรียนโดยมีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ การจัดเนื้อหาอาจแบ่งเป็นตอนหรือไม่เป็นตอนก็ได้ แต่เนื่อหาดังกล่าวจะสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของระดับหนึ่งระดับใด หรือของสถานศึกษาใดสถานศึกษาหนึ่ง เนื้อหาที่เสนอมุ่งจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีการวัดผลการเรียนจากการชมรายการประกอบด้วยการจัดประเภทรายการทำนองนี้ อาจเปรียบเทียบได้กับการจัดประเภทรายการเพื่อการศึกษาระบบโรงเรียน (Formal Education) ซึ่งรายการเพื่อการสอนยังแบ่งตามลักษณะหน้าที่ของรายการดังนี้

2.1 รายการทำหน้าที่สอนทั้งหมด (Total teaching or Direct classroom teaching) คือ รายการที่ทำหน้าที่ในการสอนสมบูรณ์ในตัวเอง ดังนั้นรายการจึงทำหน้าที่เสมือนเป็นครูหรืออุปกรณ์การสอนไปในตัว

2.2 รายการทำหน้าที่สอนเนื้อหาหลัก (Principle or Main resources) คือ รายการที่ทำหน้าที่สอนเนื้อหาสำคัญของหัวข้อการสอนในวันนั้น โดยในชั้นเรียนจะมีครูทำหน้าที่แนะนำรายการชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของรายการกับหัวข้อที่เรียน ทบทวนให้ทำแบบฝึกหัดและอธิบายขยายความเข้าใจของนักเรียนด้วย

2.3 รายการทำหน้าที่เสริมการสอน (Supplementary or Enrichment) รายการจะทำหน้าที่เพิ่มเติมเสริมเนื้อหาที่ครูสอนให้ชัดเจนสมบูรณ์ขึ้น เช่น การแสดงตัวอย่างเชิงละคร หรือการสาธิต เป็นต้น

รูปแบบรายการวิทัศน์เพื่อการศึกษา

รูปแบบรายการวิทัศน์นั้นเป็นการกำหนดรูปแบบรายการ เพื่อให้เนื้อหาสาระแก่กลุ่มเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบรายการไว้มีลักษณะคล้าย ๆ กัน ดังนี้

สุรัชย์ สิกขามันฑิต (2528 : 42) กล่าวว่าแบบนำเสนอรายการโทรทัศน์มีหลายรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ในการจัดทำรายการทางการศึกษา ได้แก่

1. แบบบทความ (Straight talk)
2. แบบอภิปราย (Panel discussion)
3. แบบสัมภาษณ์ (Interview)
4. แบบบันทึกเหตุการณ์จริง (On - the spot)
5. แบบตอบปัญหาความรู้ (Quiz)
6. แบบโต้แย้ง (Debate)
7. แบบสาธิต (Demomstration)
8. แบบแสดงละคร (Dramatization)
9. แบบห้องเรียนจำลอง (Classroom Pick - up)
10. แบบสารคดี (Feature)

วสันต์ อดิษฐ์ (2526 : 203) กล่าวว่ารูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษา หรือเพื่อการสอน มิได้หมายถึงการที่ต้องมีครูโทรทัศน์ออกมาสอนและใช้กล้องโทรทัศน์จับภาพเหล่านั้น ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์จะต้องคำนึงถึงรูปแบบรายการที่จะช่วยในการสื่อสารเพื่อนำวิชาการไปยังผู้ชมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดรูปแบบของรายการโทรทัศน์นั้นมีดังนี้

1. รายการการสอนตรง
2. รายการการสอนแบบจุลภาค

3. รายการสถานการณ์จำลอง
4. รายการข่าว
5. รายการทนายปัญหา
6. รายการดนตรีและร่ายรำ
7. รายการสารคดี
8. รายการสัมภาษณ์
9. รายการสาธิต
10. รายการละคร
11. รายการแมกกาซีน

นอกจากนี้ เกศินี โชติกเสถียร (2528 : 131) ได้กล่าวถึงรูปแบบรายการที่ผลิตขึ้นเพื่อการศึกษา จำแนกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ

1. รูปแบบรายการผลิตขึ้นเพื่อการสอน (Teaching format) เป็นกลุ่มรายการที่ใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร รูปแบบของรายการมีบทบาทในเชิงสอนมากกว่ามุ่งใจการผลิตรายการจะง่ายกว่าแบบอื่น

2. รูปแบบรายการเพื่อการเรียน (Learning format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรแบบกลุ่มแรกก็ได้ หรืออาจใช้เพื่อการศึกษาทั่วไปก็ได้แก่เป็นรายการที่ต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ชมมากขึ้น ต้องให้ผู้ชมสนใจอยากติดตามโดยผู้ชมไม่มีความรู้สึกว่าการที่ผลิตมามาสอนตนแต่กลับรู้สึกว่าเป็นรายการที่มีประโยชน์ น่าเรียน น่ารู้ และเต็มใจชมโดยตลอด การผลิตรายการในรูปแบบนี้ต้องการความประณีต และเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูง

3. รูปแบบรายการเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร (Information format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เป็นสื่อเสนอแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อสนองความสนใจใคร่รู้เพื่อความทันต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับตัวเองเข้ากับความเร็วก้าวหน้าของสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมรายการในรูปแบบนี้ต้องสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ชมมากที่สุด การผลิตจำเป็นต้องประณีต และใช้เทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุดด้วย มิฉะนั้นผู้ชมจะหันไปหารายการวิทยุโทรทัศน์ประเภทบันเทิงได้ง่าย สิ่งที่เป็นจริงไปแยกแยะให้เห็นถึงสาเหตุและสรุปให้ได้ คนวิเคราะห์ต้องเก่งและจูงใจกลุ่มเป้าหมายได้ จึงน่าสนใจวิธีการนี้ใช้ได้ดีมากในการเรียนการสอนในโทรทัศน์ แต่ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของรายการมากกว่าทำทั้งรายการ

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาทางโทรทัศน์ที่เราสามารถนำมาใช้ได้มีหลายวิธีการดังนี้ คือ

แบบที่ 1 Direct lecture method เป็นวิธีการที่ใช้กันมาก คือ พูด บรรยายกันโดยตรง

แบบที่ 2 Direct teaching method เป็นวิธีการสอนตรง ๆ โดยใช้สื่อประกอบการพูดหรือบรรยาย

แบบที่ 3 Verbal interpretation เป็นการใช้คำพูดอธิบายให้คนเข้าใจในเรื่องราวที่ประสงค์ โดยมีเหตุการณ์ หรือเรื่องราวบุคคล หรือนิทานประกอบ เพื่อให้เข้าใจ concept บางอย่าง interpretation ในที่นี้ ไม่ได้หมายถึงการแปลอย่างตรง ๆ

แบบที่ 4 Illustration method เป็นวิธีการที่จะอธิบายในสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องของทฤษฎี โดยภาพแสดงกระบวนการหรือกิจกรรม ตลอดจนเนื้อหาทฤษฎีต่าง ๆ อย่างเป็นจริงเป็นจัง

แบบที่ 5 Tutorial discussion method เป็นการอภิปรายแบบกวดวิชา มีพิธีกรและวิทยากร เพื่อจะพูดในเนื้อหาเป็นลักษณะการถามตอบเป็นส่วนใหญ่ เป็นการอธิบายชนิดที่ว่า จะกวดเข้าไปในเนื้อหาอย่างย่อและเข้มที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยระยะเวลาอันสั้น แต่ผู้ดำเนินรายการทั้งพิธีกรและวิทยากรต้องเตรียมตัวมากและต้องเป็นคนที่มีลักษณะเก่งจริง ๆ ถ้าได้ต้นตอของข่าวสารยิ่งดี

แบบที่ 6 Problem analysis method เป็นวิธีการเอาปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญของเรื่อง มาวิเคราะห์ เป็นการสอนคนให้เข้าใจปัญหาโดยเอาวิชาการเข้าไปจับหรือเอาหลักการสิ่งที่เป็นจริงไปแยกแยะให้เห็นถึงสาเหตุ และสรุปให้ได้คนวิเคราะห์ต้องเก่งและจูงใจกลุ่มเป้าหมายได้จึงน่าสนใจ วิธีการนี้ใช้ได้มากในการเรียนการสอนในโทรทัศน์ แต่ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของรายการมากกว่าทำทั้งรายการ

แบบที่ 7 Dramatized case study method หรือ case study เป็นวิธีการที่เอาสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ๆ หรือปัญหาที่เป็นเรื่องจริง ๆ หรืออาจเป็นเรื่องสมมุติ สร้างเป็นภาพ เรื่องราวละคร หรือภาพยนตร์ แล้วให้เป็นกรณีศึกษาให้ผู้เรียนได้ศึกษา

การผลิตรายการวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา

การผลิตรายการนี้ผู้ผลิตจะต้องศึกษาขั้นตอนการผลิตให้ชัดเจนเพราะการที่แพร่ภาพออกไปจะมีผลต่อการรับรู้ของผู้รับสารเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการผลิตรายการวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่ง ชิน คล้ายปาน (2528 : 20 - 22) ได้อธิบายเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตรายการวิดิทัศน์ ดังต่อไปนี้

การวางแผนการผลิตรายการวิดิทัศน์ จะต้องคำนึงถึง

1. เนื้อหา
2. เวลา
3. ค่าใช้จ่าย

1. เนื้อหา เรื่องที่จะนำมาผลิตรายการ ต้องคำนึงถึง

- 1.1 เรื่องที่นำมาผลิตรายการ เราต้องการสอนอะไร ให้กับผู้ระดับใด

- 1.2 วัตถุประสงค์ของการใช้รายการเทปวิดีโอ และกลุ่มเป้าหมาย
 - 1.3 เราต้องการเน้นอะไร รวมถึงการประเมินผลรายการที่เสนอ
 2. เวลา กำหนดระยะเวลาที่มีความสำคัญมากในการผลิตรายการเทปวิดีโอ
 - 2.1 กำหนดระยะเวลาในการผลิตรายการสำเร็จเรียบร้อย
 - 2.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการผลิตรายการทั้งหมด ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ
 - 2.3 เวลาของรายการมีความยาวมากน้อยเพียงใด
 3. ค่าใช้จ่าย ปัจจุบันในการดำเนินงานทุกอย่างขึ้นอยู่กับงบประมาณ การผลิตรายการเทปวิดีโอก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน ก็จะต้องคำนึงถึง
 - 3.1 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการเทปวิดีโอ มีมากน้อยเพียงไร
 - 3.2 เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำเทปวิดีโอ มีมากน้อยเพียงไร
 - 3.3 บุคลากรที่จะมาทำงานมีจำนวนเท่าไร
- ขั้นการผลิตรายการวิดีโอ
- เพื่อให้การดำเนินงานในการผลิตรายการวิดีโอเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีปัญหาน้อย จะต้องดำเนินงานตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้
1. การวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผู้ชม
 2. รวบรวมข้อมูล จะต้องรวบรวมเอกสาร ข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ซึ่งมีขอบข่ายกว้างขวาง และเจาะลึก ซึ่งมีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพ
 3. คัดเลือกเอกสาร ในระดับนี้การผลิตรายการจะต้องเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้องและตรงจุดที่ทำ
 4. การเขียนบท เตรียมเนื้อเรื่องที่จะนำไปเขียนบทถ่ายทำเทปวิดีโอแต่เนิ่น ๆ
 5. เตรียมการบันทึกเทปวิดีโอ จัดทำตารางมอบหมายเจ้าหน้าที่ทำงาน และห้องถ่ายทำโทรทัศน์ งานด้านศิลปกรรม เตรียมการเขียนไตเติลชื่อเรื่อง การจัดฉาก
 7. การถ่ายทำเทปวิดีโอ เตรียมการเกี่ยวกับกล้องถ่ายทำโทรทัศน์ อุปกรณ์แสงสว่าง เครื่องบันทึกเทปวิดีโอและเสียง การตัดต่อลำดับภาพ เตรียมอุปกรณ์เครื่องตัดต่อภาพ การบันทึกเสียง ดำเนินการบันทึกเสียงคำบรรยายดนตรีประกอบและเสียงอื่น ๆ เช็ครายการเพื่อปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
 8. การประเมินผล ทำแบบสอบถามให้ผู้ชมประเมินและวิจารณ์
- และสุรชัย รัชวิเชียร (2527 : 3) ยังได้สรุปว่าการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา นั้น คล้ายกับรายการทั่วไป เป็นขบวนการที่รวมเอาขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้เข้าด้วยกัน คือ
1. การวางแผนวัตถุประสงค์

2. การศึกษาเนื้อหา วิเคราะห์และเลือกส่วนที่ต้องการ
3. การเขียนบทโทรทัศน์
4. การหาผู้แสดงและวัสดุอุปกรณ์ประกอบรายการ
5. การซ้อมตามบท
6. การบันทึกเทปโทรทัศน์ หรือการออกรายการสด ถ้าบันทึกมีขั้นตอนต่อไปนี้อย่างน้อย
 - การวิจารณ์และตัดต่อเทปโทรทัศน์
 - การนำออกใช้
 - การประเมินผล

นอกจากเทคนิคทางการผลิตรายการเทปโทรทัศน์นั้น โดยปกติก็อาศัยวิธีการผลิตรายการโดยทั่วไปเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติการ แต่ประเด็นที่สำคัญซึ่งมาก่อนเทคนิคการผลิตรายการเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ก็คือ การพิจารณาถึงองค์ประกอบทางการศึกษาของรายการแล้วจึงมาพิจารณาองค์ประกอบในการผลิตรายการและเทคนิคทางการผลิตในที่สุด

เปรี๊ยะ กุมุท (2527 : 1 - 4) ได้กล่าวถึงการผลิตรายการว่าผู้ผลิตและทีมการผลิตรายการจะมีความสามารถทางเทคนิคแค่ไหน มีเครื่องมือในการผลิต และการเปิดรับชมดีเพียงใดภาพและเสียงของการถ่ายทำทั้งหมดย่อมมีเพียงใดแต่ถ้ามิได้เกิดผลในเชิงของการศึกษาหรือการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ตั้งจุดประสงค์ไว้ ย่อมไม่อาจนับได้ว่าเทปโทรทัศน์รายการนั้นเป็นไปเพื่อผลทางการศึกษา

ก่อนที่จะถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับเทคนิคทางการผลิต ผู้ผลิตรายการเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษา น่าจะได้คำนึงถึง “เงื่อนไขเบื้องต้น” ของการเรียนจากรายการเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ที่จำเป็นเสียก่อน อันได้แก่

การรับรู้ ซึ่งแบ่งได้ 3 ประการ คือ

การรับรู้ทางกาย ได้แก่ ความสามารถของผู้ชมที่จะเห็น ได้ยินสิ่งที่เสนอในรายการเทปโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี และจากการเห็นหรือการได้ยินในสิ่งที่ถูกต้องและในปริมาณที่พอดียอมนำไปสู่การเรียนรู้ได้

การรับรู้ทางปัญญาหรือความคิด ได้แก่ การที่จะทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจในรายการเทปโทรทัศน์ การดำเนินเรื่องและความยากง่ายของเนื้อหาที่เสนอในรายการนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจะต้องทำขึ้นอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นฐานให้แก่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้ชมขึ้นมาได้

การรับรู้ทางใจหรือความรู้สึก ได้แก่ การทำให้รายการถูกใจ น่าสนใจ และก่อให้เกิดความเต็มใจที่จะรับรู้และเรียนรู้จากรายการ ผู้ผลิตรายการจะต้องคำนึงถึงในข้อนี้ไว้ด้วย

สมรรถนะของโทรทัศน์เกี่ยวกับภาพ โทรทัศน์เป็นสื่อทัศนะ มีข้อได้เปรียบสิ่งอื่นก็ในข้อนี้เอง ดังนั้นเมื่อจะเตรียมหรือสร้าง “เนื้อหาให้เห็นหรือรับรู้ได้ด้วยตา” ควรคำนึงถึงคุณลักษณะของระบบทางโทรทัศน์ 3 ประการคือ

อัตราส่วนของขนาดภาพ ซึ่งตามปกติภาพอะไรจะปรากฏออกมาทางจอรับ ภาพจะอยู่ในกรอบภาพซึ่งมีอัตราส่วน 3 ใน 4 ในการผลิตส่วนที่เป็นภาพของรายการ จะต้องให้เดินอยู่ในขอบเขตอันจำกัดนี้

พิสัยของการตัดสี ความปกติพิสัยการตัดสีของโลกรอบตัวเราอยู่ในอัตรา 100 ต่อ 1 ในขณะที่โทรทัศน์มีพิสัยเพียง 20 ต่อ 1 ดังนั้น artwork ที่จะใช้ควรให้มีพิสัยของการตัดสีในระดับพอดี

ความสามารถจำกัดทางด้านการมองเห็นเนื่องจากภาพในจอโทรทัศน์เกิดจากเส้นแนวนอนเรียงกันทำให้มองเห็นเป็นภาพขึ้นมา รายละเอียดที่บางหรือจุดที่เล็กเกินไปอาจทำให้ไม่สามารถปรากฏเห็นบนจอได้ ดังนั้นบรรดา card ที่ใช้สำหรับหัวเรื่องคำอธิบายตลอดจนแผนภูมิ ศิลปวัตถุ และภาพถ่ายที่จำเป็นต้องใช้ประกอบควรจะให้มีความชัดพอ ออกแบบง่าย ๆ

สมรรถนะของเทปโทรทัศน์

- สามารถจัดรายการได้ล่วงหน้า
- สามารถเสนอภาพและเสียงจากสื่ออื่นๆ ที่ใช้กันในสถานการณ์การเรียนการสอน หรือการนำเสนอตามปกติได้แทบทุกอย่าง เช่น แผนภูมิ สไลด์ ภาพถ่าย ภาพแผ่นใส เสียงดนตรี ประกอบ หรือคำพูดที่ตัดต่อมา
- สามารถตัดต่อ แก้ไขเพิ่มเติมให้เนื้อหาทันสมัยอยู่เสมอ หรือนำไปเป็นส่วนหนึ่งของ การเสนอกับผู้ชมกลุ่มใหญ่ หรือกับเรื่องอื่น

สูตรของการนำรายการเทปโทรทัศน์ไปใช้เพื่อการศึกษา ซึ่งมีสูตรดังนี้

“ Who, says what, by what means, to whom, in what situation, with what effects?”

เราจะต้องกำหนดคำตอบลงไปตามสูตรนี้ตามสมควร เพื่อที่จะได้รายละเอียดของรายการที่ดี

Who ในที่นี้คือผู้ผลิตหรือผู้เสนอรายการ

says what คือ เนื้อหาของรายการ

by what means คือ ภาพและคำ

to whom คือ กลุ่มเป้าหมาย

in what situation คือ สถานที่ชุมนุม หรือสถานที่เรียน

to what effect? คือ วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น และเป็นแนวทางของการประเมินผลที่ได้รับจากรายการ

จากนั้นการเตรียมเนื้อหาของรายการก็จะออกมาก่อนในรูปของบทโทรทัศน์เพื่อการผลิต รูปแบบของการจัดรายการเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษาซึ่งเกิดจากบทและการถ่ายทำนั้นมีแนวทางในการทำดังนี้

- จะต้องต่อเนื่องเกี่ยวโยงกันไปตลอดเรื่องสิ่งที่เสนออาจได้มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน ซึ่งผู้ผลิตรายการรู้ดี แต่ผู้ชมไม่ได้ตระหนักในเรื่องนี้
- ตอนเริ่มรายการเป็นตอนที่สำคัญ เพราะเป็นตอนที่จะต้องสร้างบรรยากาศทางใจที่จะนำไปสู่การอยากเรียนอยากรู้ คือทำให้น่าฟัง น่าตื่นเต้น เร้าใจ หรือชวนติดตาม
- โครงสร้างของรายการจะต้องต่อเนื่องกันอย่างสมเหตุสมผลซึ่งผู้ผลิตจะต้องเห็นอยู่แล้วอย่างชัดเจน และทำให้ผู้ชมได้เห็นเช่นเดียวกัน เช่น เริ่มขึ้นอย่างไร ขึ้นต่อ ๆ ไป เป็นอย่างไร และจบลงอย่างไร
- รายการอาจทำในรูปแบบของการอนุমানหรืออุปทานนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของรายการ ระดับของผู้ชม สภาพแวดล้อมทางการศึกษา และอื่น ๆ หรืออาจประสมประสานทั้งสองรูปแบบในรายการเดียวกันก็ได้
- รายการไม่จำเป็นต้องเป็นรายการที่นำผู้ชมไปสู่ข้อเท็จจริงโดยสรุป หรือเสนอให้ทราบข้อสนเทศต่าง ๆ แต่อาจใช้เป็นเพียงให้ทราบปัญหาหรือให้เกิดการสนใจไปสู่การกระทำบางอย่างในกรณีเช่นนี้สิ่งสำคัญยิ่งยวดก็คือเสนอให้เห็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริงหรือสัมพันธ์กับสภาพจริง หรือการก่อให้เกิดความประทับใจในความเป็นจริง
- จะต้องตรึงความสนใจของผู้ชมด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา ด้วยเทคนิคที่เกี่ยวกับจังหวะการดำเนินเรื่อง การแสดงการใช้สถานที่ถ่ายทำ เป็นต้น
- ควรจะหาทางทำรายการชนิดที่สามารถดึงดูดผู้ชมให้มีส่วนร่วมในบางสิ่งบางประการขณะชมรายการด้วย
- ควรถือว่าการประเมินผลของรายการโทรทัศน์ เป็นส่วนหนึ่งของเทคนิคการทำรายการเทปโทรทัศน์

ดังนั้น ในการใช้วีดิโอเทปเพื่อการเรียนการสอนสิ่งที่ต้องคำนึงคือเป็นการสื่อสารทางเดียว (One - way Communication) ซึ่งต่างจากการสอนด้วยครู ดังนั้นการวางโครงเรื่องเนื้อหารายการควรลดความซับซ้อนลง อาจจัดเนื้อหาเป็นกลุ่มเป็นตอนที่มีความสมบูรณ์อยู่ในแต่ละส่วนและมีความต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันวีดิโอเทปนับว่าเป็นสื่อที่เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน (ไพโรจน์ ธีรฉัตรนากุล และนิพนธ์ ศุภสร. 2528 : 78)

การเรียนรู้เกิดขึ้นจากรายการโทรทัศน์ ซึ่งเกิดจากการใช้เทคนิคการเสนอภาพให้บรรลุจุดประสงค์ โดยการรับรู้ของผู้เรียนการเห็นภาพเป็นการรับรู้วัตถุและเหตุการณ์ในขอบข่ายที่ว่างและเวลา เป็นการรับรู้ในเชิงว่างนั้น เป็นการรับรู้จาก 4 มิติ คือ ส่วนกว้าง ส่วนยาว ส่วนลึก และรวมทั้งส่วนของวัตถุในช่วงระยะเวลาหนึ่งโดยที่ภาพของวัตถุจะเปลี่ยนตำแหน่งไปเรื่อย ๆ การรับรู้การเคลื่อนไหวของวัตถุ หรือภาพเกิดขึ้นเพราะมีการกระตุ้นของสิ่งเร้าที่ต่อเนื่องกันไป (จำเนียรช่วงโชติ. 2528 : 115 - 116)

ดังนั้นการนำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะคำนึงถึงทฤษฎีในด้านจิตวิทยาด้วย ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนั้นมีหลายทฤษฎีแต่ในการผลิตรายการวิทยุทัศน์นี้จะมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ มินท์จิตวิทยาที่สำคัญ เช่น เกสตัลท์ (Gestalt) เลวิน (Lewin) เจมส์ (James) และดิวอี้ (Dewey) ซึ่งได้มีข้อสรุปว่า ความเห็นในเรื่องความรู้ความเข้าใจ สถิติปัญญามีบทบาทสำคัญมากต่อการเรียนรู้ คือเมื่อผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ แล้วสามารถสรุปความคิดรวบยอดสิ่งนั้นและนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ โดยการนำทฤษฎีมาใช้ในการเรียนการสอนมี ดังนี้

1. เน้นการศึกษาด้วยตนเอง
2. ครูผู้สอนแนะขอบข่ายกว้าง ๆ ของวิชาที่เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพโครงสร้างโดยส่วนรวมก่อนที่จะศึกษารายละเอียด
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดหาเหตุผล รู้จักการใช้สถิติ ปัญญาแก้ปัญหา
4. พัฒนาการรับรู้ของผู้เรียนโดยอาศัยประสาทสัมผัสให้มากที่สุด

สิ่งที่ได้จากการเรียนตามทฤษฎี คือ มโนทัศน์เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสหลาย ๆ ทาง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่รวดเร็ว นั่นคือที่มาของการใช้วิธีการเรียนการสอนต่าง ๆ

การสอนภาษาไทย

เนื่องจากภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของคนไทย อันเป็นวัฒนธรรมที่มีค่ายิ่งแต่ในปัจจุบันนี้มีการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันของคนในชาติมีปัญหาในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนภาษานั้นผู้สอนภาษาไทยมีปัญหาในด้านการสอนมาก กล่าวคือครูสอนไม่สนุกทำให้นักเรียนไม่อยากเรียน ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องตระหนักถึงวิธีการสอนอันจะเป็นแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาของชาติให้ดำรงอยู่กับชาติไทย ซึ่ง สุจริต เพียรชอบ (2531 : 155) ได้สรุปเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยว่าการสอนภาษาไทยนั้นจะต้องประกอบด้วยเรื่องการใช้ภาษา หลักภาษา สำหรับการสอนภาษาไทย ซึ่งจะ

ประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ในแง่ของการสื่อสารทางภาษานั้น ประกอบด้วยทักษะที่ใช้ในการรับสาร ซึ่งได้แก่ทักษะการฟัง การอ่าน และทักษะในการส่งสาร ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะการพูดและการเขียน โดยทั่ว ๆ ไปนั้นการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน จะต้องมีการส่งสารและรับสารอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นในการสอนภาษาไทยจะสอนเพียงทักษะหนึ่ง โดยเฉพาะย่อมเป็นไปไม่ได้ จะต้องมีการสอนทักษะอื่น ๆ สอดแทรกลงไปด้วย

สำหรับการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรขั้นมัธยมศึกษาเป็นการสอนนักเรียนที่พูด ฟังอ่าน และเขียนภาษาไทยรู้เรื่องและสามารถพูดจาสนทนากันได้ นับว่านักเรียนมีทักษะในการสื่อความหมายมากพอสมควร ฉะนั้นการสอนภาษาไทยในระดับนี้จึงเป็นการสอนศิลปะของการใช้ภาษาควบคู่กับการฝึกทักษะ กล่าวคือ นักเรียนสามารถฟังได้อย่างมีวิจารณญาณ หรือความนึกคิด เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้พอสมควรแล้ว สอนให้อ่านเพื่อหาความรู้จักคิดเกี่ยวกับข้อความที่อ่านได้สอนให้พูดและเขียนในเรื่องที่ยากเกินวัยของนักเรียน เพื่อให้สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงตามความประสงค์ของตน (ยุพา ส่งศิริ. 2525 : 147)

ดังนั้นการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นมุ่งให้นักเรียนเกิดพัฒนาการอันเหมาะสม เกิดทักษะทางภาษาที่ดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และนำความรู้ทางภาษาไทยไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มุ่งที่จะสอนทักษะ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนสัมพันธ์กัน ในขณะเดียวกันต้องสอนทักษะการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กับหลักภาษาและวรรณคดีด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2526 : 59)

การจัดการสอนทักษะภาษาให้สัมพันธ์กันนั้นมีความจำเป็นอย่างมากเพราะผู้สอนจะมุ่งเน้นที่จะสอนอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นหลักภาษา การใช้ภาษาหรือวรรณคดี ผู้สอนจึงต้องมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนาน น่าสนใจ และมีความหมายแก่ชีวิตของนักเรียน การเรียนการสอนแนวใหม่นั้นไม่ว่าเป็นวิชาใดก็ตามมุ่งตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเรียนการสอนจะประสบผลดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง ปัจจุบัน นักการศึกษาพยายามนำทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้ในการสอนเป็นอย่างมากเพราะเชื่อว่าหากมีการจัดสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเร้าที่ดีแล้วนักเรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา ดังเช่น สกินเนอร์ (Skinner) เชื่อว่าถ้ามีการปรับปรุงสิ่งเร้าแล้วก็สามารถปรับปรุงพฤติกรรมและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในทางที่พึงปรารถนาได้ ทางด้านการเรียนการสอนภาษานั้นถ้าได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ หลายรูปแบบ นักเรียนจะมีปฏิกิริยาตอบสนองได้มาก และพฤติกรรมทางทักษะภาษาของนักเรียนก็จะดีขึ้น (สุจริต เพียรชอบ. 2531 : 155 - 156)

นอกจากนี้ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2526 : 1-2) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ที่ จะช่วยให้การสอนภาษาไทยบรรลุความมุ่งหมาย ดังนี้

1. ด้านพัฒนาการทางภาษา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งเจริญขึ้นตามวัยความสามารถในการใช้นาษานั้นประกอบด้วยการแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน เพราะพัฒนาการทางภาษาอาจจะได้รับการส่งเสริมให้มีความเจริญงอกงามได้โดยการอบรมสั่งสอนและการฝึกฝน สิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงในการเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาให้กับนักเรียนนั้น ก็คือ จะต้องพยายามหาวิธีการในการจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ด้านความรู้ประกอบด้วยเนื้อหาสาระต่าง ๆ เช่น จากการฟัง การอ่าน การค้นคว้าเพิ่มเติม ครูควรจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น ในการเรียนหลักภาษา นอกจากจะศึกษาหาความรู้เรื่องระเบียบของภาษาแล้วครูต้องชี้แนวทางให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการอ่าน การเขียน และการพูดอย่างถูกต้อง

3. ด้านความคิด เป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็น ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการที่ได้พูดระบายอารมณ์ของผู้พูด ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ดังนั้นครูควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ จากการฟัง และนอกจากนี้ครูก็ต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ จากการฟัง และรวมไปถึงการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ จากการฟัง การอ่านเพื่อให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างดีด้วยในเรื่องของการเขียน และการพูด เพราะฉะนั้นจึงถือว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จะปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ ซึ่งไม่ใช่ให้นักเรียนท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง เพราะความรู้แบบนั้นเป็นความรู้ที่ขาดความคิดและความมีเหตุผล

4. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว และมีความชำนาญ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มุ่งฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ดีดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างเพียงพอจึงจะเกิดความชำนาญได้

องค์ประกอบในการเรียนการสอนทักษะที่สำคัญนั้น ครูจะต้องจัดเตรียมกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง จัดให้มีการฝึกหัด และจัดให้มีการติชมผลที่เกิดขึ้น ดังนั้นครูจะต้องทำให้เกิดความเข้าใจในความมุ่งหมายของการเรียนการสอนเสียก่อน เพื่อที่นักเรียนจะได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้รับฟังและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

5. ด้านเจตคติ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งมีอิทธิพลต่อ

การยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อบุคคลอื่น สภาพการณ์ต่างๆ ตลอดจนความคิดต่างๆ ในเมื่อ เจตคติ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากได้รับการจูงใจอย่างถูกวิธี ดังนั้นครูจึงควรปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนวิชาภาษาไทย คือมีความรู้สึกรักภาคภูมิใจ ในภาษาของชาติส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และเต็มใจที่จะ บริการฝึกฝนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับหลักการต่าง ๆ ที่ครูสอนวิชาภาษาไทยต้องคำนึงถึง ซึ่ง สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 47 - 51) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. หลักจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12 ถึง 16 ปี เด็กวัยนี้เป็น วัยที่มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ นักการศึกษาถือว่าความเจริญ กงงามของเด็กวัยนี้มีความสำคัญมาก ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงร่างอวัยวะภายในกล้ามเนื้อ และระบบการทำงานของต่อมต่าง ๆ ภายในร่างกายมีอิทธิพลทางอ้อมต่อบุคลิกภาพและความคิด จิตใจของเด็ก ฉะนั้นครูซึ่งมีหน้าที่ช่วยเด็กให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเขา ครู จึงควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กวัยนี้ตามสมควร ลักษณะที่ควรสังเกตในเด็กวัยรุ่น คือเด็ก วัยนี้เริ่มแสวงหาอิสระและเสรีภาพที่จะให้พ้นจากความ ควบคุมอย่างเข้มงวดของผู้ปกครองชอบตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเองเริ่มสนใจในเพศตรงข้าม ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของร่างกายทำให้ อารมณ์รุนแรง วู่วาม อ่อนไหวง่าย ตื่นเต้นง่าย หวาดกลัวความล้มเหลว เกลียดความอยู่ยงดิฐรรรม เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมสังคม ต้องการให้เพื่อนฝูงและหมู่คณะยอมรับนับถือความสามารถ ของตน รักการกีฬาและชอบแข่งขันเพื่อชื่อเสียงของหมู่คณะ ต้องการอิสรภาพ ในทางเศรษฐกิจ ต้องการมีทรัพย์สินเพื่อใช้จ่ายใช้สอยส่วนตัว จึงเริ่มสนใจเรื่องอาชีพและการหารายได้พิเศษ สมอง กำลังเจริญ สนใจในความรู้ด้านต่าง ๆ รู้จักคิดหาเหตุผล มีความจำดี ชอบดนตรีและศิลปะ รักสวย รักงาม มีความคิดฝัน ชอบเก็บรวบรวมและสะสม ฯลฯ

เด็กวัยนี้ต้องการผู้ที่เข้าใจและสามารถให้การแนะนำแก้แค้นอย่างเจียบ ๆ สุขุม ไม่ชอบ คำพูดรุนแรง ซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของตน เมื่อครูเข้าใจธรรมชาติและความ ต้องการของเด็กดีแล้วก็อาจช่วยเด็กได้มาก โดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะก่อให้เกิดความไม่ สบายใจ เช่น ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเพราะถูกครูดุมาก ๆ หรือเพราะเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับนับถือครู จึงควรรู้จักสังเกตเด็กและรู้จักใช้วินัยอย่างฉลาด และมีเหตุผลรู้จักพลิกแพลงวิธีสอนให้สอดคล้อง กับธรรมชาติและความต้องการของเด็ก กล่าวคือ ควรมีการแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและปัญหา ส่วนตัว ควรฝึกให้รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะโดยใช้วิธีการประชาธิปไตย ฝึกให้รู้จักเสียสละเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม ฝึกให้รู้จักรับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2. หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

เด็กทุกคนมีความแตกต่างกันในเรื่องลักษณะนิสัย สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติ หากครูคำนึงถึงหลักนี้ไว้เสมอแล้วก็อาจคิดหาวิธีสอนที่จะส่งเสริมให้เด็กแสดงออกซึ่งความถนัดตามธรรมชาติได้ และเมื่อเด็กได้ทำสิ่งที่เด็กแต่ละคน สนใจและถนัดแล้ว เขาก็จะทำสิ่งนั้น ๆ ได้ดี ความสำเร็จจากผลงานแต่ละครั้งจะเป็นการช่วยกระตุ้นเตือนให้เขาตั้งใจเรียน และได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้น เช่น เด็กบางคนมีนิสัยรักการประพันธ์ครูก็ควรให้โอกาสได้เขียนเรื่องที่สนใจ ซึ่งจะเป็นการให้เขาได้แสดงความสามารถในเชิงประพันธ์ให้ปรากฏ เด็กบางคนสามารถในการจัดงานครูก็อาจมอบให้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานหมู่คณะเด็กบางคนมีทักษะในการพูดก็ให้โอกาสได้พูดหน้าชั้น แสดงปาฐกถาหรือดำเนินการอภิปรายหรือได้ว่าที่ เด็กบางคนคล่องแคล่วชอบติดต่อบุคคลต่าง ๆ ก็อาจรับหน้าที่ไปสัมภาษณ์บุคคลภายนอก ผู้ที่มีฝีมือทางศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น วาดเขียน จักรวียง นาฏศิลป์ ฯลฯ ก็อาจรับหน้าที่ทำกิจกรรมตามแนวที่ผู้เรียนถนัด ด้วยวิธีการเหล่านี้จะทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจที่ได้แสดงความสามารถของตนเองออกมาเป็นผลให้เขาสนใจเรียนภาษาไทยและเห็นเป็นของสนุกไม่เบื่อหน่าย ทั้งนี้เป็นการส่งเสริมเอกัตภาพของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้

ในการสอนภาษาไทย ถ้าได้คำนึงถึงหลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ก็จะทำให้การสอนได้ผลดี หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ที่ครูภาษาไทยควรทราบและควรพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะบทเรียนมีอยู่หลายข้อคือ

3.1 ความสนใจ

การเรียนรู้วิชาใด ๆ ก็ตามถ้าเด็กมีความสนใจวิชานั้น ๆ ก็จะตั้งใจเรียนและเรียนได้ดี ฉะนั้น ครูควรคิดหาวิธีที่จะทำให้ นักเรียนสนใจบทเรียนโดยสร้างบรรยากาศที่จะทำให้ นักเรียนเกิดความพร้อมเป็นการจูงใจให้อยากเรียนเสียก่อน เช่น อาจนำเอาอุปกรณ์ต่าง ๆ จำพวกสื่อหรือจัดกิจกรรมบางอย่างขึ้นเป็นการเร้าความสนใจ เมื่อนักเรียนสนใจแล้วก็จะเรียนได้ผลดีโดยไม่ยาก

3.2 การฝึกฝน

ได้กล่าวแล้วว่า ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะซึ่งต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ ครูควรทราบหลักในการฝึกว่าต้องฝึกจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยากและต้องฝึกบ่อย ๆ ในการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด จะเป็นการพูด การอ่าน การเขียนหรือแบบฝึกหัดหลักภาษาก็ตาม ถ้านักเรียนทำผิดก็ต้องแก้ จะปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่แก้ไขไม่ได้เป็นอันขาด การตรวจแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งจำเป็น และในการแก้ไขบกพร่องต่าง ๆ นั้นครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบความมุ่งหมาย

ด้วยว่าแก่เพื่ออะไร ถ้านักเรียนเข้าใจเหตุผลว่า การแก้สิ่งนั้นมีประโยชน์ต่อตัวเอง นักเรียนก็จะแก้ข้อบกพร่องของตนเองด้วยความเต็มใจ มิฉะนั้นก็อาจผิดซ้ำอีกแม้จะได้แก้ไขมาที่ครั้งก็ตาม

3.3 การให้งาน

ในการให้งานแก่นักเรียนจะเป็นการอ่าน การท่องจำหรือการทำแบบฝึกหัดใด ๆ ก็ตาม เมื่อเด็กทำงานเสร็จแล้วครูควรให้เด็กมีโอกาสทราบผลงานของตนเองเสมอ เพื่อว่าถ้าผลไม่ดีก็จะได้แก้ไขให้ดีขึ้น ถ้าดีแล้วความสำเร็จก็จะเป็นเครื่องยั่วยุให้เด็กอยากเรียนให้ก้าวหน้าต่อไปอีก วิธีเรียนที่ประหยัดเวลาและแรงงาน ทั้งได้ผลดีด้วยนั้นก็คือ ครูควรแนะแนวทางให้นักเรียนเข้าใจเสียก่อนว่าจะต้องทำอะไรจึงจะเรียนได้ผลดี จะได้ไม่ต้องเสียเวลาลองผิดลองถูกโดยใช้เหตุ

3.4 การพลิกแพลงวิธีสอน

ในการเรียนถ้าเรียนคร่ำเคร่งอยู่เป็นเวลานานเกินไปทั้งร่างกายและสมองก็จะอ่อนเพลีย เหน็ดเหนื่อย ครูจึงควรพิจารณาจัดเวลาในตารางสอนโดยกะระยะช่วงเวลาให้เหมาะสมแก่ลักษณะของบทเรียน ถ้าบทเรียนนั้นมีกิจกรรมให้นักเรียนทำ เป็นการเปลี่ยนอิริยาบถอยู่ในตัวแล้ว เด็กในวัยรุ่นนี้ก็อาจเรียนติดต่อกันได้ถึง 2 - 3 ชั่วโมง แต่ถ้าเป็นการฟังครูบรรยายอย่างเดียวแล้ว เพียงชั่วโมงเดียวเด็กก็หมดความสนใจ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจัดเวลาเรียนภาษาไทยให้พอเหมาะสมพอดี ให้เด็กมีโอกาสพักผ่อนสลับกันไปด้วย เพื่อเด็กจะได้รู้สึกกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ

3.5 การเรียนสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต

หลักการอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการเรียนรู้ก็คือ สิ่งใดที่มีประโยชน์มีความหมายต่อชีวิตและอยู่ในวงความสนใจของนักเรียนแล้ว สิ่งนั้นจะเป็นที่สนใจของนักเรียนและเขาจะเรียนได้ดี ทั้งจำได้แม่นยำโดยไม่ต้องเขี้ยวเข็ญ สิ่งใดที่นักเรียนได้ลงมือลงแรงทำด้วยตนเอง หาวิธีแก้ไข ปัญหาเอง มีประสบการณ์ด้วยตนเอง นักเรียนก็จะเรียนสิ่งนั้นได้ผลดีที่สุด ตรงกับหลักที่ว่าเรียนด้วยการกระทำนั่นเอง ฉะนั้นแบบฝึกหัดภาษาไทยที่ให้นักเรียนทำควรเป็นเรื่องที่อยู่ในวงความสนใจของนักเรียน มิใช่เรื่องสมมุติที่ไร้ความหมาย

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้นเป็นการยืนยันถึงกระบวนการ หรือวิธีการที่นำเอามาใช้ในการเรียนการสอนให้มีผลการเรียนรู้หรือการรับรู้ที่ดีขึ้น ซึ่งมีรูปแบบของการวิจัยที่แตกต่างกันออกไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่คล้าย ๆ กันก็คือเพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งอำนาจ ช่างเรียน (2532 : 24 - 28) ยังได้กล่าวถึงการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาไว้ว่าการวิจัยทางการศึกษาเป็นการค้นคว้าหาความรู้ โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับ

การปฏิบัติงานโดยการวิจัยประยุกต์และตรวจสอบคุณภาพผลผลิตทางการศึกษา แม้ว่าการพัฒนาผลผลิตทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีการสอน หรือ อุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจจะพัฒนาสื่อหรือผลผลิตทางการศึกษาสำหรับการสอนในแต่ละระบบ แต่ผลผลิตเหล่านี้ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับโรงเรียนทั่วไป

ในเรื่องการนำไปใช้ การวิจัยการศึกษามีช่องว่างระหว่างผลการวิจัยกับการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง คือ ผลของงานวิจัยการศึกษาจำนวนมากอยู่ในตู้ไม่ได้รับการพิจารณานำไปใช้ อย่างไรก็ตามการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามีสิ่งหนึ่งที่ทดแทนการวิจัยการศึกษา แต่เป็นเทคนิควิธีที่จะเพิ่มศักยภาพของการวิจัยทางการศึกษาให้มีผลต่อการศึกษา คือเป็นตัวเชื่อมเพื่อเปลี่ยนไปสู่ผลผลิตทางการศึกษาที่ใช้ประโยชน์ได้จริงโดยทั่วไป

บอร์ก และกอลล์ (Borg and Gall, 1979 : 623) ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนาไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. กำหนดผลผลิตทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา

ขั้นนี้ต้องกำหนดให้ชัดว่า ผลผลิตทางการศึกษาที่วิจัยและพัฒนาคืออะไร โดยต้องกำหนดว่า

1.1 ตรงกับความต้องการหรือไม่

1.2 ความก้าวหน้าทางวิชาการมีพอเพียงที่จะพัฒนาผลผลิตที่กำหนดหรือไม่

1.3 บุคลากรที่มีอยู่มีทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่

1.4 ผลผลิตนั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

2. รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นนี้เป็นการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยการสังเกตภาคสนาม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ผลผลิตทางการศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้ทำการวิจัยอาจต้องการทำการศึกษาวิจัยขนาดเล็ก เพื่อหาคำตอบซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ก่อนที่จะเริ่มทำการพัฒนาต่อไป

3. วางแผนวิจัยและพัฒนา ขั้นนี้ประกอบไปด้วย

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต

3.2 ประเมินค่าใช้จ่าย กำลังคน และระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อการศึกษาหาความเป็นไปได้

3.3 พิจารณาผลสืบเนื่องผลผลิต

4. พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลผลิต

ขั้นนี้เป็นการออกแบบและจัดทำผลผลิตการศึกษาตามที่วางแผนไว้เช่นถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอบรมระยะสั้นก็ต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุหลักสูตรคู่มือการฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรมและเครื่องมือในการประเมินผล

5. ทดลอง หรือทดสอบผลผลิต ครั้งที่ 1

ขั้นนี้เป็นการนำผลผลิตไปทดลองกับโรงเรียนจำนวน 1 - 3 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

6. ปรับปรุงผลผลิต ครั้งที่ 1

ขั้นนี้เป็นการนำข้อมูล และผลการทดลองใช้จากขั้นที่ 5 มาพิจารณาปรับปรุง

7. ทดลองหรือทดสอบผลผลิต ครั้งที่ 2

ขั้นนี้เป็นการนำผลผลิตที่ได้ทำการปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพผลผลิตตามวัตถุประสงค์ในโรงเรียน จำนวน 5 - 15 โรงเรียน ประเมินผลเชิงปริมาณในลักษณะ Pretest กับ Posttest นำไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต อาจมีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

8. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 2

นำข้อมูลและผลการทดลองจากขั้นที่ 7 มาพิจารณาปรับปรุง

9. ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 3

ขั้นนี้เป็นการนำผลผลิตที่ปรับปรุงไปทดลอง เพื่อทดสอบคุณภาพการใช้งานของผลผลิต โดยผู้ใช้อย่างกว้างขวางในโรงเรียนจำนวน 10 - 30 โรงเรียน ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

10. ปรับปรุงผลผลิต ครั้งที่ 3

นำข้อมูลจากการทดลองขั้นที่ 9 มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อผลิต และเผยแพร่ต่อไป

จากนั้นจะเผยแพร่ โดยการเสนอรายการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาผลผลิตในที่ประชุม สัมมนาทางวิชาการ หรือวิชาชีพ หรือส่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ไปใช้ในโรงเรียนต่าง ๆ หรือติดต่อ บริษัทเพื่อผลิตจำหน่ายต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับรายการวิทยทัศน์โดยตรงนั้นในช่วงแรก ๆ ของการทำวิจัยนั้นผู้ทำการวิจัยจะไม่เจาะจงถึงรายการที่นำเสนอแต่จะใช้โทรทัศน์หรือเทปโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเพื่อเป็นการยืนยันการวิจัยผู้วิจัยจึงนำเอาผลการวิจัยบางส่วนมาสนับสนุนการวิจัยดังนี้

บุญชู ใจซื่อกุล (2526 : 100) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนนายสิบเหล่าแพทย์ทหารบกจากการสาธิตด้วยเทปโทรทัศน์ โดยวิธีทบทวนแบบต่าง ๆ คือ แบบปกติแบบซ้ำ และแบบหยุดภาพ ในวิชาปัจจุบันพยาบาลซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนจากการสาธิตด้วยเทปโทรทัศน์ โดยวิธีทบทวนแบบปกติแบบซ้ำและแบบหยุดภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัชวาล วิริยะกุล (2527 : 79) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสาธิตโดยเทปโทรทัศน์ที่เสนอภาพซ้ำด้วยความเร็วต่าง ๆ ที่มีต่อทักษะการเล่นฟุตบอลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิชาเอกพลศึกษาวิทยาลัยครูนครปฐม จำนวน 60 คน ผลปรากฏว่าการสาธิตด้วยเทปโทรทัศน์ที่เสนอภาพซ้ำซ้อนด้วยความเร็วช้ากว่าปกติ 12 ภาพ / วินาที ให้ผลดีที่สุดต่อกลุ่มทดลองทุกกลุ่ม และการสาธิตที่เสนอภาพซ้ำด้วยความเร็วช้ากว่าปกติ 5 ภาพ/วินาที ให้ผลสูงกว่าการเสนอภาพซ้ำด้วยความเร็วปกติ

อภิชาติ พุทธเจริญ (2527 : 38) ทำการศึกษเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากเทปโทรทัศน์แสดงการสาธิตแบบต่าง ๆ ได้แก่ การสาธิตเพื่อทักษะ เพื่อแสดงกระบวนการ เพื่อแสดงแนวคิดใช้ทิศทางมุมกล้องในการถ่าย 2 แบบ คือแบบมุมสูงที่ถ่ายจากด้านหลังผู้แสดงและแบบมุมระดับสายตาที่ถ่ายจากด้านหน้าของผู้แสดง ผลปรากฏว่า การสาธิตทั้ง 3 แบบ ภาพที่ถ่ายจากมุมสูงให้ผลการเรียนรู้สูงกว่าการถ่ายแบบมุมระดับตา

ไพศาล ช่วยชูหนู (2528 : 31-32) ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนหลักการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดน้อยใน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยเรียนจากเทปโทรทัศน์สาธิตการทดลอง กับการเรียนด้วยการทดลองจริงโดยนักเรียนซึ่งผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูงของการเรียนหลักการทางวิทยาศาสตร์โดยเรียนจากเทปโทรทัศน์สาธิตการทดลอง สูงกว่าการเรียนโดยการทำการทดลองจริงของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำของการเรียนหลักการทางวิทยาศาสตร์โดยเรียนจากเทปโทรทัศน์สาธิตการทดลองสูงกว่าการเรียนโดยการทดลองจริงของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หนูม้วน ร่มแก้ว (2528 : 64) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลิตและหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาสุพรรณบุรีและชลบุรี ซึ่งผลปรากฏว่ารายการโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นมาให้ผลการเรียนสูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรีน มณีโชติ (2529 : 52) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ รูปแบบต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่าการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์การสอนที่เสนอภาพผู้สอนประกอบการตัดต่อแทรกภาพตามเนื้อหาสูงกว่าการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ที่เสนอภาพโดยการตัดต่อแทรกภาพตามเนื้อหาประกอบเสียงผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โมษิต อักษรชาติ (2529 : 30) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า แบบบอกเนื้อหาย่อย แบบบอกเค้าโครงของเรื่องและแบบใช้คำถามทำให้เกิด มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อุทิน สุทธิสาร (2529 : 18) ได้ทำการวิจัยผลการเรียนรู้จากการเสนอภาพสองแบบในรายการโทรทัศน์ ผลปรากฏว่าผู้เรียนที่เรียนจากรายการโทรทัศน์ที่มีการเสนอภาพที่ละภาพในกรอบของจอโทรทัศน์เดียวกัน ได้ที่ภาพเดิมยังคงปรากฏอยู่ในขณะที่ภาพใหม่ปรากฏขึ้นมา ให้ผลการเรียนรู้สูงกว่ารายการโทรทัศน์ที่เสนอภาพที่ละภาพผ่านกรอบจอโทรทัศน์โดยที่ภาพเดิมหายไป เมื่อมีการเสนอภาพใหม่เข้ามาแทนที่

อิทธิศักดิ์ ชูสินธ์ (2530 : 31-33) ทำการวิจัยผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากรายการโทรทัศน์ที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดหลังรายการชนิดจักษุสัมผัส 3 แบบ พบว่า

- แบบที่นำภาพบางส่วนจากเนื้อหาในรายการโทรทัศน์เสนอไว้หลังรายการโดยซ้อน (Downstream Keyer) ตัวอักษรบรรยายสรุปเนื้อหาในรายการด้วยความเร็วของภาพปกติ (25 ภาพต่อวินาที) มีเสียงดนตรีประกอบ ไม่มีเสียงบรรยาย
- แบบที่นำภาพทั้งหมดของรายการเสนอไว้หลังรายการโดยซ้อน (Downstream Keyer) ตัวอักษรบรรยายสรุปเนื้อหาในรายการด้วยความเร็วของภาพ 3 เท่าปกติ (75 ภาพต่อวินาที) มีเสียงดนตรีประกอบ ไม่มีเสียงบรรยาย
- แบบที่นำภาพทั้งหมดของรายการเสนอไว้หลังรายการโดยซ้อน (Downstream Keyer) ตัวอักษรบรรยายสรุปเนื้อหาในรายการด้วยความเร็วของภาพ 6 เท่าปกติ (150 ภาพต่อวินาที) มีเสียงดนตรีประกอบ ไม่มีเสียงบรรยาย ซึ่งพบว่ารายการทั้ง 3 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ยุทธนันต์ หาญณรงค์ (2530 : 65) ได้วิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดตั้งกับภายหลังการสอนชนิดจักษุสัมผัสของนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 90 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดตั้งกับภายหลังการสอนชนิดจักษุสัมผัสสูงกว่านักศึกษาที่เรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดตั้งกับภายหลังการสอนชนิดสิ่งพิมพ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมบัติ ซอหะซัน (2530 : 24-25) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการเรียนรู้จากตัวอักษรบรรยายที่สอดแทรกในระหว่างการเสนอรายการโทรทัศน์บันเทิงที่ต่างเนื้อหากัน ซึ่งพบว่าผลการเรียนรู้จากเนื้อหาของรายการบันเทิงที่สอดแทรกเนื้อหาด้วยตัวอักษรบรรยาย กับผลการเรียนรู้เนื้อหาของรายการโทรทัศน์บันเทิงเพียงอย่างเดียวไม่แตกต่างกัน และการเรียนรู้เนื้อหาของตัวอักษรบรรยายที่สอดแทรกในระหว่างการเสนอรายการโทรทัศน์บันเทิง กับผลการเรียนรู้เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่เสนอเนื้อหาด้วยตัวอักษรบรรยายเพียงอย่างเดียวไม่แตกต่างกัน

ภาวนา พรหมสาขา ณ สกลนคร (2531 : 52-53) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ระหว่างการเรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนแบบนำเรื่องที่บอกจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมโดยใช้ตัวอักษรประกอบเสียงบรรยายกับรายการโทรทัศน์การสอนที่เสนอภาพที่เป็นผลของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมประกอบเสียงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนแบบนำเรื่องที่บอกจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมโดยใช้ตัวอักษรประกอบเสียงบรรยาย กับนักเรียนที่เรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนแบบนำเรื่องที่เสนอภาพที่เป็นผลของจุดมุ่งหมายประกอบเสียงบรรยายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มานะ เสือเล็ก (2532 : 28) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ที่มีอักษรบรรยายประกอบ 3 วิธี ด้วยเทคนิคการซ้อนภาพด้วยเครื่องผสมสัญญาณภาพ คือ แบบที่มีอักษรบรรยายประกอบ แบบที่มีอักษรบรรยายประกอบแบบเงาดำ และแบบที่มีอักษรบรรยายประกอบบนแถบสี ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ทั้ง 3 แบบไม่แตกต่างกัน

คณิ พันธ์นิล (2532 : 41) ทำการศึกษาวิจัยผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ด้วยการนำเสนอเนื้อหาวิธีอุปมาอุปไมยกับการนำเสนอเนื้อหาวิธีอุปมาในรายการโทรทัศน์ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลการเรียนรู้จากการนำเสนอเนื้อหาทั้ง 2 วิธี ไม่แตกต่างกัน

หทัยรัตน์ เทียนศรี (2532 : 48) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้รายการละครโทรทัศน์ที่ใช้ละครเสนอสาระสำคัญด้วยวิธีการต่างกัน โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 เรียนจากรายการสาระละครโทรทัศน์ที่ใช้ละครเสนอสาระสำคัญนำเรื่อง และกลุ่มที่ 2 เรียนจากรายการสาระละครโทรทัศน์ที่ใช้ละครเสนอสาระสำคัญสรุปท้ายเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ที่เรียนจากรายการสาระละครโทรทัศน์ที่ใช้ละครเสนอสาระสำคัญนำเรื่องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนจากรายการสาระละครโทรทัศน์ที่ใช้ละครเสนอสาระสำคัญสรุปท้ายเรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อาทิตย์ สุดาจันทร์ (2534 : 53-54) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 จากเทปโทรทัศน์ที่มีรายการบันเทิงแทรกหาเนื้อหาโดยให้ช่วงเวลาแตกต่างกัน ซึ่งผลวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนจากรูปแบบ

รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอทั้ง 3 รูปแบบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และระดับความสามารถทางการเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับรูปแบบรายการโทรทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พรนิวัฒน์ เป้นเพชร (2535 : 30) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของตำแหน่งของการเสนอคำถามกับประเภทของจุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ที่เสนอคำถามก่อนบทเรียนโทรทัศน์ เสนอคำถามระหว่างบทเรียนโทรทัศน์ และเสนอคำถามหลังบทเรียนโทรทัศน์ มีผลการเรียนรู้จุดประสงค์ประเภทความรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ที่เสนอคำถามก่อนบทเรียนเสนอคำถามระหว่างบทเรียนโทรทัศน์และเสนอคำถามหลังบทเรียนโทรทัศน์ มีผลการเรียนรู้จุดประสงค์ประเภทความเข้าใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จิระศักดิ์ กาญจนะ (2535 : 26) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการเรียนรู้จากวิธีการสรุปและลักษณะเนื้อหา โดยการเรียนรู้ด้วยโทรทัศน์การสอน ซึ่งผลจากวิจัยพบว่าการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากวิธีการสรุปเป็นตอน ๆ ในเนื้อเรื่องที่เรียงตามลำดับขั้นของเนื้อหาโดยการเรียนรู้ด้วยโทรทัศน์การสอนกับผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากวิธีการสรุปรวมยอดท้ายเรื่องในเนื้อเรื่องที่เรียงตามลำดับขั้นของเนื้อหาโดยการเรียนรู้ด้วยโทรทัศน์การสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากวิธีการสรุปเป็นตอน ๆ ในเนื้อเรื่องที่ไม่เรียงตามลำดับขั้นของเนื้อหาโดยการเรียนรู้ด้วยโทรทัศน์การสอน กับ ผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากวิธีการสรุปรวมยอดท้ายเรื่องในเนื้อเรื่องที่ไม่เรียงตามลำดับขั้นของเนื้อหาโดยการเรียนรู้ด้วยโทรทัศน์การสอนซึ่งพบว่ามีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิจิตรตรา วงศ์ทรัพย์สกุล (2536 : 49) ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเทปโทรทัศน์การสอนที่ใช้และไม่ใช้กราฟิกส์คอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากเทปโทรทัศน์การสอน ที่ใช้กราฟิกส์คอมพิวเตอร์กับนักเรียนที่เรียนจากเทปโทรทัศน์การสอน ที่ไม่ใช้กราฟิกส์คอมพิวเตอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปงานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการวิทยุทัศน์นั้นพอสรุปได้ว่าการดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องในช่วงแรก ๆ จะเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้โทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการทดลองแต่ไม่ได้กล่าวถึงรายการที่ใช้ว่ามีลักษณะอย่างไร ซึ่งถ้าดูขั้นตอนการทดลองแล้วพบว่าส่วนใหญ่จะใช้

รายการเป็นส่วนเสนอเนื้อหาโดยใช้ประกอบกับโทรทัศน์ และต่อมาก็มีเครื่องเล่นวิดีโอเข้ามาและเป็นที่นิยมแพร่หลาย ทำให้การวิจัยในช่วงหลังนี้มีการนำเอาวิดีโอมาใช้เป็นเครื่องมือในการทดลอง โดยใช้วิดีโอในรูปแบบแตกต่างกัน เช่นในการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทปวิดีโอในการสอน รูปแบบรายการวิดีโอหรือเทคนิคในการนำเสนอ ซึ่งการนำเอาวิดีโอหรือในปัจจุบันเรียกว่าวิดีโอทัศน์มาใช้เป็นสื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ กันผลจากการวิจัยส่วนใหญ่วิดีโอทัศน์ส่งผลให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น นั้นแสดงให้เห็นว่าวิดีโอทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง และเป็นการยืนยันว่าการนำเอาวิดีโอทัศน์มาใช้ในการเรียนการสอนสามารถทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ซึ่งไม่ต่างจากการสอนตามปกติของครู

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับวิดีโอทัศน์ในต่างประเทศนั้นมีการนำเสนอหลายรูปแบบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาทดลองกับกลุ่มผู้เรียนในระดับต่าง ๆ สำหรับผลการเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยวิดีโอทัศน์นั้นสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยต่อไปนี้

กุสตาฟส์สัน (Gustavsson. 1957 : 59 - 62) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน (Sodertalje Vocational School) จากผลการทดลอง สรุปได้ว่า

1. โทรทัศน์เป็นมิตรใหม่ที่ควรใช้เป็นอย่างดี
2. นักเรียนสนใจและประหยัดเวลาในการสอน เพิ่มเปอร์เซ็นต์ในการรับรู้แก่นักเรียน ถึง 25 - 30 เปอร์เซ็นต์
3. สามารถแสดงเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน
4. ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น

บีทส์ (Beatts. 1959 : 305) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนเครื่อง I.B.M. แก่นักเรียนวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ของการสอน การยอมรับของนักเรียนและครู ปัญหาเทคนิคของการทำงาน การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน สถานที่พัก เวลาในการเรียน คู่มือในการทดลอง ขอบเขตของการใช้ และราคา ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามผลปรากฏว่า วิชาที่ใช้โทรทัศน์สอนได้ผลดี ครูและนักเรียนยอมรับการสอนโดยโทรทัศน์ นักเรียนมีส่วนร่วม คุณภาพของการสอนและการเตรียมตัวดีขึ้นการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนเพิ่มความยาวของเนื้อหาทดลอง 10 - 50 เปอร์เซ็นต์ สรุปว่า การใช้โทรทัศน์สอนได้ผลดี และเสนอแนะให้ใช้โทรทัศน์สอนวิชาอื่น ๆ

ชาวชวอลเดอร์ (Schwarzwalder. 1961 : 1 - 29) ได้ศึกษาวิธีต่าง ๆ ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของโทรทัศน์ ผลปรากฏว่าโทรทัศน์การสอนสามารถช่วยแบ่งเบาภาระของครูที่สอนในชั้นธรรมดา ในด้านการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ไปได้มาก และทัศนวัสดุที่ครูโทรทัศน์ใช้ประกอบการสอนช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่าทัศนวัสดุที่ครูในชั้นเรียนใช้ประกอบการสอน เขาได้สรุปว่า นักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์การสอนได้รับความรู้มากกว่านักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนธรรมดา

คาร์เนอร์ (Camer. 1962 : 118) ได้ประเมินผลการสอนอ่านทางโทรทัศน์ระบบวงจรปิด โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนคอร์ทแลนด์ (Cortland Public School) นักเรียนเหล่านี้ได้เรียนวิธีอ่านจากโทรทัศน์ทุกวัน เพื่อฝึกฝนทักษะในการอ่านและให้เข้าใจคำศัพท์ ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับต่ำได้รับความรู้ในการอ่านเพิ่มขึ้นมากกว่าการเรียนในชั้นธรรมดา

โคนิก และฮิลล์ (Koenig and Hill. 1963 : 12) ได้สรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์กับการเรียนการสอนปกติว่าการวิจัยส่วนมากพบว่าการเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์มีผลดีกว่าการสอนปกติ และได้แสดงความเห็นไว้ตอนท้ายว่าอาจเป็นเพราะการสอนทางโทรทัศน์มีการเตรียมตัวที่ดีกว่า

มหาวิทยาลัยเพอร์ดูว (Purdue University. 1967 : 149 - 150) ได้ทำการศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการสอนโดยการใช้โทรทัศน์วงจรปิดในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการปกครอง โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นนักศึกษาในชั้นต่าง ๆ ผลการวิจัยโดยเฉพาะในวิชาวิทยาศาสตร์ในเนื้อหาเรื่องแบคทีเรีย พบว่าผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ได้มากและเห็นว่าโทรทัศน์มีคุณค่าในการสาธิต ซึ่งสามารถช่วยให้ได้เห็นได้ใกล้ชิด และช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น ส่วนที่มีผลเสียต่อการเรียนรู้คือการที่มีแสงสะท้อนจากจอและขนาดของจอโทรทัศน์มีขนาดเล็กเกินไป

วีฟเวอร์ (Weaver. 1967 : 36) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์วงจรปิดในการฝึกทักษะในวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ที่ State University College ภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์ฟฟาโล นิวยอร์ก พบว่าการใช้โทรทัศน์สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการสาธิตได้โดยเฉพาะเรื่องขนาดและมุมต่าง ๆ ของวัตถุ ในการสาธิตเมื่อใช้กล้องโทรทัศน์จับภาพวัตถุหรือชิ้นงานในการสาธิตทำให้นักเรียนเห็นได้ชัดเจนทุกแง่ทุกมุม

เบอร์ค (Burke. 1971 : XII) ได้ทำการทดลองและสังเกตการณ์การเรียนการสอน โดยใช้โทรทัศน์ พบว่าคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์ดีกว่าการเรียนการสอนโดยการสอนปกติ เพราะมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพดีกว่าการสอนปกติ

ไบเลย์ (Bailey. 1975 : 28 - 29) วิจัยเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ที่สอนทางโทรทัศน์ และศึกษาเจตคติที่มีต่อโทรทัศน์การศึกษา โดยใช้บัณฑิตจำนวน 40 คน ที่กำลังเรียนวิชาฟิสิกส์เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกเป็นสองกลุ่มให้เรียนจากโทรทัศน์การศึกษากับให้เรียนโดยการสอนตามปกติ ผลการทดลองปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ที่เรียนจากโทรทัศน์การศึกษา กับที่เรียนโดยการสอนตามปกติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เกี่ยวกับเจตคติแล้วบัณฑิตไม่ชอบการสอนทางโทรทัศน์ และไม่เห็นด้วยว่าโทรทัศน์จะทำให้สมาธิขึ้น แต่ยอมรับว่าโทรทัศน์ช่วยให้ดูการสาธิตได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

เอลรอด (Elrod. 1972 : 5823) ได้ทดลองใช้เทปโทรทัศน์เป็นเครื่องมือในการสอน ลักษณะกฎเกณฑ์ในการขับร้องที่มหาวิทยาลัยจอร์เจีย กลุ่มทดลองใช้นักเรียนฝึกหัดครูฝึกทักษะและหลักการทางดนตรี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเรียนจากครูผู้สอนโดยตรง และกลุ่มทดลองสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า การใช้เทปโทรทัศน์สามารถสอนดนตรีได้ทุกเรื่อง

ฮิลเลียร์ด (Hilliard. 1978 : 4 - 6) พบว่า โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างมากเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่สังคม เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ช่วยให้การขยายตัวทางวัฒนธรรม และเป็นโรงเรียนที่ไม่มีขีดจำกัด เป็นอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนแก่โรงเรียนทั้งทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม โทรทัศน์ยังมีส่วนในการประชาสัมพันธ์ก่อให้เกิดการขยายตัวในการซื้อขาย

นอร์ริส (Norris. 1982 : 1464) ได้ทดลองใช้กล้องโทรทัศน์และการบันทึกภาพเพื่อช่วยในการเรียนเทคนิค “ FUR WLISE ” ของบีโทเฟน ใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 5 ปี ขึ้นไปจนถึงผู้ใหญ่ ใช้เทปโทรทัศน์บันทึกการสอน และใช้บันทึกการเล่นของผู้เรียนเพื่อดูผลการเรียนของตน และแก้ไขปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่าการใช้เทปโทรทัศน์สามารถช่วยในการเรียนการสอนเทคนิคการเล่นดนตรีได้ดี

คิวอี้ (Dewey.1983 : 3218) ได้ศึกษาหาผลของวิดีโอเทป และวิดีโอดิस्क สำหรับการสอนแบบมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้เรียนในสภาพการศึกษาแบบอิสระสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพื่อการพัฒนาโมดูลสำหรับฝึกทักษะฟุตบอลโดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์มาควบคุมระบบวิดีโอ MCVIT หรือ CAI แบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ขอบเขตในการศึกษาคือนักฟุตบอลในระดับไฮสกูล และในโรงเรียนมัธยมต้นที่มีประสบการณ์สูงและไม่มีความรู้เพื่อที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการทดลองชี้ให้เห็นว่า MCVIT (Microcomputer Controlled Videotape System.) ทำให้นักฟุตบอลทั้งกลุ่มที่มีประสบการณ์สูงและต่ำมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น นั่นคือผลของการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสังเกตและพิสูจน์ได้

เลบอน (Lebon. 1986 : 3350 - A) ศึกษาการนำเทปโทรทัศน์เพื่อการสาธิตเทคนิคการออกเสียงการขับร้องเพลง โดยนักร้องหญิงที่มีชื่อเสียง มีวัตถุประสงค์เพื่อสาธิตวิธีการพูดลมหายใจเข้าออก และการออกเสียงการร้องเพลง การปรับระดับของเสียง และการออกเสียงอย่างชัดเจน กลุ่มทดลองใช้เทปวีดิทัศน์สาธิตในการสอน กลุ่มควบคุมไม่ใช้เทปวีดิทัศน์ ใช้วิธีทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่าเทปโทรทัศน์สอนเทคนิคการควบคุมคุณภาพของเสียงขณะร้องเพลงอย่างได้ผล

อาบรัม (Abrams. 1986 : 3326) ได้ทำการศึกษาผลของวิดีโอปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อการสอนทักษะการถ่ายภาพเบื้องต้นในการศึกษารั้วนี้เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของวิดีโอปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการเรียนการสอนเปรียบเทียบกับวิดีโอสอนทักษะการถ่ายภาพเบื้องต้นในสถานการณ์เรียนแบบรายบุคคลในระดับวิทยาลัย ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิดีโอปฏิสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากวิดีโอธรรมดาทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุปงานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องนั้น ในต่างประเทศมีการทำวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ กันแต่ส่วนใหญ่แล้วจะให้เป็นโทรทัศน์ในการสอน โดยจะเสนอเนื้อหาต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยครูหรือแบ่งเบาภาระครู สำหรับผลการวิจัยจะพบว่านักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้เป็นอย่างดีไม่แตกต่างจากการสอนโดยครู และในการวิจัยระยะหลังจะมีงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทปวีดิทัศน์ในการสอน ซึ่งผลการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับการสอนตามปกติ ปรากฏว่าผลการเรียนจากเทปวีดิทัศน์ดีกว่าการสอนตามปกติของครู ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีการพัฒนามาตลอดและเป็นสื่อที่สามารถเสริมความรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี

สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งพอสรุปได้ว่าการใช้วีดิทัศน์เพื่อศึกษานั้นบทบาทของวีดิทัศน์ที่มีต่อการเรียนการสอนมีการพัฒนามาตลอดไม่ว่าในเรื่องของการศึกษาค้นคว้า เทคนิค กระบวนการในการนำมาใช้ในการเรียนการสอนนั้นวีดิทัศน์

มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ที่สูง เพราะการนำเอาวีดิทัศน์มาเป็นสื่อการเรียนการสอนนั้นสามารถสร้างแรงจูงใจในด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และเมื่อศึกษารายละเอียดถึงคุณสมบัติของวีดิทัศน์แล้ว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวีดิทัศน์เป็นสื่อที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาได้อย่างไม่ยุ่งยาก โดยมีขั้นตอนการใช้ที่สะดวก สามารถนำไปใช้ในที่ต่าง ๆ ได้ ซึ่งเป็นการช่วยให้ครูมีสื่อการสอนและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ แต่ในด้านการผลิตรายการวีดิทัศน์นั้นจะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญและช่างเทคนิค เพราะการผลิตรายการวีดิทัศน์มีขั้นตอนและวิธีการที่ต้องใช้ความชำนาญในการผลิตเพื่อให้ได้รายการที่มีคุณภาพ เนื่องจากผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในการผลิตสื่อและให้บริการสื่อการสอนแก่ครูอาจารย์ภายในเขตการศึกษา 6 และเมื่อได้ศึกษาถึงความต้องการในการใช้สื่อการสอนวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะบทเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่าครูผู้สอนยังไม่มีสื่อประเภทวีดิทัศน์ที่ใช้ร่วมกับการสอนของครู ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนและเป็นการสนับสนุนครูผู้สอนให้มีสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเอาเนื้อหาจากบทเรียนชุดทักษะสัมพันธ์มาผลิตเป็นรายการวีดิทัศน์โดยใช้เทคนิคการถ่ายทำและตัดต่อภาพตามขั้นตอนของการผลิตรายการวีดิทัศน์ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนต่อไป

✓ สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยรายการวีดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องตาลโตนด, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์, วัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนปกติ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ✓ 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ✓ 2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
4. การดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกกระเทียมวิทยาลัย อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ประจำปีการศึกษา 2541 จำนวน 11 ห้องเรียน มีนักเรียน 500 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนโคกกระเทียมวิทยาลัย จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียน 180 คน แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Ramdon Sampling) ได้นักเรียนจำนวน 108 คน โดยนำมาแบ่งเป็นกลุ่มในการวิจัย ดังนี้

- กลุ่มแรกให้นักเรียน 48 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิทยุทัศน์ ชั้นที่ 1 จำนวน 3 คน ชั้นที่ 2 จำนวน 15 คน ชั้นที่ 3 จำนวน 30 คน
- กลุ่มที่สองให้นักเรียน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่เรียนจากการสอนด้วยรายการวิทยุทัศน์จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมที่เรียนจากการสอนปกติจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. รายการวิทยุทัศน์ที่เสนอเนื้อหาวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งรายการวิทยุทัศน์ที่ผู้วิจัยผลิตขึ้นนี้มีรูปแบบรายการแบบสารคดีที่เสนอเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการถ่ายทำและตัดต่อภาพรวมทั้งใส่เสียงบรรยายและเสียงดนตรีประกอบ จำนวน 3 เรื่องคือ

1.1 ตาลโตนด

1.2 สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

1.3 วัฒนธรรม

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างขึ้นเพื่อวัดผลการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง หลังจากได้ศึกษาเนื้อหาจากรายการวิทยุทัศน์ ทั้ง 3 เรื่อง

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. การสร้างรายการวิทยุทัศน์

ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุทัศน์ มีดังนี้

1.1 ผู้วิจัยและอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย ร่วมกันศึกษาหลักสูตร เนื้อหาจากหนังสือ แบบเรียนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาในการผลิตรายการวิทยุทัศน์

1.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การประเมิน ผลการเรียนรู้

1.4 นำเนื้อหาวิชามาเรียบเรียง เป็นบทรายการวิทยุทัศน์

1.5 นำบทรายการวิทยุทัศน์ เสนอต่อประธานคณะกรรมการควบคุมปริมาณนิพนธ์ตรวจสอบ

1.6 นำบทรายการวิทยุทัศน์ที่ตรวจสอบเสร็จแล้ว ไปปรับปรุงแก้ไข

1.7 ดำเนินการผลิตรายการวิทยุทัศน์ โดยพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมด้านรูปแบบ รายการ การจัดลำดับเนื้อหา คุณภาพของภาพและเสียง ความต่อเนื่องของรายการ เวลา ภาษาที่ใช้ ประกอบกับรายการวิทยุทัศน์ คนตรีประกอบรายการ และเทคนิคการตัดต่อภาพ

1.8 นำรายการวิทยุทัศน์ที่ผลิตเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการวิทยุทัศน์ ตรวจสอบ

1.9 นำรายการวิทยุทัศน์ที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการวิทยุทัศน์ 3 ท่าน และอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อความถูกต้องเหมาะสม โดยคำนึงถึง รูปแบบรายการ การจัดลำดับเนื้อหา คุณภาพของเสียงบรรยายและเสียงดนตรีประกอบรายการ ความต่อเนื่องรายการ เวลา ภาษาที่ใช้ประกอบกับรายการวิทยุทัศน์ เทคนิคประกอบภาพ โดยมีเกณฑ์

คะแนนสำหรับการประเมินคุณภาพซึ่งมีการแปลความผลการประเมินโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (โสภณ สุวรรณวงศ์. 2537 : 111)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.68 - 5.00 หมายถึง รายการวิชิตทัศน์มีคุณภาพดี

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.67 หมายถึง รายการวิชิตทัศน์มีคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.33 หมายถึง รายการวิชิตทัศน์ต้องปรับปรุงแก้ไข

2. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรายการวิชิตทัศน์

นำเทปรายการวิชิตทัศน์ไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพ โดยดำเนินการทดลองกับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 การทดลองขั้นที่ 1 ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย จำนวน 3 คน โดยให้นักเรียนได้ดูรายการวิชิตทัศน์ 3 เรื่อง คือ ตาลโตนด, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ และวัฒนธรรม เพื่อหาคุณภาพการผลิตโดยใช้เกณฑ์เดียวกันกับเกณฑ์การประเมินสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ เมื่อนักเรียนดูรายการจบผู้วิจัยก็ได้สังเกตและให้นักเรียนตอบแบบสอบถามการประเมินสื่อแล้วตรวจสอบแบบจากนั้นก็ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงรายการวิชิตทัศน์ (ตามภาคผนวก ข.)

2.2 การทดลองขั้นที่ 2 หลังจากได้ปรับปรุงรายการวิชิตทัศน์ในขั้นที่ 1 แล้วทำการทดลองในขั้นที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย จำนวน 15 คน โดยให้นักเรียนดูรายการวิชิตทัศน์ทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวข้างต้น ซึ่งในแต่ละเรื่องมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำ 2 ตอน ตอนละ 5 ข้อ รวม 10 ข้อและเมื่อดูจบแล้ว ให้ทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องละ 20 ข้อ นำผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบไปหาประสิทธิภาพของรายการวิชิตทัศน์ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 (ตามภาคผนวก ข.)

2.3 การทดลองขั้นที่ 3 เมื่อปรับปรุงรายการวิชิตทัศน์ในขั้นที่ 2 แล้วทำการทดลองในขั้นที่ 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย จำนวน 30 คน โดยให้นักเรียนดูรายการวิชิตทัศน์ทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวข้างต้น ซึ่งในแต่ละเรื่องมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำ 2 ตอน ตอนละ 5 ข้อ รวม 10 ข้อและเมื่อดูจบแล้ว ให้ทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องละ 20 ข้อนำผลที่ได้จากการทำแบบทดสอบไปหาประสิทธิภาพของรายการวิชิตทัศน์ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการศึกษาวิจัยมีดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารเนื้อหาแบบเรียนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2

3.2 ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนข้อสอบ การวิเคราะห์ข้อสอบจากหนังสือ การวัดผล การประเมินผลการศึกษา (อนันต์ ศรีโสภณ. 2520 : 101-124) และเทคนิคการเขียนข้อสอบ (ชวาล แพรัตกุล. 2520 : 11-256)

3.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

3.4 เขียนข้อสอบแบบตัวเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือกให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว จำนวน 3 ชุด คือ ตาลโตนด 30 ข้อ สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ 30 ข้อ และวัฒนธรรม 30 ข้อ

3.5 นำแบบทดสอบทั้ง 3 ชุดเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องในเนื้อหา

3.6 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจแก้ไขไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกกระทิงวิทยาลัย อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 100 คน

3.7 นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน โดยวิธีให้คะแนนข้อถูกเป็น 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันถือว่าผิดให้ 0 คะแนน

3.8 นำคะแนนที่ได้จากข้อ 3.7 มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซ็นต์ และเปิดตารางสำเร็จของจุงเตห์ ฟาน

3.9 เลือกข้อสอบที่มีความยาก ง่าย (P) ซึ่งมีค่าระหว่าง .20 -.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2538 : 2) ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ใช้ในการทดลองจริงทั้ง 3 ชุด คือ ตาลโตนด 20 ข้อซึ่งมีค่าความยากระหว่าง .28 - .65 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .21 - .99, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ 20 ข้อมีค่าความยากระหว่าง .33 - .76 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .30 - .93, วัฒนธรรม 20 ข้อมีค่าความยากระหว่าง .46 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก .29 - .96

3.10 นำแบบทดสอบทั้ง 3 ชุด ที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยคำนวณจากสูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (อนันต์ ศรีโสภณ. 2520 : 53) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องตาลโตนดมีค่าความเชื่อมั่น .7928
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์มีค่าความเชื่อมั่น .7879
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวัฒนธรรม มีค่าความเชื่อมั่น .8327

การดำเนินการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Posttest Only Design (ลั้วณ สายยศและอังกณฯ สายยศ. 2528 : 229)

การทดลองครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอนด้วยรายการวิดิทัศน์กับการสอนปกติ จำนวน 3 ครั้ง มีวิธีการขั้นตอนสำหรับการทดลอง โดยดำเนินการทดลองวันที่ 1 เรื่อง ตาลโตนด วันที่ 2 เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ วันที่ 3 เรื่อง วัฒนธรรม ใช้นักเรียนจำนวน 60 คน ในการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนจากรายการวิดิทัศน์กับกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ มีวิธีการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. นำนักเรียนที่ได้จากการสุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน ด้วยวิธีการจับสลากให้เข้ากลุ่มที่เรียนจากรายการวิดิทัศน์ กับเรียนจากการสอนแบบปกติโดยครู
2. กลุ่มแรกผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจงจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบแล้วให้นักเรียนเรียนจากรายการวิดิทัศน์ เมื่อเรียนจบเรื่องแล้วก็ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที
3. กลุ่มที่สองนักเรียนเรียนจากครูผู้สอนประจำวิชาเมื่อจบเนื้อหาแล้วทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที
4. นำกระดาษคำตอบของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ที่ทำแบบทดสอบ 3 เรื่อง มาตรวจให้คะแนน ข้อใดถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 แห่งในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน
5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2526 : 53)
โดยใช้สูตรดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{(\sum X)}{N}}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\frac{(\sum F)}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในรายการวิดิทัศน์คิดเป็น ร้อยละจากแบบฝึกหัด

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลัง การเรียน) คิดเป็นร้อยละ

ΣX แทน คะแนนรวมของนักเรียนจากแบบฝึกหัด

ΣF แทน คะแนนรวมของการทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

2. หาค่าสถิติพื้นฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical of package for the Social Sciences, Personal Computer Plus) มีสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย

2.2 ค่าความแปรปรวน

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนจากรายการวิดิทัศน์กับการเรียนโดยการสอนปกติ โดยใช้ t -test แบบ Independent samples

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารายการวิดิทัศน์ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N แทน จำนวนนักเรียนทีในแต่ละกลุ่ม

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

S^2 แทน ค่าแปรปรวน

t แทน ค่าแจกแจงแบบที

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตอบความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. หาประสิทธิภาพและพัฒนารายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอนด้วยรายการวิดิทัศน์กับการสอนปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คุณภาพของรายการวิดิทัศน์จากผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 1 ผลการประเมินรายการวิดิทัศน์ เรื่อง ตาลโตนด, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์, วัฒนธรรม

รายการประเมิน	เรื่อง ตาลโตนด	เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับ ชีวิตมนุษย์	เรื่อง วัฒนธรรม
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง			
- เนื้อหามีความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเชิง พฤติกรรม	4	4	4
- ความเหมาะสมในการนำเข้าสู่เนื้อหา	4.66	4	4
- ความเหมาะสมในรูปแบบหรือวิธีการนำเสนอ	4	4	4
ความเหมาะสมในการสรุปเนื้อหา	4.33	4.33	4.33
ภาพ			
- คุณภาพของภาพ	4	4	4
- ความเหมาะสมของภาพในด้านการสื่อความหมาย	4	4	4
-ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.66	4	4.66
-ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับเสียงบรรยาย	4.66	4	4
เสียงและภาษา			
- ความเหมาะสมของเสียงบรรยาย	4	4	4
- ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	4	4	4
- ความถูกต้องของภาษาบรรยาย	4	4	4
- ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ	4	4	4.33
- ความเหมาะสมของระดับเสียงดนตรีกับเสียงบรรยาย	4	4	4.33

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	เรื่อง ताल टोन	เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับ ชีวิตมนุษย์	เรื่อง วัฒนธรรม
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
เวลา			
- ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาในภาพ	4	4	4
- ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาบรรยาย	4	4	4
- ความเหมาะสมของเวลาฉายทั้งเรื่อง	4	4	4
เฉลี่ย	4.13	4.02	4.09

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าการประเมินรายการวิทัศน์ เรื่อง ตาล टोन ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) ความเหมาะสมในการนำเข้าสู่เนื้อหา ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร และความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับเสียงบรรยายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.66$) และความเหมาะสมในการสรุปเนื้อหาดีเป็นระดับรองลงมา ($\bar{X} = 4.33$) เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) ความเหมาะสมในการสรุปเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.33$) เรื่อง วัฒนธรรม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.66$) ความเหมาะสมในการสรุปเนื้อหา ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ และความเหมาะสมของระดับเสียงดนตรีกับเสียงบรรยายดีเป็นระดับรองลงมา ($\bar{X} = 4.33$)

2. การหาประสิทธิภาพของรายการวิดีโอ

ขั้นที่ 1 โดยกลุ่มตัวอย่าง 3 คน ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นในการผลิตรายการวิดีโอ เป็นรายบุคคลและบันทึกข้อคิดเห็นในแบบสอบถามได้ผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาประสิทธิภาพขั้นที่ 1

ข้อที่	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง		
		เรื่อง ตาลโตนด	เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับ ชีวิตมนุษย์	เรื่อง วัฒนธรรม
		$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
1	สร้างความสนใจ	4	4.3	4
2	รูปแบบรายการ	4	4.3	4.6
3	กระชับรัด ชัดเจน	4.3	4.3	5
4	การลำดับขั้นตอน ของการเสนอเนื้อหา	4	4.3	4.6
5	คุณภาพของภาพ	3.3	3.3	3.6
6	คุณภาพของเสียง	5	4.3	4.3
7	การต่อเนื่องของ รายการ	3.6	4.6	5
8	เวลาที่ใช้	4	4.6	4.3
9	ภาษาที่ใช้ในรายการ	5	4.6	4.3
10	ดนตรีประกอบ	4	5	4.3
11	เทคนิคการประกอบ ภาพ	4	3.6	3.6
ค่าเฉลี่ย		4.10	4.30	4.39

จากตาราง 2 เรื่อง ตาลโตนด เกือบทุกรายการอยู่ในเกณฑ์ดี มีรายการที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ คุณภาพของภาพ และการต่อเนื่องของรายการ

เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ เกือบทุกรายการอยู่ในเกณฑ์ดี มีรายการที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ คุณภาพของภาพ และเทคนิคการประกอบภาพ

เรื่อง วัฒนธรรม เกือบทุกรายการอยู่ในเกณฑ์ดี มีรายการที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ คุณภาพของภาพ และเทคนิคการประกอบภาพ

การหาประสิทธิภาพขั้นที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ที่ศึกษาจากรายการวิดิทัศน์ แล้วทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ซึ่งได้ผลดังแสดงในตาราง 3, 4, 5 ดังนี้

ตาราง 3 ประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง ตาลโตนด
ในขั้นที่ 2

รายการ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	รวมคะแนน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
แบบฝึกหัด	15	10	125	8.33	83.33
แบบทดสอบ	15	20	252	16.8	84.00

จากตาราง 3 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียนจากรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง ตาลโตนด คิดเป็นร้อยละ 83.33 และ 84.00 ตามลำดับ สรุปได้ว่ารายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง ตาลโตนด ยังมีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือ 83.33/84.00

ตาราง 4 ประสิทธิภาพของรายการวัดทัศนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง สิ่งแวดล้อม
กับชีวิตมนุษย์ ในขั้นที่ 2

รายการ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	รวมคะแนน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
แบบฝึกหัด	15	10	130	8.66	86.66
แบบทดสอบ	15	20	270	18	90.00

จากตาราง 4 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบหลังเรียนจากรายการวัดทัศนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ คิดเป็นร้อยละ 86.66 และ 90.00 ตามลำดับ สรุปได้ว่ารายการวัดทัศนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ ยังมีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือ 86.66/90.00

ตาราง 5 ประสิทธิภาพของรายการวัดทัศนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง วัฒนธรรม
ในขั้นที่ 2

รายการ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	รวมคะแนน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
แบบฝึกหัด	15	10	127	8.46	84.66
แบบทดสอบ	15	20	266	17.73	88.66

จากตาราง 5 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียนจากรายการวัดทัศนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง วัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 84.66 และ 88.66 ตามลำดับ สรุปได้ว่ารายการวัดทัศนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง วัฒนธรรม ยังมีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคือ 84.66/88.66

การหาประสิทธิภาพขั้นที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ศึกษาจากรายการวิถีทัศน์ แล้วทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิถีทัศน์ ตามเกณฑ์ มาตรฐาน 90/90 ซึ่งได้ผลดังแสดงในตาราง 6, 7, 8 ดังนี้

ตาราง 6 ประสิทธิภาพของรายการวิถีทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง ตาลโตนคร
ในขั้นที่ 3

รายการ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	รวมคะแนน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
แบบฝึกหัด	30	10	272	9.06	90.66
แบบทดสอบ	30	20	556	18.53	92.66

จากตาราง 6 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัด และทำแบบทดสอบหลังเรียนจากรายการวิถีทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง ตาลโตนคร คิดเป็นร้อยละ 90.66 และ 92.66 ตามลำดับ สรุปได้ว่ารายการวิถีทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง ตาลโตนคร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90.66/92.66

ตาราง 7 ประสิทธิภาพของรายการวิถีทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง สิ่งแวดล้อม
กับจิตมนุษย์ ในขั้นที่ 3

รายการ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	รวมคะแนน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
แบบฝึกหัด	30	10	277	9.23	92.33
แบบทดสอบ	30	20	571	19.03	95.16

จากตาราง 7 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดและทำแบบทดสอบหลังเรียนจากรายการวิถีทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับจิตมนุษย์ คิดเป็นร้อยละ 92.33 และ 95.16 ตามลำดับ สรุปได้ว่ารายการวิถีทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับจิตมนุษย์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 92.33/95.16

ตาราง 8 ประสิทธิภาพของรายการวัดทัศนวิภาษษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง วัฒนธรรม
ในชั้นที่ 3

รายการ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	รวมคะแนน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
แบบฝึกหัด	30	10	274	9.13	91.33
แบบทดสอบ	30	20	558	18.6	93.00

จากตาราง 8 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัด และทำแบบทดสอบหลังเรียนจากรายการวัดทัศนวิภาษษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง วัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 91.33 และ 93.00 ตามลำดับ สรุปได้ว่ารายการวัดทัศนวิภาษษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เรื่อง วัฒนธรรม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 91.33/93.00

3. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้

ตาราง 9 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยรายการ
 ทัศนคติกับการสอนปกติ เรื่อง ตาลโตนด

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	15.73	2.55	6.826**
กลุ่มควบคุม	30	11.83	7.25	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรายการทัศนคติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตาลโตนด สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยรายการ
 ทัศนคติกับการสอนปกติ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	17.06	4.75	10.149**
กลุ่มควบคุม	30	10.76	6.80	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 10 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรายการทัศนคติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยรายการ
 วิดิทัศน์กับการสอนปกติ เรื่อง วัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	16.90	2.43	8.952**
กลุ่มควบคุม	30	11.76	7.43	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรายการวิดิทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียน เรื่อง วัฒนธรรม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อหาประสิทธิภาพและพัฒนารายการวิดิทัศน์ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอนด้วยรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องตาลโตนด, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์, วัฒนธรรม กับ การสอนปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนารายการวิดิทัศน์ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เนื้อหาอื่นต่อไป
2. เป็นแนวทางแก่ครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำเอารายการวิดิทัศน์ที่ผลิตขึ้น ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างแท้จริง
3. เป็นแนวทางให้กับผู้สนใจ ได้ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาการผลิตรายการวิดิทัศน์สำหรับรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ประจำปีการศึกษา 2541 จำนวน 11 ห้องเรียน มีนักเรียน 500 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียน 180 คน แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Ramdon Sampling) ได้นักเรียนจำนวน 108 คน โดยแบ่งกลุ่มดังนี้
 - กลุ่มแรกใช้นักเรียน 48 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ ชั้นที่ 1 จำนวน 3 คน ชั้นที่ 2 จำนวน 15 คน ชั้นที่ 3 จำนวน 30 คน
 - กลุ่มที่สองใช้นักเรียนจำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่เรียนจากการสอนด้วยรายการวิดิทัศน์จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมที่เรียนจากการสอนปกติจำนวน 30 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 การสอนด้วยรายการวิดิทัศน์

3.1.2 การสอนปกติ

3.2 ตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. ระยะเวลาในการหาประสิทธิภาพและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 12 คาบ ใช้เวลาคาบละ 50 นาที

5. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 เรื่อง คือ

5.1 ตาลโตนคร

5.2 สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

5.3 วัฒนธรรม

6. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

6.1 บทเรียนรายการเทปวิดิทัศน์

6.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 แบบประเมินรายการวิดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญ

7.2 แบบประเมินและแบบทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพรายการวิดิทัศน์

7.2.1 การหาประสิทธิภาพขั้นที่ 1

เพื่อหาคุณภาพด้านการผลิตรายการวิดิทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

7.2.2 การหาประสิทธิภาพขั้นที่ 2

เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

7.2.3 การหาประสิทธิภาพขั้นที่ 3

เพื่อหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ หลังจากได้ปรับปรุงแก้ไขจากขั้นที่ 2 ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

7.3 ทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยรายการวิดิทัศน์กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. จากการหาประสิทธิภาพขั้นที่ 1 เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรายการวิดีโอ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 คน ซึ่งจากการประเมินจากแบบสอบถาม พบว่าประสิทธิภาพของรายการด้านการผลิตมีดังนี้

1.1 รายการวิดีโอ เรื่อง ตาลโตนด มีรายการบางรายการยังต้องปรับปรุงแก้ไข เช่น คุณภาพของภาพบางตอน และความต่อเนื่องของรายการผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปหาประสิทธิภาพขั้นที่ 2

1.2 รายการวิดีโอ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ มีรายการบางรายการที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เช่น คุณภาพของภาพและเทคนิคประกอบภาพ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปหาประสิทธิภาพขั้นที่ 2

1.3 รายการวิดีโอ เรื่อง วัฒนธรรม มีรายการบางรายการจะต้องปรับปรุงแก้ไข เช่น คุณภาพของภาพและเทคนิคประกอบภาพ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปหาประสิทธิภาพขั้นที่ 2

2. จากการหาประสิทธิภาพขั้นที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน พบว่า ประสิทธิภาพของรายการวิดีโอมีผลดังนี้

2.1 รายการวิดีโอ เรื่อง ตาลโตนด มีประสิทธิภาพ 83.33/84.00 ต่ำกว่าเกณฑ์ 90/90

2.2 รายการวิดีโอ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ มีประสิทธิภาพ 86.66/90.00 ต่ำกว่าเกณฑ์ 90/90

2.3 รายการวิดีโอ เรื่อง วัฒนธรรม มีประสิทธิภาพ 84.66/88.66 ต่ำกว่าเกณฑ์ 90/90

3. จากการหาประสิทธิภาพขั้นที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน พบว่า ประสิทธิภาพรายการวิดีโอ ที่ได้ปรับปรุงจากขั้นที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 คือ

3.1 เรื่อง ตาลโตนด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ 90.66/92.66

3.2 เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์คือ 92.33/95.16

3.3 เรื่อง วัฒนธรรม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์คือ 91.33/93.00

4. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

4.1 นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรายการวิดีโอมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตาลโตนด สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.2 นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรายการวิดีโอมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.3 นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรายการวิดีโอมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

อภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ประสิทธิภาพรายการวิดีโอที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ที่กำหนดไว้ ทั้ง 3 เรื่องดังนี้ เรื่อง ตาลโตนด มีประสิทธิภาพ 90.66/92.66 สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ มีประสิทธิภาพ 92.33/95.16 วัฒนธรรม มีประสิทธิภาพ 91.33/93

และจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยรายการวิดีโอกับการสอนปกติปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรายการวิดีโอมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ตาลโตนด สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ วัฒนธรรม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่าจากผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากรายการวิดีโอที่ผ่านขั้นตอนการหาประสิทธิภาพแล้ว สามารถนำมาใช้เป็นสื่อที่จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ชุติทัตถ์สัมพันธ์ ได้อย่างชัดเจน ทำให้การเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นามธรรมสามารถนำมาเสนอเป็นรูปธรรมได้เป็นอย่างดี เพราะรายการวิดีโอนั้นมีคุณสมบัติสำหรับการนำเสนอได้ทั้งภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวและภาพกราฟฟิคส์ คอมพิวเตอร์ และเสียงบรรยายโดยใช้ดนตรีประกอบที่ช่วยเสริมให้รายการวิดีโอมีความเร้าใจ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นตั้งใจเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียร ศรีทอง (2529 : 42) ที่ได้สร้างและหาประสิทธิภาพของรายการเทปโทรทัศน์เพื่อสอนวิชาภาษาไทย102 เรื่องการละครไทย ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา พบว่ารายการเทปโทรทัศน์ที่สร้างมีประสิทธิภาพสูง และนักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเรียนด้วยรายการเทปโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นิวัต สุขโพธิ (2540 : 50) ได้พัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาด้านอาชีพ สำหรับราษฎรไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา พบว่า รายการโทรทัศน์มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มานัส เกิดแย้ม (2540 : 71) ได้พัฒนารายการวิดีโอการสอนวิชาอาชีพ เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 พบว่า รายการวิดีโอการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอ การสอนสูงกว่าการเรียนโดยการสอนปกติ ชัชชัย วัฒนเบญจโสภณ (2540 : 48) ได้ศึกษาผลการใช้วิดีโอการสอนเรื่อง แผ่นภาพโปรงใส สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรเทคนิคชั้นสูง พบว่า รายการวิดีโอการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 90/90 และผลการเรียนด้วยรายการวิดีโอ การสอนสูงกว่าการเรียนด้วยการสอนปกติ

เห็นได้ว่ารายการวิดีโอที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้นั้น จึงเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี นักเรียนมีความสนใจต่อเนื้อหาบทเรียน ดังนั้นในการนำเอารายการวิดีโอมาใช้ในการเรียนการสอน จึงนับว่าเป็นประโยชน์ในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ควรได้มีการนำเอารายการวิดีโอมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพราะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาได้อย่างเป็นอย่างดี ซึ่งรายการวิดีโอนั้นมีคุณสมบัติสามารถสร้างความสนใจของนักเรียนอีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น
2. ควรมีการศึกษาการวางแผนการสร้างรายการวิดีโอโดยคำนึงถึงปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น เครื่องมือจะต้องทันสมัย มีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม และต้องจัดเตรียมแผนการในการติดต่อประสานงานการถ่ายทำ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้การผลิตรายการเกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการผลิต และพัฒนารายการวิดีโอวิชาภาษาไทย ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
2. ควรมีการผลิตและพัฒนารายการวิดีโอวิชาภาษาไทย ในระดับอื่น ๆ ต่อไป
3. ควรมีการผลิตและพัฒนารายการวิดีโอวิชาอื่น ๆ ต่อไป
4. ควรนำเอารูปแบบรายการที่หลากหลายมาผลิตและพัฒนารายการวิดีโอ เพื่อศึกษาว่ามีผลการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เกศินี โชติกเสถียร. “รูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา,” รายงานสัมมนาแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป, 2535.
- คณะนิติบัญญัติเทคโนโลยีทางการศึกษา. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง เทปโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- กรีน มณีโชติ. การศึกษาผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์รูปแบบต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อุดลำนนา.
- โหมยิต อักษรชาติ. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการเทปโทรทัศน์ที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าสามแบบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- จำเนียร ช่างโชติ. จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- จิระศักดิ์ กาญจนะ. ผลการเรียนรู้จากวิธีการสรุปและลักษณะเนื้อหา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. ประสานมิตร, กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.
- ชิน คล้ายปาน และคนอื่น ๆ. เทคนิคการผลิตรายการเทปโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการกลุ่มโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา, 2528.
- ชลียา ลิ้มปิยากร. เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิษณุการพิมพ์, 2536.
- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร, 2520.
- ซัซชัย วัฒนเบญจโสภ. การศึกษาผลการใช้วีดิทัศน์การสอนเรื่อง แผนภาพโปร่งใส สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ ก.ศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อุดลำนนา.
- ซัซวาล วิริยะกุล. ผลของการสาธิตโดยเทปโทรทัศน์ที่เสนอภาพช้าด้วยความเร็วต่าง ๆ ที่มีลักษณะต่อการเล่นฟุตบอลของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อุดลำนนา.

- ชัชวาลย์ วัดอักษร. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ปกติกับรายการโทรทัศน์ที่มีอักษรบรรยายสรุป. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย:ความมีคณาได้แสงสว่างทางการศึกษา”. สารพัฒนาหลักสูตร. 82 : 35-37 ; มกราคม 2532.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ:อิงกลุ่ม. เอกสารการอบรมการสร้างเครื่องมือวัดผลที่ใช้ในการวิจัย. 2538. อัดสำเนา.
- ดนัย พันธุ์นิล. การศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากวิธีอุปมาอุปไมยกับวิธีอนุมานในรายการโทรทัศน์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. “แนวความคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย”. วิทยจารย์. 93 : 10-15 ; กุมภาพันธ์ 2538.
- ทัศนีย์ สุกเมธิ. พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา. 2533.
- นิวัติ สุขโพธิ. การพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับราษฎรไทย ที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- บังเอิญ โอวาท. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านพุทธพิสัยจากเทปโทรทัศน์ที่มีการนำเรื่องแบบต่างๆ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- บุญชู ใจซื่อกุล. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปัจจุบันพยาบาลของนักเรียนนายสิบเหล่าแพทย์ ทหารบกจากการสาธิตด้วยเทปโทรทัศน์ โดยวิธีทบทวนแบบต่างๆ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- บุญธรรม คำสมหมาย. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์การผลิตรายการโทรทัศน์. เอกสารการฝึกอบรมการผลิตและการใช้วิดีโอเทปในการเผยแพร่ทางการเกษตร. 22 กุมภาพันธ์ ถึง 6 มีนาคม 2531 , ณ ศูนย์ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเกษตรกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2531.
- บุญกร แซ่มักดี. การนำเสนอโครงการกิจกรรมการสอนทักษะการเขียนในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

- เป็รื่อง กุมท. บทความพิเศษเทคนิคการผลิตเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. เอกสารประกอบ
การประชุมปฏิบัติการถ่ายทำเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษา 19 - 23 มิถุนายน 2527.
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- พรนิวัฒน์ แป้นเพชร. ผลของตำแหน่งของการเสนอคำถามกับประเภทของจุดประสงค์การ
เรียนรู้ในบทเรียนโทรทัศน์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- เพียร ศรีทอง. การสร้างและหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์เพื่อการสอนวิชาภาษาไทย 102
เรื่องการละครไทย ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษา
วิทยาลัยพลศึกษา. ปรินิพนธ์ ก.ศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 2529. อัดสำเนา.
- ไพโรจน์ ตรีธรรณกุล และนิพนธ์ ศุภศรี. เทคนิคการผลิตรายการวิดีโอเทปเพื่อการศึกษา.
กรุงเทพฯ : บริษัทพลพันธ์การพิมพ์ จำกัด, 2528.
- ไพศาล ช่วยชูหนู. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทปโทรทัศน์สาธิตการทดลองกับนักเรียนทำการทดลองจริง.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
อัดสำเนา.
- ภาวนา พรหมสาขา ณ สกลนคร. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์
การสอนที่ใช้การนำเรื่องต่างกัน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- มานะ เสือเล็ก. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ที่มีอักษรบรรยาย
ประกอบ 3 วิธี ด้วยเทคนิคการซ้อนภาพด้วยเครื่องผสมสัญญาณภาพ. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- มานัส เกิดแย้ม. การพัฒนารายการวิดีโอทัศน์การสอนวิชาชีพเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1. ปรินิพนธ์
ก.ศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- ยุทธนันต์ หาญณรงค์. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์
การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดสัปดาห์หลังการสอนสองชนิด. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ยุพา ยิ้มพงษ์. พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย. 2538. อัดสำเนา.

- ยุพา ส่งศิริ. สุ จิ ปุ ลิ ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, 2525.
- รัตนา ถินขาว. การทดลองใช้และพัฒนาแผนการสอนวิชาภาษาไทย ท101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533), 62.
 หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12, 2535. อุดรธานี.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :
 ศึกษาพร, 2528.
- วสันต์ อดิศักดิ์. การผลิตรายการโทรทัศน์การศึกษาและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โอ เอส.
 พรินติ้งเฮาส์, 2533.
- วาสนา ชาวหา. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- วิจิตร รักศิริตัน. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- วิจิตรตรา วงศ์ทรัพย์สกุล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเทปโทรทัศน์การสอนที่
ใช้และไม่ใช้กราฟิกส์คอมพิวเตอร์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- วิชาการ,กรม. รายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2535 ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2538.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2525.
- สมบุญ สวงวนญาติ. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาไทย หน่วยที่ 1-8
 นนทบุรี : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.
- สุจริต เพียรชอบ. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2536.
- _____. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุรัช ธีวชิเชียร. “การใช้ประโยชน์โสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ในทางการศึกษา”, เอกสารประกอบ
การสัมมนา เรื่องรูปแบบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- สุรัช ลิกขานันท์. การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์การศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2528.

- สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต. ความรู้เบื้องต้นวิทยุและโทรทัศน์การศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2528.
- _____. รวมบทความเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : cursa, 2526.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. การสื่อความหมายเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, พิมพ์ครั้งที่ 1. 2530.
- _____. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528.
- _____. หน่วยการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2526.
- โสภณ จาเลิศ. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากวิธีการสร้างแรงจูงใจต่างกัน ในรายการ วิดีโอ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- โสภณ สุวรรณวงศ์. การประเมินโครงการศูนย์วิชาการเขต สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- หทัยรัตน์ เทียนศรี. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้รายการสาระละครโทรทัศน์ ที่ใช้ละครเสนอสาระสำคัญด้วยวิธีการต่างกัน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, สรุปการรายงานผลการศึกษาศภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. 36 ; ลพบุรี : 2538. อัดสำเนา.
- หนูม้วน ร่มแก้ว. รายการโทรทัศน์เรื่องกายภาพและแผนภาพด้วยกายภาพ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- อนันต์ ศรีโสภณ. การวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- อนันต์นพ นิรมล. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากเทปโทรทัศน์กับการสอนปกติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- อภิชาติ พุทธเจริญ. การเปรียบเทียบการเรียนรู้จากเทปโทรทัศน์สัทธิตแบบต่าง ๆ ซึ่งใช้มุกสื่อต่างๆ กัน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

- อรรถย ศรีสันติสุข. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์ 1 - 7
กรุงเทพฯ : ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- อรพรรณ พรสีมา. เทคโนโลยีทางการสอน. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์, 2530.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. พื้นฐานทางเทคโนโลยีในการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถานสงเคราะห์หญิง
ปากเกร็ด, 2527.
- อจจิมา เกิดผล. ม.ล. “กิจกรรมการเรียนการสอนหลักภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา,”
การสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร, 9 - 15 ; กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2536.
- อจจรา ชิวพันธ์. คู่มือการสอนภาษาไทยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- อาทิตย์ สุดาจันทร์. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 (ป.วช.3) จากเทปโทรทัศน์ที่มีรายการบันเทิงแทรก
ระหว่างเนื้อหาโดยให้ช่วงเวลาแตกต่างกัน. ปรียัญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- อำนาจ ช่างเรียน. “ไปศึกษาอบรมต่างประเทศเรื่องการวิจัยและพัฒนาการศึกษา,” การศึกษา
กทม. 13 (14) : 24-28 ; มกราคม 2532.
- อิทธิศักดิ์ ชูสิทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สิ่ง
ช่วยจัดความคิรวบยอดหลังรายการชนิดจกัสมผัส โดยใช้ความเร็วภาพต่างกัน.
ปรียัญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
อัดสำเนา.
- อุทิน สุทธิสาร. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากการเสนอภาพสองแบบในรายการ
โทรทัศน์. ปรียัญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- Abrams, Arnold H. “Effectiveness of Interactive Video in Teaching Basic Photography
Skill (Disc, Intelligent, Computer Assisted),” Dissertation Abstracts International.
46/11A; 1986.
- Bailey, Judith Green “Development of a Competency - Based Instructional Module for
Vocational Leadership Personnel : Manage Selected Interpersonnel Conflict,”
Dissertation Abstracts International. 44(7) : 2124-4; January, 1975.
- Best, John W. Research in Education, N.J. : Prentice - Hall, Inc. , 1959.

- Borg Walter R. and Gall Meredith D. Educational Research. New York : Longman, 1979.
- Burke, Richard C. Instructional Television. Bloomington, Indiana : Indiana University Press, 1971.
- Carner, Richard L. "An Evaluation of Teaching Reading to Element Pupils Through Closed Circuit TV," Dissertation Abstracts International. 23 : 160; 1962.
- Dale, Edgar. Audio - Visual Methods in Teaching. Revised Edition. Holt. Rinehart and Winston, New York : 1956.
- _____. Audiovisual Methods in Teaching. 3 rd.ed., New York. Dryden Press, 1969.
- Dewey , J. Richart. "The Effectiveness of Interactive Microcomputer - Controlled Video - Tape/Disc Instructional in an Independent Study Environment," Dissertation Abstracts International. 44/11A : 3218; 1983.
- Elrod, Elizabeth Lovcila. "Instant Replay Television as a Tool for Teaching Certain Physical of Singing," Dissertation Abstracts International. 32(10) : 5823 A; April, 1972.
- Gustavsson, Normen. Constructing Achievement Test. 3 rd ed., N.J. : Prentice Hall Inc., 1982.
- Hilliard, Robert L. Television Broadcasting : AV Instructional. New York : Wasting House, Publisher, 1978.
- Koenig, Allen E. and Ruane B Hill, B. The Farther Vision. Wisconsin : The University of Wisconsin Press, 1967.
- Purdue University. "Closed Circuit Television Instruction Media," in Research Television and Film. New York : McGraw - Hill, 1967.
- Lebon, Rachel L. "The Effects of Pedagogical Approach Incorporating. Videotape Demonstration on the Development of Female Vocalists "Belted" Vocal Technique," Dissertation Abstracts International. 47 (09); 3350 - A ; March, 1987.
- Norris, Christine Coates. "The Use of a Video Camera and Recorder as an Audio - Visual Aid in the Technical Study of " Fur Elise " by Beethoven," Dissertation Abstracts International. 43/05A ; 1982.
- Schwarwalder, John C. "An Investigation of the Relative Effectiveness of Certain Specifie TV. Techniques on Learning," Audio - Visual Communication Review. 9 : 1-29; 1961.

Weaver, William J. "Video - tape New Life into Your Recruitment Program." Industrial Arts & Vocational Education. 56 : 6 ; 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
บทรายการวิดิทัศน์
เรื่อง
तालโตนด
สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์
วัฒนธรรม

Script เรื่อง ตาลโตนด

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	Caption โลโก้ของ มศว.	Fade up ดนตรีประกอบรายการ
2	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสนอ	ดนตรีประกอบรายการ
3	รายการ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา เรื่อง ตาลโตนด	ดนตรีประกอบรายการ
4	ผจญ มุกดา บทโทรทัศน์	ดนตรีประกอบรายการ
5	รศ.ดร.สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต รศ. ชุศรี วงศ์รัตนะ ที่ปรึกษา Fade Out	ดนตรีประกอบรายการ Fade Out
6	Fade in LS. พุ่มนา	Fade in - ตาลโตนดเป็นพืชในตระกูลปาล์ม ปลูก กว่าจะได้ผลต้องใช้เวลาจนถึง 20 ปี
7	MS. ต้นตาลโตนดเป็นทิวแถว	- ตาลโตนดปลูกง่าย ปลูกได้ในดินหลาย ประเภทอาจจะเป็นดินเหนียวในที่ลุ่มแต่มี ทางระบายน้ำ เช่น ตามคันนา ดินดอนร่วน ซุยหรือดินปนทรายชายฝั่งทะเลก็ได้ ดิน ประเภทหลังนี้ตาลโตนดขึ้นได้ดีที่สุด
8	CU. การปลูกต้นตาลโตนด	- การปลูกตาลโตนดไม่ต้องดูแลหรือใช้ทุน มากนักเราจึงทยอยปลูกไว้ใช้ทดแทนต้นเดิม

Script 2

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
9	CU. ลำต้นตาลโตนด MS. ยอดตาลโตนด	- ตาลโตนดมีประโยชน์แทบทุกส่วน เช่น
10	CU. ใบตาล CU. การทำอบด้วยใบตาล	- ใบตาลใช้ทำ ชุ้นหมวก พัด เสื้อ ทำลั่นของ ปี
11	CU. ก้านและทาง	- ก้านหรือทางตาลที่แก่มักจะใช้ทำเชือกเพลิง ได้เป็นอย่างดี
12	CU. ลำต้นตาล	- ลำต้นตาลใช้ทำสิ่งก่อสร้าง เช่น บ้าน เสา สะพาน หรือนำมาทำเป็นแผ่น ทำเตียง ตู้ หรือนำมาถึงเป็นครก สาก
13	CU. ช่อดอกตาลโตนด	- บางส่วนของตาลโตนดยังใช้ทำยา เช่น ก้านช่อดอกใช้ทำเครื่องยาสมุนไพรหรือยา เบื่อสัตว์
14	MS. งวงตาล CU. งวงตาลโตนด	- งวงตาลให้น้ำตาลต่างๆ เช่น น้ำตาลสดคือ น้ำหวานที่ได้จากงวงตาลใหม่ๆยังไม่ได้ เคี้ยว
15	CU. การลวกน้ำตาลสด	- น้ำตาลลวก คือ น้ำหวานที่ได้จากงวงตาล แล้วนำมาต้มให้สุก
16	CU. แบบพิมพ์การทำน้ำตาลปึก CU. การเก็บน้ำตาลจากแบบพิมพ์	- น้ำตาลปึก คือ น้ำหวานที่ได้จากงวงตาล นำมาเคี่ยวจนข้น แล้วเทใส่แบบพิมพ์ชนิด ใดชนิดหนึ่งเป็นปึกเล็กหรือปึกใหญ่ก็ได้
17	CU. น้ำตาลปึก Fade Out	- น้ำตาลที่มีชื่อเสียงที่สุดคือ “ น้ำตาลเพชร ” ของชาวจังหวัดเพชรบุรีที่มีรสหวานและ หอมชื่นใจ Fade Out

Script 3

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
18	Fade In Cation แบบฝึกหัด ตอนที่ 1 คำสั่ง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่นักเรียนเห็นว่าถูก และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อที่นักเรียนเห็นว่าผิด 1. ตาลโดนดเป็นพืชในตระกูลปาล์ม กว่าจะได้ผลจะ ต้องใช้เวลาาน 2. จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการทำ น้ำตาลจากตาลโดนดมากที่สุดในประเทศไทย 3. ลำต้นตาลโดนดไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไร ได้ 4. น้ำหวานได้มาจากวงตาลโดนด 5. ก้านหรือทางที่แก่สามารถนำไปทำเป็นเชื้อเพลิงได้ เป็นอย่างดี Fade Out	Fade In ดนตรีประกอบ รายการ Fade Out

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
19	MS. การจัดเตรียมอุปกรณ์ในการทำน้ำตาล CU. ส่วนประกอบในการทำน้ำตาล LS. ตำรวจต้นตาล	- ขั้นตอนการทำน้ำตาลโตนดก็เริ่มจาก ลูกลี ซึ่งประกอบอาชีพในการทำตาลใน หมู่บ้าน มาเป็นระยะเวลาช้านาน การทำน้ำตาล เริ่มจาก ลูกลีนำเปลือกไม้ตะเคียน ไม้ มะเกลือ หรือพยอม นำมาสับหรือฝาน บางๆ แล้วใส่ในกระบอกไม้ไผ่ ก่อนนำไป รองรับน้ำตาล เพื่อช่วยให้น้ำตาลไม่ เปลี่ยนเป็นรสเปรี้ยวเร็วเกินไป และสีไม่ ขุ่น
20	MS. เลือกต้นตาลสำหรับเก็บน้ำตาล	- ลูกลีก็จัดเตรียมสัมภาระเพื่อประกอบกิจ กรรมที่เคยทำมาเป็นระยะเวลาช้านานเมื่อ เตรียมสัมภาระเรียบร้อยแล้ว ก็เลือก สำรวจต้นตาลที่จะให้น้ำตาลได้อย่างดี
21	MS. พะองสำหรับขึ้นตาล, การปีนต้น ตาลเพื่อทำน้ำตาล	- โดยปกติผู้ขึ้นจะนำพะองซึ่งเป็นลำไม้ไผ่ ลำยาว ที่มีแขนงตามปล้อง ตัดแขนงออก เหลือไว้ยาวประมาณฝ่ามือพอที่จะวางเท้า ปีนได้พะองนี้จะมัดติดกับต้นตาลสำหรับ ใช้ปีนให้ถึงยอดซึ่งก็เหมือนกับบันได
22	LS. การนวดวงตาล, MS. การปาดวงตาลด้วยมีดเพื่อทำน้ำตาล	- ลูกลีจะขึ้นไปบนยอดตาลก็จะเลือกวง ตาลแล้วนวดหรือโยกให้อ่อนนุ่มเพื่อให้ งวงมีน้ำเลี้ยง แล้วใช้มีดปาดวงตาลให้มี น้ำหวานหยดออกมาใส่กระบอกไม้ไผ่ที่ รองไว้อยู่แล้ว
23	MS. การเคียนน้ำตาลโตนด	- เมื่อได้น้ำตาลเต็มกระบอกแล้วก็เก็บ กระบอกน้ำตาลมาเพื่อนำไปเคียนหรือไป ปรุงอาหาร

Script 5

[illegible]

Script 7

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
28	MS. ลูกตาลเถาะ	- ผลตาลที่แก่จัดชาวบ้านจะนำมาเพาะจะ เกิดต้นอ่อนขึ้นภายในคล้าขามะพร้าว
29	CU. จาวตาล	- เมื่อนำมากระเทาะเปลือกออกจะได้จาว ตาลนำมาเชื่อมหรือรับประทานสดๆ ก็ได้
30	LS. การทำขนมที่ทำจากตาลโดนด	- ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ตาลโดนดนั้นเป็น ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญเป็นวิถีชีวิตเป็น แหล่งเศรษฐกิจ อย่างหนึ่งของชุมชน
31	CU. ขนมตาล	- เป็นจุดรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
32	CU. ขนมสมัยใหม่ๆ	- แต่ปัจจุบันตาลโดนดต้องมาเลียนหายไป จากวิถีชีวิตของคนในชุมชน
33	LS. ต้นตาล โดนดที่ขึ้นอยู่ตาม ธรรมชาติ	- เนื่องมาจากการตัดต้นตาล เอาพื้นที่ไปทำ ประโยชน์อย่างอื่นและไม่มีการปลูกทด แทนการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนและฟื้นฟู ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่สืบทอดต่อกัน มา ตาลโดนดจะคงอยู่คู่กับวิถีชีวิตของไทย ก็ขึ้นอยู่กับนักเรียนทุกคน
34	Caption ขอบขอบคุณ - สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 - รศ.ดร.สุรัชย์ ลิกขาบัณญัติ - ผศ.พิลาส เกื้อมี - ผศ.พนิต วัฒนโธ - ผศ.บุญเกื้อ กวรหาเวช	Fade Up คนตรีประกอบรายการ

Script 8

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
35	- อาจารย์หมวดภาษาไทย โรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย โรงเรียนพระนารายณ์ โรงเรียนวินิตศึกษา โรงเรียนเทศบาล1 บ้านท่าหิน	ดนตรีประกอบรายการ
36	Caption สวัสดิ์ Caption	Fade Out ดนตรีประกอบรายการ

Script เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	Caption โลโก้ของ มศว.	Fade Up ดนตรีประกอบรายการ
2	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เสนอ	ดนตรีประกอบรายการ
3	รายการ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์	ดนตรีประกอบรายการ
4	ผจญ มุกดา บทโทรทัศน์	ดนตรีประกอบรายการ
5	รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขามันฑิต รศ. ชุศรี วงศ์รัตนะ ที่ปรึกษา Fade Out	ดนตรีประกอบรายการ Fade Out
6	Fade in LS. เมืองใหญ่ MS. เด็กบนสะพานลอย	- จากการที่ประเทศไทยกำลังพัฒนา ประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ มาใช้ใน การผลิตทั้งทางด้านเกษตรกรรมและ อุตสาหกรรมทำให้ต้องเผชิญกับปัญหา ความทุกข์ยากทั้งทางด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจและสังคม
7	MS. ทิวทัศน์, แม่น้ำ, พื้นดินเพาะปลูก	- ในปัจจุบันสภาพสิ่งแวดล้อมไม่ว่าทั้ง อากาศ น้ำ หรือดิน

Script 2

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
8	MS. น้ำเสีย LS. ครันจากท่อไอเสีย LS. ภูเขาที่โดนระเบิดหิน	- กำลังมีแนวโน้มน้ำเสียและเป็นพิษมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งปัญหาต่างๆ มีสาเหตุใหญ่ๆ ดังนี้
9	MS. คนกำลังเร่งรีบในการเดินทาง	- ประการแรก การเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วของประชากรในปัจจุบันซึ่งในสมัยก่อนนั้นประชากรยังมีจำนวนน้อยทรัพยากรธรรมชาติมีมาก แต่เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น
10	LS. ลำคลองชลประทาน	- ความต้องการทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีวิตก็มีมากขึ้น และถึงขั้นบุกรุกทำลาย เช่น การใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค
11	MS. แม่น้ำ CU. คลองที่มีน้ำเน่าเสีย	- ซึ่งเดี๋ยวนี้การใช้น้ำในการเพาะปลูกจำเป็นต้องมีการจัดสรรอย่างมีระบบ จะเห็นได้ว่ามีข่าวเกี่ยวกับการทำลายแม่น้ำ ลำคลองมากขึ้นเป็นลำดับ
12	LS. ป่าไม้ MS. ป่าไม้ที่ถูกทำลาย	- ทรัพยากรป่าไม้ ถูกตัดทำลายเพื่อเอาพื้นที่ใช้เพาะปลูกพืชไร่ให้เพียงพอ กับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น จนทำให้ป่าไม้ที่เป็นแหล่งต้นน้ำเสียหาย และเกิดภาวะความแห้งแล้ง
13	LS. ตึก, อาคารสูง MS. การสัญจรของรถยนต์บนถนนในเมือง	- ประการที่สอง การขยายตัวเมืองอย่างรวดเร็ว และขาดการวางแผนไว้ล่วงหน้า จึงทำให้เกิดปัญหาโดยเฉพาะเมืองใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ซึ่งเมืองใหญ่ๆ เหล่านี้มักจะมีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น

Script 3

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
14	MS. แหล่งสลัม, การจราจรในตัวเมือง	- ทำให้เกิดแหล่งเสื่อมโทรม ชุมชนแออัด สลัม และปัญหาการคมนาคมการจราจรติด ขัด ก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศและเสียง
15	LS. โรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อสร้างใน พื้นที่เพาะปลูก	- นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าปัญหาการขยายตัว เมือง ยังทำให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสูญค่า คือ ที่ดินที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกก็ถูก บุกรุกเป็นโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น
16	MS. การทำนาโดยใช้เครื่องจักรกล	- ประการที่สาม การนำเอาเทคโนโลยีสมัย ใหม่ ๆ มาใช้ทางด้านเกษตร มักจะใช้ เครื่องจักรกลมาช่วยให้ย่นระยะเวลาของ การผลิตเพื่อให้ทันต่อความต้องการ
17	MS. การใช้ยาปราบศัตรูพืช MS. ชาวไร่กำลังพ่นยาปราบศัตรูพืช	- ซึ่งในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้แต่ไม่ ระมัดระวังทำให้เกิดภาวะสารตกค้างโดย เฉพาะอย่างยิ่งการนำเอาสารเคมี ยาฆ่า แมลง มาใช้ในการปราบศัตรูพืชจนเกิดดิน เสื่อม น้ำเสีย
18	LS. ควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม	- และการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในภาค อุตสาหกรรมก็ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ มากมาย เช่น เกิดอากาศเป็นพิษ
19	MS. การทำงานของคนในเมือง Fade Out	- จนทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บตามมามากมาย Fade Out

Script 4

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
20	Fade In Cation แบบฝึกหัด ตอนที่ 1 คำสั่ง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่นักเรียนเห็นว่าถูก และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อที่นักเรียนเห็นว่าผิด 1. โรงงานอุตสาหกรรมมักจะทำลายสิ่งแวดล้อมทั้ง ทางน้ำก็ปล่อยน้ำเสียและทางอากาศคือควันพิษ 2. จากการเพิ่มของประชากรทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ 3. ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยมีจำนวนมากไม่ จำเป็นต้องมีการอนุรักษ์ 4. น้ำเน่าเสียมีสาเหตุมาจากความแปรปรวนของ สภาพสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลง 5. มนุษย์เป็นตัวละครสำคัญที่ทำลายสิ่งแวดล้อม Fade Out	Fade In ดนตรีประกอบ รายการ Fade Out
21	Fade In CU. รถยนต์ที่มีไอเสียเป็นควันดำ	Fade In - ดังนั้นตัวการที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ก็ คือมนุษย์นั่นเอง เพราะมนุษย์จะมีบทบาทต่อการสร้างและทำลายสิ่งแวดล้อม
22	CU. ประชาชนร่วมกันปลูกต้นไม้	- การป้องกันให้สิ่งแวดล้อมอยู่กับมนุษย์ จึงเป็นหน้าที่ของคนทุกคนที่จะต้องร่วมมือ ร่วมใจกันอนุรักษ์ รักษาสิ่งแวดล้อม ไม่ว่า จะเป็น
23	CU. รถยนต์ที่มีการตรวจสอบท่อไอ เสีย	- ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น อากาศ จะต้อง มีการรณรงค์ป้องกันควันพิษจากท่อไอเสีย จากรถยนต์ จากโรงงานอุตสาหกรรม

Script 5

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
24	CU. การใช้น้ำในการซักผ้า LS. การกำจัดเศษขยะมูลฝอย	- น้ำ ก็ต้องรู้จักการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทำลายแหล่งน้ำไม่ทิ้งขยะมูลฝอยลงในแม่น้ำลำคลอง ต้องช่วยกันกำจัดวัชพืชอันจะทำให้การไหลของแม่น้ำตื้นเขิน ซึ่งจะก่อให้เกิดน้ำเน่าเสีย
25	MS. พื้นที่เพาะปลูก CU. พืชปลอดสารพิษ	- ดิน การใช้ดินต้องมีวิธีการที่ถูกต้อง ไม่ทิ้งเศษปุ๋ยมูล หรือกากสารพิษลงไปดิน อันจะก่อให้เกิดมลภาวะทางระบบนิเวศน์วิทยาได้
26	MS. การกักน้ำเสีย CU. การตรวจสอบคุณภาพของน้ำ	- โรงงานอุตสาหกรรม ก็จะต้องมีระบบป้องกันอย่างถูกวิธี มีโรงกักน้ำเสีย มีการตรวจสอบสภาพของเครื่องจักร เครื่องกล
27	LS. อาคารบ้านเรือน	- การวางแผน ในการวางผังเมืองให้เหมาะสมกับความเจริญเติบโตทางด้าน เศรษฐกิจ โดยมีการจัดระบบที่อยู่อาศัย มีการพัฒนาแหล่งชุมชนแออัด ให้มีสภาพที่ถูกลักษณะ
28	MS. ถนนที่มีสภาพการจราจรที่เคลื่อนไหว	- การจราจรก็จัดให้มีถนนหนทางที่เพียงพอต่อยานพาหนะให้มีการเคลื่อนไหวของรถยนต์ เพื่อป้องกันควันพิษจากท่อไอเสีย
29	CU. การนำเศษกระดามผลิตกระดามใหม่	- การนำเอาเศษวัสดุเหลือใช้ เช่น กระดาม กระป๋อง นำมาผลิตเป็นของใช้หรือนำเอามาเป็นของเด็กเล่นได้

Script 6

[illegible]

Script 7

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
33	LS. ป่าไม้ CU. สัตว์ป่า	- โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันรักษา ทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่าจะเป็น ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง สัตว์ป่า
34	CU. ชาวชนได้รับการปลูกฝังให้ช่วย กันปลูกป่าทดแทน	- ในปัจจุบันนี้ทรัพยากรส่วนนี้โดนทำลาย อย่างรุนแรง จึงต้องมีการณรงค์ และให้ ความรู้ ความเข้าใจแก่ชาวชนรุ่นใหม่ให้มี จิตสำนึก
35	LS. แหล่งธรรมชาติ	- มีความรู้สึกหวงแหนต่อสิ่งแวดล้อมที่อยู่ รอบตัวอันจะเป็นหนทางนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพชีวิตให้คงอยู่ยั่งยืน ปราศจากมล ภาวะที่เป็นพิษช่วยให้การดำรงชีวิตมีความ สุขสมบูรณ์
36	MS. ผู้คนกำลังนั่งพักผ่อนในสวน สาธารณะ	- การแก้ปัญหาจึงเป็นหน้าที่ของพวกเราทุก คนที่ต้องคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อันมีค่าให้คงทนอยู่
37	MS.คนออกกำลังกายในสวนสาธารณะ LS. ทิวทัศน์ภูเขาธรรมชาติป่า	- เพื่อลูกหลานของเราจะได้ไม่ต้องมีชีวิต ผจญกับปัญหาหรือโรคร้ายอันมีต้นเหตุมา จากสภาวะสิ่งแวดล้อม
38	MS. ป่าไม้ LS. ทิวทัศน์ MS. น้ำตก LS. พระอาทิตย์	- เด็กๆ และเยาวชนทุกคนจึงต้องมีจิตสำนึก ความรู้สึกหวงแหนรักและบำรุงรักษาธรรม ชาติไม่ว่าจะเป็น ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง ตลอดจนถึงที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมรอบ ตัวเรา ดังนั้นเราทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจ กันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป
	Fade Out	Fade Out

Script 8

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
39	Caption ขอขอบคุณ - สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 - หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 - รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขามันฑิต - ผศ.พิลาศ เกื้อมี - ผศ.พินิต วัฒนโธ - ผศ.บุญเกื้อ ควรรหาเวช	Fade Up ดนตรีประกอบรายการ
40	- อาจารย์หมวดภาษาไทย - โรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย - โรงเรียนพระนารายณ์ - โรงเรียนวินิตศึกษา - โรงเรียนเทศบาล1 บ้านท่าหิน	ดนตรีประกอบรายการ
41	Caption สวัสดิ์ Caption	Fade Out ดนตรีประกอบรายการ

Script เรื่อง วัฒนธรรม

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	Caption โลโก้ของ มศว.	Fade up ดนตรีประกอบรายการ
2	ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เสนอ	ดนตรีประกอบรายการ
3	รายการ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา เรื่อง วัฒนธรรม	ดนตรีประกอบรายการ
4	ผอญ มุกดา บทโทรทัศน์	ดนตรีประกอบรายการ
5	รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต รศ. ชุศรี วงศ์รัตน์ ที่ปรึกษา Fade Out	ดนตรีประกอบรายการ Fade Out
6	Fade In LS. ชาวไร่กำลังตัดอ้อย MS. ประชาชนทำงานในสำนักงาน MS. ประชาชนกำลังเร่งเดินทาง	Fade In - วัฒนธรรมหมายถึงความเจริญงอกงาม หรือลักษณะที่แสดงถึงความเจริญ วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีความหมาย รวมถึงความคิดศิลปะ วรรณคดี ดนตรี ปรัชญา ศีลธรรม ภาษา ความเชื่อศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่ง ได้ถ่ายทอด จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง

Script 2

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
7	MS. ประเพณีต่าง ๆ	- วัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์คู่กับความ เป็นชาติไทย ได้แก่
8	CU. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช	- ภาษาและวรรณคดี ภาษาไทย ได้เกิดขึ้น มาในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชโดย พระองค์ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น และ ใช้มาจนถึงปัจจุบัน
9	CU. ศิลาจารึก, หนังสือชาดก	- การที่คนไทยใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ถือเป็นเอกลักษณ์ของชาตินอกจากนั้นการที่ นำภาษามาแต่งเป็นวรรณคดีนับเป็นสุดยอด ของการพัฒนาการทางภาษา วรรณคดีที่ เด่น ๆ ของไทย ได้แก่ รามเกียรติ์ และพระ อภัยมณี เป็นต้น
10	MS. ภาพจิตรกรรมไทย	- ศิลปไทยที่ปรากฏในงานต่างๆ ได้แก่ จิตรกรรม ได้แก่ ภาพวาดต่าง ๆ ภาพลาย ไทย เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง
11	CU. ภาพจิตรกรรมฝาผนัง	- ซึ่งเป็นการบันทึกเรื่องราวในยุคสมัยเพื่อ อธิบายถึง ความผูกพันระหว่างการปกครอง ศาสนา และวิถีชีวิตของคนในยุคนั้น ๆ
12	MS. อาคารบ้านเรือน, โบสถ์ทางพระ พุทธศาสนา, พระที่นั่ง	- สถาปัตยกรรม ได้แก่สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ อาคารบ้านเรือน วัดวาอาราม ปราสาทราช วังต่าง ๆ
13	MS. บ้านทรงไทย LS. บริเวณบ้าน	- บ้านทรงไทย มีลักษณะเป็นเสาสูง เพื่อ ป้องกันน้ำท่วมในสมัยก่อนคนไทยจะนิยม สร้างบ้านริมน้ำ ลำคลอง เพื่อสะดวกในการ คมนาคมและมีหลังคาสูงมีหน้าจั่วแหลม ช่วยในการระบายความร้อนจากอากาศ นอก จากบ้านแล้ว

Script 3

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
14	MS. พระอุโบสถ, วิหาร	- ยังมีการสร้างพระอุโบสถ วิหาร หรือแม้แต่พระราชวัง ก็นิยมสร้างเป็นรูปแบบที่มีความสวยงาม วิจิตรบรรจงมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมไทยทั้งสิ้น
15	CU. งานประติมากรรม CU. ตุ๊กตาชาววัง CU. ไม้แกะสลัก	- ประติมากรรม ได้แก่ งานปั้น งานแกะสลักต่าง ๆ เช่น งานปั้นพระพุทธรูป งานปั้นตุ๊กตาชาววัง หรืองานแกะสลักไม้
16	MS. วังมโหรี, เครื่องดนตรีชนิดต่างๆ	- ดนตรี นาฏศิลป์ ดนตรีไทยมีลักษณะเด่นและเกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นส่วนใหญ่ มีการนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาทำเป็นเครื่องดนตรี เช่น ระนาดก็ทำมาจากไม้ไผ่ทำเป็นผืนราง ซอด้วงก็นำเอากะลามะพร้าวมาทำเป็นกะโหลก กลองก็นำเอาไม้ขนุนมากลึงแล้วนำเอาหนังวัวมาึง
17	CU. การบรรเลงเพลงไทยเดิม	- ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่นำเอาสิ่งที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดคุณค่าทางด้านสุนทรีย์ นอกจากนี้ยังมีการละเล่นของแต่ละภาคเช่น
18	MS. รำฟ้อนเล็บ	- ภาคเหนือมี การรำฟ้อนเล็บ
19	MS. รำโนราห์	- ภาคใต้มี การรำโนราห์
20	MS. รำเซิ้ง	- ภาคอีสานมี การรำเซิ้ง
21	MS. รำกลองยาว	- ภาคกลางมี การรำกลองยาว
	Fade Out	Fade Out

Script 4

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
22	Fade In Cation แบบฝึกหัด ตอนที่ 1 คำสั่ง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่นักเรียนเห็นว่าถูก และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อที่นักเรียนเห็นว่าผิด 1. ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นชาติ 2. งานปูนปั้นเป็นงานศิลปะไทยที่จัดอยู่ในงานประเภท จิตรกรรม 3. วัฒนธรรมทางด้านการแสดงของภาคใต้ที่มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักกันทั่วไปคือการรำเซิ้ง 4. งานศิลปะที่ถือว่าเป็นศิลปะแบบไทยแท้คืองาน จิตรกรรมฝาผนัง 5. บ้านทรงไทยเป็นเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม ที่ผสมผสานกับภูมิปัญญาได้อย่างกลมกลืน Fade Out	Fade In ดนตรีประกอบ รายการ Fade Out
23	Fade In MS. การแสดงโขน	Fade In - นอกจากนี้เรายังมีนาฏศิลป์ไทยยังมีความ อ่อนช้อย สวยงาม มีรูปแบบการรำที่เป็น เอกลักษณ์ เช่นการรำอวยพร หรือการเล่น ละคร การเล่นโขน การเล่นโขนถือว่าเป็น ศิลปะการละเล่นที่มีชื่อเสียงมาก

Script 5

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
24	MS. พระพุทธรูป	- จริยธรรมต่าง ๆ และคำสอนทางพุทธศาสนา
25	LS. การทำบุญตักบาตร MS. ประชาชนร่วมมือกันทำบุญ	- ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทย คนไทยส่วนใหญ่มักจะเข้าวัดทำบุญเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น การทำบุญตักบาตร การทำบุญวันสาทร
26	CU. มารยาทในการทักทายโดยการไหว้	- นอกจากนี้คนไทยยังมีเอกลักษณ์ ในการทักทายปราศรัย ถือว่าเป็นจริยธรรมอย่างหนึ่ง โดยเรานิยมการไหว้แล้วกล่าวคำว่า สวัสดี ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ชนชาติอื่นชื่นชม
27	CU. ผ้าไทย, เครื่องแต่งกายแบบไทย	- การแต่งกายของคนไทยโดยใช้ผ้าไทย ๆ เช่น ผ้าไหม ผ้ามัดหมี่ ผ้าตีนจก ผ้าขามม้า ซึ่งผ้าเหล่านี้เมื่อนำมาตัดเป็นเครื่องแต่งกาย จะมีลักษณะที่สวยงาม
28	MS. ประชาชนทำงานในชนบท LS. ทิวทัศน์ตะวันตกดิน	- ความเป็นอยู่แบบไทย ๆ คนในชนบทมีลักษณะความเป็นอยู่ที่น่าสนใจ คือ คนในชนบทจะมีสังคมที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน มีความเป็นกันเอง พึ่งพาอาศัยกัน
29	MS. ประเพณีทางพระพุทธศาสนา	- ขนบธรรมเนียมประเพณี เรามีประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาที่หลากหลาย เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา งานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เป็นต้น
30	MS. ประเพณี วันลอยกระทง วันสงกรานต์	- นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่ปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง กันมาทุก ๆ ปี เช่นวันสงกรานต์ วันลอยกระทง
	Fade Out	Fade Out

Script 6

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
31	Fade In Cation แบบฝึกหัด ตอนที่ 2 คำสั่ง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่นักเรียนเห็นว่าถูก และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อที่นักเรียนเห็นว่าผิด 1. โขนเป็นการแสดงประเพณีนาฏศิลป์ที่มีชื่อเสียง เป็นยอมรับของนานาชาติ 2. คนไทยมีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมล้วน มาจากคำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น 3. การแต่งกายของคนไทยที่เป็นเอกลักษณ์คือผู้ชาย ใส่สูท ผู้หญิงนุ่งกระโปรง 4. เด็กไทยจะให้ความเคารพนับถือต่อผู้สูงอายุเสมอ 5. การทำบุญตามประเพณีวัฒนธรรมที่ง่ายที่สุดคือ การทำบุญตักบาตร Fade Out	Fade In ดนตรีประกอบ รายการ Fade Out
32	Fade In MS. งานบุญบั้งไฟ	Fade In - และประเพณีตามท้องถิ่นของภาคต่างๆ ตัวอย่างเช่นภาคอีสานจะมีประเพณีที่น่า สนใจหลายอย่างเช่น ประเพณีงานบุญบั้ง ไฟ ประเพณีผีตาโขน เป็นต้น
33	MS. การแสดงความเคารพโดยการ กราบไหว้, การให้ความช่วยเหลือต่อ ผู้อื่น	- วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเอกลักษณ์ของ ความเป็นชาติไทย ดังนั้นเยาวชนไทยจะ ต้องมีจิตสำนึกในการร่วมมือร่วมใจรักษา วัฒนธรรมไทยไว้

Script 7

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
34	CU. เด็กเดินพาเหรด MS. การแสดงพื้นของเด็ก	- ซึ่งการทำให้คนในสังคมมีชีวิตที่เป็นสุขก็มาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ดี ดังนั้นสิ่งที่บรรพบุรุษของเราได้ถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างกันมา ก็ถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าที่เราควรนุ้หลัง
35	MS. เด็กเล่นกันในส่วนสาธารณะ	- โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญ อันจะเป็นผู้ที่ช่วยจรรโลงวัฒนธรรมให้กับคนไทยนานเท่านาน
36	MS. การแสดงออกของเด็กในการดนตรี MS. เหตุการณ์จำลองการลอยกระทงในสมัยสุโขทัย Fade Out	แม้จะมีกระแสธารของวัฒนธรรมของต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาก็ตามที่ดังนั้นเยาวชนไทยจะต้องตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการที่จะปกป้องและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยไว้ไม่ให้เสื่อมสลาย Fade Out
37	Caption ขอขอบคุณ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 - รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขามันฑิต ผศ.พิลาศ เกื้อมี ผศ.พินิต วัฒนโธ ผศ.บุญเกียรติ ครอบหวาเวช	Fade Up ดนตรีประกอบรายการ

Script 8

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
38	- อาจารย์หมวดภาษาไทย โรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย โรงเรียนพระนารายณ์ โรงเรียนวินิตศึกษา โรงเรียนเทศบาล1 บ้านท่าหิน	ดนตรีประกอบรายการ
39	Caption สวัสดิ์ Caption	Fade Out ดนตรีประกอบรายการ

ภาคผนวก ข.

แบบประเมินรายการวิดิทัศน์
ผลการประเมินชั้นที่ 1, 2

แบบประเมินสื่อรายการวิดิทัศน์

โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและเนื้อหา

เรื่อง ตาลโตนคร, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์, วัฒนธรรม

ประเภทสื่อ รายการเทปวิดิทัศน์

รายการเทปวิดิทัศน์ที่ท่านประเมินมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ประเมินตามความคิดเห็นของท่าน

เรื่องที่ประเมิน	ความคิดเห็น					หมายเหตุ
	ดี มาก	ดี	ปาน กลาง	พอใช้	ควร ปรับปรุง	
	5	4	3	2	1	
1. เนื้อหาและดำเนินเรื่อง						
- เนื้อหา มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย						
เชิงพฤติกรรม.....						
- ความเหมาะสมในการนำเสนอเนื้อหา.....						
- ความเหมาะสมในรูปแบบหรือวิธีการ นำเสนอ.....						
- ความเหมาะสมในการสรุปเนื้อหา.....						
2. ภาพ						
- คุณภาพของภาพ.....						
- ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย.....						
- ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร.....						
- ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับเสียงบรรยาย.....						

เรื่องที่ประเมิน	ความคิดเห็น					หมายเหตุ
	ดี	ดี	ปาน	พอใช้	ควร	
	มาก		กลาง		ปรับปรุง	
	5	4	3	2	1	
3. เสียงและภาษา						
- ความเหมาะสมของเสียงบรรยาย.....						
- ความชัดเจนของเสียงบรรยาย.....						
- ความถูกต้องของภาษาบรรยาย.....						
- ความเหมาะสมของเสียงดนตรีประกอบ						
- ความเหมาะสมของระดับเสียงดนตรีกับเสียงบรรยาย.....						
4. เวลา						
- ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาในภาพ.....						
- ความเหมาะสมของเวลาฉายกับเนื้อหาคำบรรยาย.....						
- ความเหมาะสมของเวลาฉายทั้งเรื่อง.....						

ความคิดเห็นอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินรายการวิดิทัศน์

เพื่อหาประสิทธิภาพ

เรื่อง ตาลโตนด, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์, วัฒนธรรม

ประเภทสื่อ รายการเทปวิดิทัศน์

รายการเทปวิดิทัศน์ที่ท่านประเมินมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ใด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ประเมินตามความคิดเห็นของท่าน

เรื่องที่ประเมิน	ความคิดเห็น					หมายเหตุ
	ดี มาก	ดี	ปาน กลาง	พอใช้	ควร ปรับปรุง	
	5	4	3	2	1	
1. ได้รับความสนใจ.....						
2. รูปแบบรายการ.....						
3. กระชับรัด ชัดเจน.....						
4. การลำดับขั้นตอนการเสนอเนื้อหา.....						
5. คุณภาพของภาพ.....						
6. คุณภาพของเสียง.....						
7. ความต่อเนื่องของรายการ.....						
8. เวลาที่ใช้.....						
9. ภาษาที่ใช้ในรายการ.....						
10. คนตรีที่ใช้ประกอบ.....						
11. เทคนิคการประกอบภาพ.....						

ความคิดเห็นอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

ผลการหาประสิทธิภาพชั้นที่ 1 เรื่อง ตาลโตนด

ข้อที่	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง				$\bar{X}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	
1	เร้าความสนใจ	5	4	3	12	4
2	รูปแบบรายการ	4	4	4	12	4
3	กระต๊วค้ดจ้ดเจน	5	5	3	13	4.3
4	การล้ดบ้จ้นตอนการเสนอเน้อหา	5	5	2	12	4
5	คุณภาพของภาพ	4	5	1	10	3.3
6	คุณภาพของเสียง	5	5	5	15	5
7	การต้อเน้องของรายการ	4	5	2	11	3.6
8	เวลาท้ใช้	4	4	4	12	4
9	ภาษาท้ใช้ในรายการ	5	5	5	15	5
10	คนดรีบ้ระกอบ	5	4	3	12	4
11	เทคนิคการประกอบภาพ	4	4	4	12	4
	รวม	50	50	36	136	45.2
	เฉลี่ย	$\bar{X}$				4.10

รายการท้จะต้อปรับปรุง

คุณภาพของภาพ และการต้อเน้องรายการ

ผลการหาประสิทธิภาพขั้นที่ 1 เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

ข้อที่	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง				$\bar{X}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	
1	เร้าความสนใจ	4	4	5	13	4.3
2	รูปแบบรายการ	5	5	3	13	4.3
3	กระดัดจัดเจน	5	5	3	13	4.3
4	การลำดับขั้นตอนการเสนอเนื้อหา	5	5	3	13	4.3
5	คุณภาพของภาพ	5	3	2	10	3.3
6	คุณภาพของเสียง	5	5	3	13	4.3
7	การต่อเนื่องของรายการ	4	5	5	14	4.6
8	เวลาที่ใช้	5	4	5	14	4.6
9	ภาษาที่ใช้ในรายการ	5	5	5	15	5
10	ดนตรีประกอบ	5	5	5	15	5
11	เทคนิคการประกอบภาพ	5	5	1	11	3.6
	รวม	53	53	40	144	47.3
	เฉลี่ย	$\bar{X}$				4.30

รายการที่จะต้องปรับปรุง

คุณภาพของภาพ และเทคนิคการประกอบภาพ

ผลการหาประสิทธิภาพชั้นที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรม

ข้อที่	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง				$\bar{X}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	
1	เร้าความสนใจ	5	3	4	12	4
2	รูปแบบรายการ	5	5	4	14	4.6
3	กระตือรือร้น	5	5	5	15	5
4	การลำดับขั้นตอนการเสนอเนื้อหา	5	4	5	14	4.6
5	คุณภาพของภาพ	5	4	2	11	3.6
6	คุณภาพของเสียง	5	5	3	13	4.3
7	การต่อเนื่องของรายการ	5	5	5	15	5
8	เวลาที่ใช้	5	4	4	14	4.3
9	ภาษาที่ใช้ในรายการ	5	5	5	15	5
10	ดนตรีประกอบ	5	5	3	13	4.3
11	เทคนิคการประกอบภาพ	5	4	2	11	3.6
	รวม	55	49	42	146	48.3
	เฉลี่ย	$\bar{X}$				4.39

รายการที่จะต้องปรับปรุง

คุณภาพของภาพ และเทคนิคการประกอบภาพ

ผลการหาประสิทธิภาพขั้นที่ 2 เรื่อง ตาลโตนค, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์, วัฒนธรรม

ข้อที่	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง		
		ตาลโตนค	สิ่งแวดล้อม ฯ	วัฒนธรรม
		$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
1	เร้าความสนใจ	4.20	4.40	4.26
2	รูปแบบรายการ	4.46	4.26	4.13
3	กระต๊อครัคช้ดเจน	4.40	4.33	4.46
4	การล้ดบ้ข้้นตอนการเสนอเนือหา	4.00	4.00	4.20
5	คุณภาพของภาพ	4.20	4.20	3.86
6	คุณภาพของเสียง	4.53	4.66	4.53
7	การต่อเนื่องของรายการ	3.93	4.13	4.00
8	เวลาที่ใช้	4.26	4.33	4.20
9	ภาษาที่ใช้ในรายการ	4.33	4.46	4.40
10	ดนตรีประกอบ	4.13	4.33	4.26
11	เทคนิคการประกอบภาพ	4.26	4.40	4.20

รายการที่จะต้องปรับปรุง

เรื่อง ตาลโตนค การต่อเนื่องของรายการ

เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ การล้ดบ้ข้้นตอนของเนือหา

เรื่อง วัฒนธรรม คุณภาพของภาพ

ภาคผนวก ค.

แบบฝึกหัด หาประสิทธิภาพรายการวัดทัศน
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบฝึกหัด ตอนที่ 1

การหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ เรื่อง ตาลโตนด

คำสั่ง : จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูก
และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

-
- 1 ตาลโตนดเป็นพืชในตระกูลปาล์ม ว่าจะได้ผลต้องใช้เวลาานาน
 - 2 จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการทำน้ำตาลจากตาลโตนดมากที่สุด
ในประเทศไทย
 - 3 ลำต้นตาลโตนดไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้
 - 4 น้ำหวานได้มาจากงวงตาลโตนด
 - 5 ก้านหรือทางที่แก่สามารถนำไปทำเป็นเชื้อเพลิงได้เป็นอย่างดี

แบบฝึกหัด ตอนที่ 2

การหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ เรื่อง ตาลโตนด

คำสั่ง : จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูก
และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

-
- 1 เปลือกไม้ตะเคียนมีคุณสมบัติที่ช่วยให้น้ำหวานของตาลโตนดไม่มีรสเปรี้ยวเร็ว
 - 2 ไม้ไผ่ที่ใช้สำหรับขึ้นต้นตาลโตนดเรียกว่า พะอง
 - 3 ผลตาลจะออกผลเป็นพวง
 - 4 ลูกตาลลอยแก้วคือผลตาลแก่ที่นำไปเพาะแล้วนำจาวมาเชื่อมกับน้ำตาลทรายขาว
 - 5 งวงตาลจะมีน้ำเลี้ยงหรือน้ำหวานมากจะต้องใช้วิธีโยกหรือนวดให้วงช้า
-

เฉลยแบบฝึกหัด ตอนที่ 1

เฉลยแบบฝึกหัด ตอนที่ 2

✓ 1

✓ 2

X 3

✓ 4

✓ 5

✓ 1

✓ 2

X 3

X 4

✓ 5

แบบฝึกหัด ตอนที่ 1

การหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

คำสั่ง : จงใส่เครื่องหมาย ☒ หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูก

และใส่เครื่องหมาย ☐ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

-
- 1 โรงงานอุตสาหกรรมมักจะทำลายสิ่งแวดล้อมทั้งทางน้ำคือการปล่อยน้ำเสียและทางอากาศคือควันพิษ
- 2 การเพิ่มของประชากรทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
- 3 ทรัพยากรป่าไม้ของไทยมีจำนวนมากไม่จำเป็นต้องมีการอนุรักษ์
- 4 น้ำเน่าเสียสาเหตุมาจากความแปรปรวนของสภาพสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลง
- 5 มนุษย์เป็นตัวละครสำคัญที่ทำลายสิ่งแวดล้อม

แบบฝึกหัด ตอนที่ 2

การหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

คำสั่ง : จงใส่เครื่องหมาย ☒ หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูก

และใส่เครื่องหมาย ☐ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

-
- 1 หน้าที่ของการอนุรักษ์รักษาสีสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ฝ่ายเดียว
- 2 โรงงานอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีโรงบำบัดน้ำเสีย
- 3 ของที่ใช้แล้ว เช่น พลาสติก กระดาษ เหล็ก ควรนำกลับมาใช้ใหม่
- 4 รถยนต์เก่าที่ปล่อยควันดำไม่มีผลกับชีวิตมนุษย์
- 5 การปลูกพืชที่ปลอดภัยจะต้องไม่ใช่สารเคมีในการปราบศัตรูพืช
-

เฉลยแบบฝึกหัด ตอนที่ 1

☒ 1

☒ 2

☐ 3

☐ 4

☒ 5

เฉลยแบบฝึกหัด ตอนที่ 2

☐ 1

☒ 2

☒ 3

☐ 4

☒ 5

แบบฝึกหัด ตอนที่ 1

การหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ เรื่อง วัฒนธรรม

คำสั่ง : จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูก

และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

-
- 1 ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นชาติ
 - 2 งานปูนปั้นเป็นงานศิลปะไทยที่จัดอยู่ในงานประเพณีจิตรกรรม
 - 3 วัฒนธรรมทางด้านการแสดงของภาคใต้ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกันทั่วไป คือการรำเซิ้ง
 - 4 งานศิลปะที่ถือว่าเป็นศิลปะแบบไทยแท้คืองานจิตรกรรมฝาผนัง
 - 5 บ้านทรงไทยคือเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานกับภูมิปัญญาได้อย่างดี

แบบฝึกหัด ตอนที่ 2

การหาประสิทธิภาพของรายการวิดิทัศน์ เรื่อง วัฒนธรรม

คำสั่ง : จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูก

และใส่เครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

-
- 1 โขนเป็นการแสดงประเภทนาฏศิลป์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ
 - 2 คนไทยมีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมสืบทอดมาจากคำสอนทางพระพุทธศาสนา
 - 3 การแต่งกายของคนไทยที่เป็นเอกลักษณ์คือผู้ชายใส่สูท ผู้หญิงนุ่งกระโปรง
 - 4 เด็กไทยจะให้ความเคารพนับถือต่อผู้สูงอายุเสมอ
 - 5 การทำบุญตามประเพณีวัฒนธรรมที่ง่ายที่สุดคือการทำบุญตักบาตร
-

เฉลยแบบฝึกหัด ตอนที่ 1

✓ 1

X 2

X 3

✓ 4

✓ 5

เฉลยแบบฝึกหัด ตอนที่ 2

✓ 1

✓ 2

X 3

✓ 4

✓ 5

ชื่อ.....ชั้น.....โรงเรียน.....

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ตาลโตนด

คำสั่ง : ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ตาลโตนดมีลักษณะลำต้น, ดอก, ผล, คล้ายกับข้อใดมากที่สุด

ก. มะพร้าว	ข. ต้นลาน
ค. หมาก	ง. ต้นปาล์ม
2. จังหวัดใดที่มีชื่อเสียงในการทำน้ำตาลจากตาลโตนด

ก. ลพบุรี	ข. เพชรบุรี
ค. เพชรบูรณ์	ง. ราชบุรี
3. ข้อใดคือข้อสรุปในการปลูกตาลโตนด

ก. ตาลโตนดปลูกง่ายแต่จะได้ผลต้องใช้เวลาช้านาน	ข. ตาลโตนดจะชอบพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง
ค. ตาลโตนดเจริญเติบโตในพื้นที่ อากาศหนาวเย็น	ง. ตาลโตนดมักจะมีศัตรูพืชมาก
4. คำว่า "หาง" คือส่วนใดของตาลโตนด

ก. ยอดตาล	ข. ก้านใบ
ค. ลำต้น	ง. ก้านช่อดวง
5. บรรพบุรุษนิยมปลูกตาลโตนดเพื่อประโยชน์อะไร

ก. อาศัยร่มเงา	ข. ไม้ประดับ
ค. ไว้เก็บกินเป็นอาหาร	ง. ทำเป็นเชื้อเพลิง
6. ตาลโตนดมีส่วนใดที่สามารถผลิตเป็นงานหัตถกรรมได้

ก. ก้านดอก	ข. ผลตาล
ค. ลำต้น	ง. ใบ
7. ประโยชน์ของต้นตาลแก่สามารถนำมาทำเป็นอะไร

ก. ทำไม้อัด	ข. ทำดอกไม้ประดิษฐ์
ค. ทำป้ายโฆษณา	ง. ทำฝักันห้อง
8. ข้อใดสามารถใช้ประกอบอาหารได้

ก. หัวผลตาลอ่อน	ข. เนื้อในผลตาลแก่
ค. เปลือกอ่อน	ง. เมล็ดตาลแก่

9. ใบตาลนำมาทำเป็นส่วนประกอบของเครื่องดนตรีชนิดใดได้

ก. ประดับอังกะลุง

ข. ทำลิ้นปี่

ค. ทำลิ้นขลุ่ย

ง. กอซอ

10. จาวตาลได้มาจากอะไร

ก. ผลตาลแก่ที่นำไปเพาะ

ข. ลูกตาลแก่ที่สุกคาต้น

ค. ลูกตาลอ่อนต้ม

ง. น้ำตาลสดลวก

11. ก้านใบหรือหางตาลที่แก่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านใดได้ดีที่สุด

ก. ทำเชือกเพลิง

ข. ทำกอกสัตว์

ค. ทำเก้าอี้

ง. ทำค้ำไม้กวาด

12. ส่วนใดของตาลที่สามารถนำมาทำครก สาก ได้

ก. จวงตาลแก่

ข. ก้านใบ

ค. ลำต้นแก่

ง. เปลือกลำต้น

13. ก้านช่อดอกสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทำอะไร

ก. เป็นส่วนผสมในการทำอาหารสัตว์

ข. ยาเบื่อสัตว์

ค. เป็นของชำร่วย

ง. เครื่องจักสาน

14. ตาลโตนดออกผลมีลักษณะเป็นอย่างไร

ก. เป็นเครือ

ข. เป็นพวง

ค. เป็นฝัก

ง. เป็นทะลาย

15. การทำขนมตาล คือการนำส่วนใดของตาลโตนดมาผสมแป้งข้าวเจ้า

ก. น้ำจากเปลือกผลตาลสุก

ข. หัวตาลอ่อน

ค. จวงตาล

ง. จาวตาล

16. ข้อใดหมายถึงลูกตาลลอยแก้ว

ก. จาวตาลเชื่อม

ข. ยอดตาลเชื่อม

ค. ลูกตาลอ่อนเชื่อม

ง. น้ำตาลปี๊บ

17. ไม้ไผ่สำหรับขึ้นต้นตาลโตนดเรียกว่า

ก. กะอง

ข. สะอง

ค. นะอง

ง. พะอง

18. ดินตาลเจริญงอกงามได้ดีที่สุดในดินใด

ก. ดินชายฝั่งทะเลน้ำกร่อย

ข. ดินเหนียวที่ลุ่ม

ค. ดินดอนแห้งแล้ง

ง. ดินที่มีน้ำท่วมขัง

19. ใบตาลแก่ไม่เหมาะที่จะทำประโยชน์เพราะ

ก. กรอบแข็งหักง่าย

ข. มีลักษณะอ่อนนิ่ม

ค. มีหนามแข็ง

ง. มีผิวไม่เรียบ

20. การทำน้ำตาลจากตาลโตนดจะต้องทำอย่างไรถึงจะได้น้ำตาลมากที่สุด

ก. การตัดวงตาล

ข. การนวดวงตาลซ้ำ

ค. การสับให้วงซ้ำ

ง. การคั้นวงตาล

ชื่อ.....ชั้น.....โรงเรียน.....

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

คำสั่ง : ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ยานพาหนะข้อใดที่มีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันและยังเป็นปัจจัยหลักในการเดินทาง

ก. เครื่องบิน	ข. รถยนต์
ค. เรือยนต์	ง. รถไฟ
- สาเหตุใดที่ทำให้ฝนไม่ตกตามฤดูกาลหรือเกิดน้ำท่วม

ก. ป่าไม้ถูกทำลาย	ข. ภูเขาโดนทำลาย
ค. โรงงานอุตสาหกรรมมีมาก	ง. เทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ
- สาเหตุที่ทำให้น้ำในลำคลองเน่าเสียในปัจจุบันคือ

ก. ผักตบชวา	ข. ต้นน้ำโดนทำลาย
ค. เศษขยะมูลฝอย	ง. การสร้างเขื่อนกั้นน้ำ
- ข้อใดที่ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษทางอากาศมากที่สุด

ก. โรงเรียน	ข. โรงงานอุตสาหกรรม
ค. โรงแรม	ง. โรงเลี้ยงสัตว์
- การทำงานของเกษตรกรหากนำเอาสารเคมีมาใช้อย่างไม่ระวังจะมีผลต่อสิ่งแวดล้อมในเรื่องใด

ก. อากาศเป็นพิษ	ข. ดินเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว
ค. เกิดโรคระบาด	ง. แหล่งน้ำโดยทำลาย
- กรุงเทพมหานครมีปัญหาทางสิ่งแวดล้อมด้านใดมากที่สุด

ก. น้ำจากโรงงานอุตสาหกรรม	ข. อากาศเป็นพิษ
ค. พื้นดินเสื่อมโทรม	ง. สารพิษจากสารเคมี
- สิ่งแวดล้อมดีหรือไม่ดีมีสาเหตุมาจากอะไร

ก. ที่อยู่อาศัยหนาแน่น	ข. เทคโนโลยีที่ทันสมัย
ค. การจราจรหนาแน่น	ง. คนขาดจิตสำนึก
- การขยายตัวของเมืองที่ไม่มีระเบียบแบบแผนส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมด้านใดมากที่สุด

ก. เกิดอากาศเป็นพิษมาจากอาคารบ้านเรือน	ข. เกิดโรคระบาด
ค. พื้นที่เพาะปลูกถูกบุกรุกทำลาย	ง. สารพิษจากก่อสร้าง

- [illegible]

18. คนในชาติสามารถร่วมมือกันอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมได้โดยวิธีการใดที่เหมาะสมที่สุด
ก. ปลูกผักผลไม้	ข. กำจัดขยะอย่างถูกวิธี
ค. ทำมาหากินอย่างสุจริต	ง. ขับรถถูกกฎจราจร
19. โรงงานอุตสาหกรรมควรมีมาตรการใดที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
ก. มีโรงบำบัดน้ำเสีย	ข. บริเวณโรงงานร่มรื่น
ค. มีอาคารกว้างใหญ่อากาศถ่ายเทสะดวก	ง. ใช้พื้นที่ทำนาสร้างโรงงาน
20. เทคโนโลยียานยนต์เมื่อหมดสภาพหรือชำรุดมักจะส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ในด้านใด
ก. แหล่งเพาะเชื้อโรค	ข. ทำให้เกิดโรคผิวหนัง
ค. ทำให้เกิดควันพิษปะปนในอากาศ	ง. การรั่วไหลของสารเคมี

ชื่อ.....ชั้น.....โรงเรียน.....

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง วัฒนธรรม

คำสั่ง : ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. วัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นชาติที่มีเอกลักษณ์อย่างเด่นชัดคือ

ก. ศิลปกรรม	ข. ความเชื่อโชคลาง
ค. ภาษาไทย	ง. คนตรี
2. การปลูกบ้านในสมัยก่อนของชนบทภาคกลางมักจะปลูกมีลักษณะแบบใด

ก. ใต้ถุนต่ำ	ข. ใต้ถุนสูง
ค. พื้นติดดิน	ง. อาคารสูงใหญ่
3. งานบุญบั้งไฟเป็นประเพณีท้องถิ่นพื้นบ้านของภาคใด

ก. ภาคกลาง	ข. ภาคอีสาน
ค. ภาคใต้	ง. ภาคเหนือ
4. ข้อใดเป็นงานจิตรกรรมไทยที่ทรงคุณค่าและสามารถบรรยายเรื่องราวของยุคสมัยต่างๆ ได้

ก. ภาพฝาผนัง	ข. ภาพเขียนสีน้ำมัน
ค. ภาพเขียนสีน้ำ	ง. ภาพจิตรกรรมร่วมสมัย
5. ผ้าไทยที่มีความสวยงามและมีความปราณีตในการทอจนเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศคือผ้าอะไร

ก. ผ้าป่าน	ข. ผ้าฝ้าย
ค. ผ้าลินิน	ง. ผ้าไหม
6. พระพุทธรูปตามวัดต่างๆ ถือว่าเป็นงานศิลปะประเภทใด

ก. จิตรกรรม	ข. ประติมากรรม
ค. ภาพพิมพ์	ง. สถาปัตยกรรม
7. ภาษาไทยมีพัฒนาการทางภาษาที่ถือว่าสุดยอดคืออะไร

ก. ร้องกรอง	ข. วรรณคดี
ค. จดหมายเหตุ	ง. ตำราเรียน
8. ภาคเหนือมีร่ำอะไรที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับการต้อนรับผู้ที่ไม่ใช่คน

ก. ร่ำเซ็ง	ข. ร่ำกลองยาว
ค. ร่ำฟ้อนเล็บ	ง. ร่ำวง

9. กระลामะพร้าวซึ่งเป็นทรัพยากรพื้นบ้านสามารถนำมาทำเครื่องดนตรีชนิดใด
 - ก. ทำพิน
 - ข. ทำซอ
 - ค. ทำกรับ
 - ง. ทำกลอง
 10. ภาคใดมีศิลปวัฒนธรรมอะไรที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักแพร่หลาย
 - ก. ลำตัด
 - ข. โขน
 - ค. ลิเก
 - ง. มโนราห์
 11. ส่วนสำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมคงอยู่ได้นั้นคือข้อใด
 - ก. ความมีระเบียบ วินัย
 - ข. สภาพเศรษฐกิจ
 - ค. การคมนาคมรวดเร็ว
 - ง. ความเจริญทางเทคโนโลยี
 12. การทำบุญใดที่คนไทยชาวพุทธจะปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำ ซึ่งถือว่าเป็นการให้ทาน
 - ก. การฟังธรรมการตักบาตร
 - ข. การตักบาตร
 - ค. การปิดกวาดลานวัด
 - ง. การถวายสังฆทาน
 13. ข้อใดไม่ใช่ศิลปวัฒนธรรมไทย
 - ก. การเดินรำลีลาศ
 - ข. การรำละครชาตร
 - ค. การรำเซิ้ง
 - ง. การรำเถิดเทิง
 14. ประเพณีการทอดกฐินเป็นการทำบุญเนื่องในโอกาสอะไร
 - ก. เข้าพรรษา
 - ข. ออกพรรษา
 - ค. ทำบุญประจำปี
 - ง. วันอาสาฬหบูชา
 15. ผู้หญิงไทยมีวัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์คือ
 - ก. การนุ่งกางเกง
 - ข. การสวมกระโปรง
 - ค. การนุ่งผ้าถุง
 - ง. การสวมโสร่ง
 16. งานประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาคืองานอะไร
 - ก. งานกาชาด
 - ข. งานขึ้นปีใหม่
 - ค. งานทอดผ้าป่า
 - ง. งานลอยกระทง
 17. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมที่ดั่งามที่เด็กมักจะประพฤติปฏิบัติตนเป็นประจำในสังคมไทย
 - ก. เด็กสามารถพูดโต้แย้งกับผู้ใหญ่ได้
 - ข. เด็กจะให้เกียรติต่อเพื่อนรุ่นเดียวกัน
 - ค. การเคารพนับถือต่อผู้สูงอายุ
 - ง. การแต่งการที่ทันสมัย
 18. วัฒนธรรมของคนไทยเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว อะไรเป็นสาเหตุสำคัญ
 - ก. สังคม
 - ข. สภาพเศรษฐกิจ
 - ค. การเมือง
 - ง. ข้อ ก. และ ข. ถูก

19. สถานที่ใดที่ยังเป็นศูนย์รวมของประชาชนในท้องถิ่นชนบทของไทย

ก. โรงเรียน

ข. วัด

ค. องค์การบริหารส่วนตำบล

ง. สถานีอนามัย

20. ศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงที่มีชื่อเสียงและเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์เพื่อเยาวชนรุ่นลูกหลาน

ก. ลำตัด

ข. โขน

ค. ลิเก

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยคำตอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คาลิดินด

1. ก	6. ง	11. ก	16. ก
2. ข	7. ค	12. ค	17. ง
3. ก	8. ก	13. ข	18. ก
4. ข	9. ข	14. ง	19. ก
5. ค	10. ก	15. ก	20. ข

.....

เฉลยคำตอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

1. ข	6. ข	11. ก	16. ค
2. ก	7. ง	12. ค	17. ข
3. ค	8. ค	13. ข	18. ข
4. ข	9. ข	14. ค	19. ก
5. ค	10. ก	15. ก	20. ค

.....

เฉลยคำตอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง วัฒนธรรม

1. ค	6. ข	11. ก	16. ค
2. ข	7. ข	12. ข	17. ค
3. ข	8. ค	13. ก	18. ง
4. ก	9. ข	14. ข	19. ข
5. ง	10. ง	15. ค	20. ง

.....

ภาคผนวก ง.

คุณภาพแบบทดสอบ

คุณภาพของแบบทดสอบ

เรื่อง

ताल टोन

ข้อที่	ค่า p (ยาก-ง่าย)	ค่า r(อำนาจจำแนก)
1	.65	.69
2	.58	.40
3	.65	.22
4	.52	.42
5	.51	.22
6	.60	.89
7	.46	.48
8	.56	.25
9	.50	.21
10	.46	.47
11	.44	.92
12	.50	.97
13	.50	.98
14	.52	.99
15	.46	.39
16	.49	.91
17	.50	.96
18	.41	.89
19	.28	.36
20	.64	.43

ค่าความเชื่อมั่น .7938

เรื่อง
สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์

ข้อที่	ค่า p (ยาก-ง่าย)	ค่า r (อำนาจจำแนก)
1	.70	.59
2	.68	.57
3	.66	.75
4	.70	.56
5	.62	.50
6	.66	.30
7	.68	.61
8	.44	.36
9	.55	.34
10	.74	.79
11	.68	.51
12	.68	.91
13	.72	.72
14	.63	.82
15	.76	.93
16	.74	.86
17	.72	.35
18	.76	.88
19	.33	.30
20	.61	.38

ค่าความเชื่อมั่น = .7879

เรื่อง
วัฒนธรรม

ข้อที่	ค่า p (ยาก-ง่าย)	ค่า r (อำนาจจำแนก)
1	.64	.56
2	.74	.80
3	.64	.29
4	.67	.58
5	.68	.68
6	.76	.68
7	.63	.60
8	.77	.92
9	.78	.74
10	.48	.47
11	.78	.69
12	.78	.96
13	.76	.54
14	.80	.93
15	.46	.44
16	.78	.91
17	.75	.90
18	.72	.78
19	.73	.87
20	.77	.93

ค่าความเชื่อมั่น = .8327

ภาคผนวก จ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

121

ส่วนราชการ.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต.....5644
ที่.....หม 1007/ 4306.....วันที่.....๖ พฤศจิกายน 2541
เรื่อง.....ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายผจญ มุกดา นิสิตปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการหาปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาผลการใช้รายการวีดิทัศน์ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ สิกขามันิต และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นคณะกรรมการควบคุมการหาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิลาศ เกื้อมี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิต วัฒน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเกื้อ คอระหาเวช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ใต้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายผจญ มุกดา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ นม 1007/4441

122

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุโขวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๐ พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอความร่วมมืองานการวิจัย .

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกษัตริย์วิทยาลัย

ด้วย นายผจญ มุกดา นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษามลภาวะรายการวิถีทัศนวิสัยทางอากาศ จุดหักเหสัมพันธ์ชั้นบรรยากาศปีที่ 2" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ สิกขะเกษมณี และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตท่านนี้ต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตเข้าห้องวัด และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มศึกษาวิถีทัศนวิสัยทางอากาศ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2541

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้รับพิจารณาให้ นายผจญ มุกดา ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิสาธรัตน์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ	นายผจญ มุกดา
เกิดวันที่	8 มีนาคม 2506
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	275/5 ถ. นารายณ์มหาราช ต. ทะเลชุบศร อ. เมือง จ. ลพบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา 5 ฝ่ายแผนงานติดตามและประเมินผล
สถานที่ทำงาน	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 อ. เมือง จ. ลพบุรี 15000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.วส.) เอกศิลปภาพพิมพ์
วิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2528

ศ. ศบ. (ศิลปกรรม) จากวิทยาเขตเพาะช่าง
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2542

กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
กรุงเทพมหานคร

การศึกษาผลการใช้รายการวิดิทัศน์ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

บทคัดย่อ

ของ

ผจณ มุกดา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา

มีนาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรายการวิทยุทัศน์และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการวิทยุทัศน์ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง ตาลโตนคร, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์และวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2541 ของ โรงเรียน โคกกระทั้นวิทยาสัย อำเภอมะนังลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 4 ห้องเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายและมีนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน

ผลการวิจัย พบว่า

1. รายการวิทยุทัศน์วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง ตาลโตนคร สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ และวัฒนธรรม มีประสิทธิภาพ 90.66/92.66, 92.33/95.16 และ 91.33/93.00 ตามลำดับ

2. นักเรียนที่เรียนจากรายการวิทยุทัศน์ วิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง ตาลโตนคร, สิ่งแวดล้อมกับชีวิตมนุษย์ และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่าการเรียนด้วยการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF THE EFFECT OF VIDEO TAPE PROGRAM
IN TEACHING LANGUAGE ON RELATED SKILLS
FOR MATHAYOMSUKSA II

AN ABSTRACT
BY
PHAJON MOOKDA

Presented in partial of the requirements for the
Master of Education degree in Education Technology
at Srinakharinwirot University

March 1999

The purpose of this study were to develop and examine the achievement of using video tape program in teaching related skills, Thai language for mathayomsuksa II on Tantanode, Environment on Human life, and Culture.

The subjects consisted of four classes; 108 mathayomsuksa II students of Khokathiamwittayalai School, Lopburi who were registered in 1998 academic year. They were drawn by simple random sampling.

The result revealed that:

1. The efficiency of video tape program for teaching related skills, Thai language for mathayomsuksa II on Tantanode, Environment on Human life, and Culture were 90.66/92.66, 92.33/95.16, 91.33/93.00 respectively.
2. The achievement of the students who studied through video tape program on Tantanode, Environment on Human life, and Culture was higher than the students who studied the same topics in the traditional classroom significantly at .01 level.